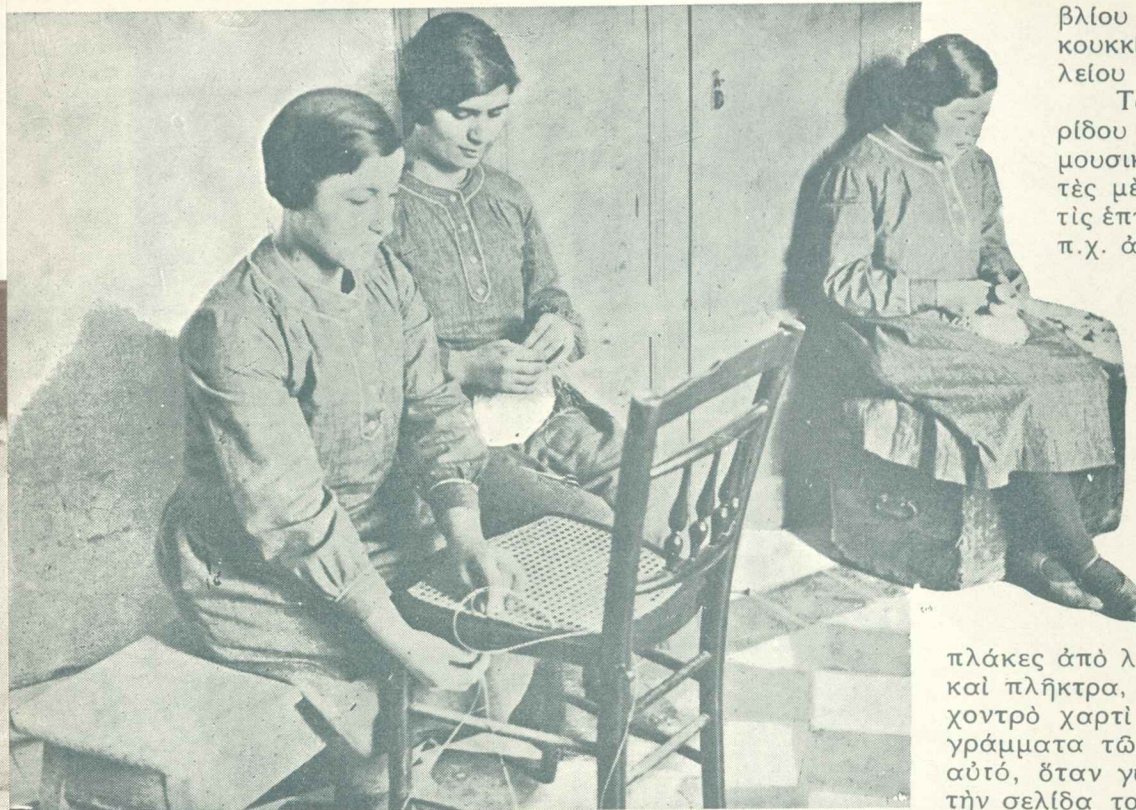

βλίου όπου είναι ανάγλυφα σκαμμένες μικρές κουκκίδες: τὰ γράμματα τοῦ περιφήμου Βραυλίου ἀλφαβήτου τῶν τυφλῶν.

Τὸ ἀλφάβητο αὐτὸ ἡ σοφὴ κ. Εἰρήνη Λασκαρίδου κατάρθωσε νὰ τὸ προσαρμόσῃ καὶ στὶς μουσικὲς νότες! Ἔτσι καὶ οἱ πάρτιτες εἶναι κι' αὐτὲς μὲ ἀνάγλυφες στιγμὲς ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τὶς ἐπτά νότες τῆς μουσικῆς. Τὸ ἄλφα τῶν τυφλῶν π.χ. ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ ἐξῆς σύνολο στιγμῶν:

καὶ ἀντιπροσωπεύει ἐπίσης, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ καὶ λατινικὸ στοιχεῖο τοῦ ἀλφαβήτου, καὶ τὸν ἀριθμὸ 1. Ἀπὸ τὸν πίνακα ποὺ παραθέτουμε κατωτέρω μπορεῖ ὁ ἀναγνώστης νὰ πάρῃ μιὰ ἰδέα τοῦ ἀλφαβήτου τῶν.

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ διαβάζουν τὰ βιβλία τους, διαβάζουν οἱ τυφλοὶ καὶ τὶς νότες. Ἡ ἐκτύπωση τῶν βιβλίων τους γίνεται κατὰ δύο τρόπους: Εἴτε μὲ εἰδικὴ γραφομηχανή εἴτε μὲ εἰδικὲς πλάκες ἀπὸ λευκοσίδηρο. Μὲ τὴν μηχανή, ποὺ διαθέτει καὶ πληκτρα, ὁ τυφλὸς κτυπώντας τα, ἀφίνει ἐπάνω στὸ χοντρὸ χαρτὶ ἀνάγλυφες στιγμὲς, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ γράμματα τῶν λέξεων ποὺ θέλει νὰ γράψῃ. Τὸ χαρτὶ αὐτό, ὅταν γυριστῇ ἀπὸ τὴν ἀντίθετη πλευρά, ἀποτελεῖ τὴν σελίδα τοῦ ὑπὸ... ἐκτύπων βιβλίου ποὺ δένεται κατόπι μὲ τὶς ὑπόλοιπες καὶ σχηματίζει τὸν τόμο τοῦ ἐκδομένου ἔργου.

Μὲ τὶς πλάκες ἀπὸ λευκοσίδηρο ἡ ἐργασία τῆς ἐκτύπωσης γίνεται διαφορετικὰ. Ὁ τυφλὸς παρεμβάλλει μεταξὺ δύο πλακῶν μιὰ σελίδα. Κατόπι, μὲ τὴν βοήθεια ἑνὸς αἰχμηροῦ τσιμπιδιοῦ, σχηματίζει, πιέζοντας τὸ χαρτὶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς δύο πλάκες, τὶς στιγμὲς ποὺ θὰ σχηματίσουν τὶς λέξεις, τὶς φράσεις, τὶς σελίδες, τὸ βιβλίο...

Φαντάζεται λοιπὸν κανεὶς, ὕστερα ἀπ' ὅλα ὅσα περιγράψαμε παραπάνω, πόσοι κόποι, ἔξοδα ὑπομονῆ καὶ μέθοδος χρειάζονται γιὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ θαῦμα τοῦ νὰ μεταμορφωθῇ τὸ ἀγράμματο τυφλὸ παιδί σὲ ἐγγραμματο χρηστὸ καὶ χρήσιμο πολίτη ἀπὸ τὸ θαυμασιὸν ἴδρυμα τοῦ «Οἴκου Τυφλῶν» καὶ νὰ πάψῃ πιά νὰ πιστεῦν πὼς εἶναι σὲ μειονεκτικὴ θέσιν ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους του, νὰ πάψῃ νὰ πιστεῦν πὼς εἶναι ἕνα δυστυχισμένον πλάσμα ἐφ' ὅρου ζωῆς!

MIX. ΧΑΝΝΟΥΣΗΣ

φλοὶ διδάσκαλοι θεωρητικῆς μουσικῆς καὶ 4 τυφλὲς δασκάλισσες ἀναγνώσεως, ἀπαγγελίας, γαλλικῶν καὶ τυπογραφίας(!), ἕνα πλῆθος ἐγκυκλοπαιδικῶν μαθημάτων.

Ἔτσι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν στοιχειώδη δημοτικὴ ἐκπαίδευση τὰ τυφλὰ παιδιὰ μαθαίνουν γαλλικὰ, γερμανικὰ, ἀγγλικὰ—ἀπὸ εἰδικὰ βιβλία τῶν ὁποίων θὰ περιγράψουμε παρακάτω τὴ χρῆση—ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ μὲ τὴ βοήθεια ἀρμονίου, ἐνόργανο μουσικὴ, πλαστικὴ, χορὸ, μάλαξη, τραγοῦδι, ἀπαγγελία, χειροτεχνία, γραμμογραφία, κ.τ.λ.

Θὰ σὰς καταπλήξῃ ἴσως ἡ πληροφορία ὅτι ὁ «Οἶκος Τυφλῶν» ἔχει δική του πλήρη ὀρχήστρα ἐγχόρδων καὶ πνευστῶν ὀργάνων ἀπὸ τυφλὰ παιδιὰ!

Ἐπίσης ἔχει δικό του... τυπογραφεῖο, ὅπου οἱ τυφλοὶ τυπώνουν μὲ τὴν βοήθεια εἰδικῶν γραφομηχανῶν τὰ βιβλία τους!

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὰ μικρὰ τυφλὰ παιδάκια ἔχουν κατορθώσει νὰ σχηματίσουν μιὰ τεραστία βιβλιοθήκη, τὰ βιβλία τῆς ὁποίας θὰ διαβάζουν καὶ θὰ τοὺς εὐγνωμονοῦν οἱ κατόπιν αὐτῶν γενεὲς τυφλῶν...

Ὅρσιτε οἱ τίτλοι μερικῶν ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτά:

Εἰρήνης Λασκαρίδου: Πρῶτον ἑλληνικὸν ἀλφαβητάριον.

Εἰρήνης Λασκαρίδου: Πρώτη ἑλληνικὴ γραμματικὴ στιγμιτυπίας.

Ἀντρεσεν-Βικελα: Παραμῦθια Δανικὰ.

Ἀποστόλου Παύλου: Ἐπιστολαὶ Α' καὶ Β' πρὸς Τιμόθεον.

Μ. Καλομοίρη: Μελωδικοὶ ἀσκήσεις.

Fr. Chopin: 2 Nocturnes op. 37 καὶ 39.

I. S. Bach: Inventions.

Ch. Diehl: Vieilles Chansons

Ἐκεῖνο ποὺ προκαλεῖ ἀληθινὴν κατάπληξιν στὸν ξένο ἐπισκέπτη εἶναι τὸ πὼς τὰ τυφλὰ παιδιὰ διαβάζουν, παίζουν μουσικὴ μὲ νότες καὶ τυπώνουν τὰ βιβλία τους.

Ἡ ἀνάγνωση γίνεται μὲ τὴν ἀφή. Τὸ τυφλὸ παιδί σέρνει τὰ δάχτυλά του ἐπάνω στὶς... λευκὲς σελίδες ἑνὸς βι-

Ἀνω: Τυφλοὶ τρόφιμοι τοῦ Ἀσούλου πλέκουσαι.

Κάτω: Τυφλὰ παιδιὰ ἀσχολούμενα εἰς τὴν κατασκευὴν μικροαγγείων ἀπὸ πηλό.

Δυὸ μέρες πρὶν ἀπ' τὴ πρωτοχρονιά, κατὰ τὶς τρεῖς τὸ ἀπόγευμα, ἡ Βέρα στεκόταν μπροστὰ στὸ παράθυρο τοῦ καινούργιου σπιτιοῦ ποὺ εἶχεν ἀγοράσει ὁ Στῆβεν Τησοῦρντιν, ὁ ἀντρα τῆς, στὴν Πεντάπολη. Λεπτοκαμωμένη, παρὰ τὰ τριάντα τῆς χρόνια, χαριτωμένη μέσα στὸ κομψὸ φορεματάκι τῆς, μὰ μὲ μιὰ μελαγχολικὴ ἑκφραση στὸ πρόσωπο, εἶδε νὰ φθάνῃ τὸ αὐτοκίνητο τοῦ ἀντρός τῆς καὶ διεπίστωσε πὼς ὁ Στῆβεν δὲν ἦταν μόνος. Τὸν συνώδευε ἕνας ἀντρας, ρωμαλέος καὶ ἀποφασιστικὸς, ξανθός, μὲ βλέμμα αὐταρχικὸ, χωμένος μέσα σὲ μιὰν ὑπέροχη γούνα. Μόλις εἶδε αὐτὸν τὸν ἐπισκέπη, ἡ Βέρα ἔννοιωσε τὴν καρδιά τῆς νὰ σκιρτά.

Σὲ λίγο, ὁ Στῆβεν ἔκαμνε τὶς σουστάσεις:

—Βέρα, εἶπε, σοὺ φέρνω τὸν κ. Μπίτιγκερ ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη. Θὰ μὰς κάνει τὴ χάρη νὰ μείνῃ μαζί μας ἴσα μὲ αὐριο τὸ βράδυ.

Καὶ ξανά ἡ καρδοὺλα τῆς Βέρας σκίρτησε. Δὲν τὸ ἔδειξε ὅμως καθόλου, οὔτε ἔδειξε στὸν ξένο πὼς εἶχε μιὰν δλοκλήρη ἐβδομάδα νὰ μιλήσῃ τοῦ ἀντρός τῆς.

—Εἶμαι τρισευτυχισμένος ποὺ βρίσκομαι σπὶτι σας, εἶπε μὲ βαρεὶα ἀμερικανικὴ προφορά ὁ κ. Μπίτιγκερ. Ἔλεγε φυσικὰ τὴν ἀλήθειαν, γιὰτὶ ἡ Βέρα τοῦ εἶχε κάνει ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση.

Καὶ τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ἐκείνη ποὺ ἡ Βέρα ἔννοιωσε τὴν καρδιά τῆς νὰ χτυπᾷ, ἄρχισε ἡ ἱστορία αὐτὴ νὰ γίνεται περίεργη. Καὶ νὰ γιατί:

Κατὰ τὴν διάρκεια ἐκείνης τῆς χρονιάς, ὁ Στῆβεν ὅλο καὶ περισσότερο νοιαζόταν γιὰ τὴν υγείαν τοῦ. Τὸ ἐργαστάσιό του πορσελάνης δούλευε περίφημα, καὶ γι' αὐτὸ ὁ ἴδιος ἔλεγε πὼς εἶχε πάθει ὑπερκόπωση καὶ ἐξάντληση τῶν νεύρων του. Γι' αὐτὸ σκέφθηκε πὼς ἡ γεμάτη καπνὰ ἀτμόσφαιρα τῆς Πενταπόλεως δὲν τοῦ ἔκανε, κι' ἔτσι ἀγόρασε ἐκείνη τὴν ἐπάλειν στὰ περίχωρα, στὸ Σιντ. Ἡ Βέρα ὅμως δὲν εἶχεν εὐχαριστήθῃ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ. Προτιμοῦσε νὰ μείνῃ στὴν πολιτεία. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ ἔλεγε, ἀφοῦ ἐπρόκειτο γιὰ τὴν υγείαν τοῦ ἀντρός τῆς.

Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ φθινοπώρου, ἡ Βέρα ἐπληξεν ἐξαιρετικὰ γιὰτὶ δὲν μποροῦσε νὰ ἐπιδεικνύῃ σὲ κανένα τὶς ὁμορφές τῆς τουαλέττης. Τότε τῆς ἦρθεν ἡ ὥρα νὰ πᾶνε νὰ περάσουν τὶς γιορτὲς στὴν Ἑλβετία. Κι' ἐπειδὴ ἤξερε τὴ δύναμιν τῆς γοητείας τῆς πάνω στὸν ἀντρα τῆς, θεωροῦσε πὼς τὸ ταξίδι αὐτὸ εἶχε κι' ὅλας πραγματοποιηθῇ. Ὁ Στῆβεν ὅμως, ὅμα τοῦ ἔγινε σχετικῶς λόγος, ἀνῆλθε νὰ τὸ κουνήσῃ ἀπὸ ἐκεῖ.

«Η Βέρα δεν ν' υποτάχθηκε στην ήττα της. Γκρίνιασε, μουρμούρισε, εδήλωσε ότι ήταν άποφασισμένη να πεθάνει από πληγή στο γελοίο εκείνο Σνήντ, έπαυσε να ενδιαφέρεται για την υγεία του άντρός της και εν τέλει απέφασισε να μην του μιλήσει. Προχώρησε μάλιστα τόσο πολύ ώστε ο Στήβεν, τρομερά ένευρισμένος, αναγκάστηκε να της πει:

—«Ε, λοιπόν αγαπητή μου, μάθε πως αυτά τα κόλπα σε μένα δεν περνούν. Δεν θα ανοίξω το στόμα μου αν δεν μου μιλήσεις εσύ πρώτη, εκτός φυσικά όταν είμαστε με άλλους ανθρώπους.

«Η Βέρα ήξερε πως αυτό το τέρας, ο άντρας της, θα βαστούσε τον λόγο του. Και πίστευε πραγματικά πως τον μισούσε και τον συχαινόταν.

«Εκείνη τη νύχτα η απελπισία της την έκανε να όνειρευθώ. Είδε στον ύπνο της πως ένας ξένος έρχόταν σπίτι της. Φυσικά δεν τον γνώριζε, αλλά είχε την εντύπωση πως ο ξένος αυτός είχε ταξιδεύσει πολύ και πως ήταν φαλακρός χωρίς να παύση από το να είναι εξαιρετικά συμπαθητικός. «Ο ξένος—στο όνειρό της πάντα—την κομπλιμάνταρε για τα φορέματά της και της φερόταν με εξαιρετική ευγένεια. Και κατά την διάρκεια της απουσίας αυτού του τέρατος, του Στήβεν, ο ξένος της έκα-

μνε και λίγο κόρτε... Πειραγμένη λιγάκι γι' αυτό, η Βέρα άποτραβιόταν στον καναπέ που ήταν καθισμένοι, κι' όμως έννοιωθε κάποια συγκίνηση μέσα της. Το όνειρό της γινόταν έντελως ακατάληπτο στο πιο ενδιαφέρον σημείο: τη στιγμή δηλαδή που επρόκειτο αυτή ν' απαντήσει στην έρωτική εξομολόγηση του ξένου. «Υστερα το όνειρο ξμπαινε σε μια καινούργια φάση και γινόταν ολοκάθαρο: κάτι συνέβαινε μεταξύ του τέρατος του Στήβεν και του ξένου, που τους ανάγκαζε να κλειστούν στην τραπεζαρία, στην οποία παρ' όλες τις προσπάθειες της δεν μπορούσε η Βέρα να μπει. Ήταν η παραμονή της Πρωτοχρονιάς. Η Βέρα χτυπούσε με μανία την πόρτα της τραπεζαρίας και κατάρθωνε να την σπάσει. Τό τραπέζι βρισκόταν σπρωγμένο σε μια γωνία και ο Στήβεν ξαπλωμένος κατά γης. «Χωρίς να το θέλω τόν σκότωσα!» έλεγε αργότερα με κέφι ο ξένος κι' έπαιρνε τη Βέρα από το χέρι και φεύγανε μακριά. Ταξίδευαν και οι δύο μαζί με τραίνο, με βαπόρι, και ξανά με τραίνο, ώσπου φθάνανε σε μια θορυβώδη πόλη. Εκείνη τη στιγμή η Βέρα ξύπνησε. Το όνειρο αυτό της φαινόταν τόσο αληθινό που καταιάραξε την φαντασία της.

«Πώς να φανή, λοιπόν, περίεργο το ότι η γεμάτη δεισιδαιμονία καρδούλα της σκίρτησε, σαν είδε την έπομένη τόν Στήβεν να καταφθάνει με τόν 'Αμερικάνο; Βέβαια, το να πιστεύει κανείς σε όνειρα είναι ανόητο, και όμως... Δεν ήξερε αν έπρεπε να θλιβείται ή να χαίρεται γιατί ο κ. Μπίτιγκερ δεν ήταν φαλακρός. Γιατί πραγματικά δεν ήταν φαλακρός. Είχε μάλιστα κάτι υπέροχα μαλλιά που απέδεικνυαν πως δεν είχε καμιά σχέση με τόν ξένο του όνειρου. Κι' όμως, σ' όλη αυτή την ιστορία υπήρχε μια πολύ περίεργη σύμπτωση.

Στο δείπνο, ο Μπίτιγκερ κάθισε μεταξύ του οικοδεσποτού και της οικοδεσποίνης, που σαν καλοανατεθραμμένοι άνθρωποι, παρά τόν τσακωμό τους, προσπάθησαν να κάνουν κέφι στον ξένο τους. Κι' ο Μπίτιγκερ, όσο έπινε περισσότερη σαμπάνια, τόσο περισσότερο εύθυμος γινόταν. Ήταν προμηθευτής ενός αμερικανικού οίκου πορσελάνης, κι' είχε κάνει πολλά ταξίδια προτού καταλήξει στην 'Αγγλία. Κι' η Βέρα συλλογίστηκε το όνειρό της και τόν περίεργο ξένο που ήταν μεγάλος ταξιδιώτης... Τι ανόητα που είναι τα όνειρα!

«Υστερα η κουβέντα γύρισε στην υγεία του Στήβεν, και οι δύο άντρες άρχισαν να κάνουν ο ένας κομπλιμέντα στον άλλον, και να επιμένουν ο καθένας τους πως ο άλλος ήταν νεώτερος.

—Για πέστε μου, είπεν επί τέλους ο Μπίτιγκερ στη Βέρα, πόσων ετών με κάνετε; —Πέντε χρόνια μικρότερο από το Στήβεν, απάντησε μειδίασα εκείνη.

—Και μπορώ να σας ρωτήσω πόσων ετών είσθε; ρώτησε, κατόπιν, όρθα κοφτά ο 'Αμερικάνος τόν 'Ερ. γοστασιάρχη.

—Σαράντα.

—Κι' εγώ το ίδιο.

—Δεν τα δείχνετε.

—Ναι, το ξέρω, είπε χαμογελώντας ο 'Αμερικάνος.

—Τα μαλλιά του άντρός μου έχουν αρχίσει να άσπρίζουν, παρατήρησεν η Βέρα, ενώ τα δικά σας...

—Θα ήθελα πολύ και τα δικά μου να άσπριζαν! Θα έδινα ευχαρίστως, και άμέσως κι' άλλας, πέντε χιλιάδες

δολάρια αν συνέβαινε ένα έτοιο πράγμα! είπεν ο 'Αμερικάνος.

—Και γιατί; ρώτησε χαμογελώντας η Βέρα.

—Για κοιτάξτε με, κυρία μου, είπε τότε με μια περίεργη φωνή ο Μπίτιγκερ, αφήνοντας το ποτήρι του στο τραπέζι.

Και με μια γλήγορη χειρονομία, έβγαλε από το κεφάλι του μια υπέροχη καστανή περούκα και την πέταξε. Ήταν δολότελα φαλακρός.

«Η Βέρα φάνηκε λογική: δέ φώναξε δηλαδή, δέ χλώμιασε θανάσιμα, δέ δάγκασε τα χείλη της, δέν έσπασε κανένα ποτήρι ούτε έπεσε λιπόθυμη κατά γης. Αυτό όμως δέν την έμπόδιζε από το να νοιώθει μια πρωτοφανή ταραχή για κείνη την καταπληκτική αποκάλυψη. Βέβαια, τα όνειρα είναι γελοία, κι' όμως... Μπορούσε τώρα η Βέρα να μην πιστεύει πως αν το όνειρό της έξασκοιλουθόσε να πραγματοποιηθεί, μέσα σε είκοσι τέσσαρες ώρες ο Μπίτιγκερ θα της έκαμνε μιαν έρωτική εξομολόγηση και θα σκότωνε τόν άντρα της;

«Η ίδια ήταν τόσο έρεθισμένη έναντιόν του Στήβεν ώστε δέν μπορούσε να ξεκαθαρίσει αν επιθυμούσε να πραγματοποιηθεί το όνειρό της ή όχι.

Μετά τόν φαγητό, η Βέρα βρήκε μια πρόφαση για ν' άποσυρθεί. Είχε ανάγκη από μοναξιά για να στοχασθεί το μεγάλο αίνιγμα που παρουσιαζόταν μπροστά της. Ανέβηκε, λοιπόν, στο δωμάτιό της, ξαπλώθηκε σ' ένα ντιβάνι κι' άρχισε να σκέπτεται. «Όσο και αν εύρισκε πως ο Στήβεν της είχε φερθεί άπαίσια, καταλάβαινε πως είχε τουλάχιστον ένα χριστιανικό καθήκον να ειδοποιήσει τόν άντρα της για τόν κίνδυνο που διέτρεχε. Μά πως να τόν ειδοποιήσει; Ήταν αδύνατο να του πει τίποτε μπροστά στον μέλλοντα δολοφόνο του. Έπρεπε λοιπόν να περιμένη να μείνει μόνη μαζί του για να του τα άποκαλύψει όλα. Άλλά τότε; Ώστε θα δεχόταν να νικηθεί στον διαγωνισμό εκείνο του συζυγικού πείσματος; Όχι, αδύνατο. Ήταν αδύνατο να υποχωρήσει σ' αυτό το σημείο. Και με σουφρωμένα τα φρύδια από τη συλλογή, η καλή εκείνη γυναικούλα, απέφασισε πως ο θάνατος του Στήβεν ήταν προτιμώτερος από την δικιά της ήττα. Τέτοια είναι η ανθρώπινη φύση.

«Εξ άλλου, είναι ανόητο να πιστεύει κανείς τα όνειρα.

«Εν τώ μεταξύ τί έκαμνε ο Στήβεν; Γιατί δέν άνέβαινε να ρωτήσει για τήν υγεία της, όπως είχε τήν υποχρέωση; Κι' όταν βαρέθηκε πια να τόν περιμένη, απέφασισε να κατέβη η ίδια και άνηγγειλε πως αισθανόταν τόν εαυτό της καλύτερα.

Και τότε πληροφορήθηκε πως άδικα είχε άνησυχήσει. Ο Μπίτιγκερ θα έφευγε τήν έπομένη, τήν παραμονή της Πρωτοχρονιάς, και θα μάρκαρε στο «Σαζανία» στις τρεις το άπόγευμα. Ώστε τήν Πρωτοχρονιά θα τήν περνούσε στο πέλαγος, και έπομένως άποκλειόταν τήν ίδια εκείνη μέρα να σκοτώσει τόν Στήβεν στο Σνήντ.

Τι άνακούφισι! Κι' όμως, στην περίεργη εκείνη καρδούλα σαν να έμενε ένα ίχνος παραπόνου

«Ο άποχαιρετισμός της έπομένης ήξησε ακόμα πιο πολύ τόν περίεργο παράπονο της Βέρας. Ο Μπίτιγκερ είχε μια πάρα πολύ έλκυστική προσωπικότητα, τήν όποιαν η Βέρα σκέφθηκε όλο το άπόγευμα. Με τί εύγενικότητα τήν είχε εύχαριστήσει για τήν χαριτωμένη φιλοξενία της! Με τί τόνο είχε πει πως θλιβόταν εξαιρετικά που έφευγε από το σπίτι τους!

Τώρα βρισκόταν πάλι μπροστά στο παράθυρο, στο ίδιο εκείνο παράθυρο από το όποιο, είκοσι τέσσαρες ώρες νωρίτερα, είχε δει τόν Μπίτιγκερ να έρχεται. Και ξαφνικά, ποιόν άντίκρυσε πάλι να έρχεται; τόν κ. Μπίτιγκερ! Αυτή τη φορά, άνησύχησε ακόμα πιο πολύ απ' όσο είχε άνησυχήσει όταν της είχε άποκαλυφθεί η φαλάκρα του 'Αμερικάνου.

Αυτά τα όνειρα τέλους, πάντων...

«Η Βέρα σηκώθηκε ζαλισμένη και έφυγε χωρίς να ξέρη ποδ πηγαίνει. Στο τέλος βρέθηκε σε κάποιο μικρό σαλονάκι, στην άκρη του διαδρόμου, όπου δέν πήγαυε σχεδόν ποτέ. Δεν έκλεισε πίσω της τήν πόρτα, κι' ο Μπίτιγκερ, που είχε μπει μέσα στο σπίτι, προχώρησε και μπήκε κι' αυτός μέσα στο σαλονάκι, τυλιγμένος στην υπέροχή του γούνα. Βγάζοντάς τήν, διηγήθηκε εύθυμα τί του είχε συμβη. Τα ντεραπαρίσματα του αυτοκινήτου του στον παγωμένο δρόμο τόν έκαναν να χάσει το τραίνο του και έπομένως και το βαπόρι με το όποιο θα έφευγε για τήν 'Αμερική. Είχε γυρίσει λοιπόν στο έργοστάσιο του Σνίβεν, κι' αυτός επέμεινε να τόν κρατήσει για να περάσουν μαζί τήν Πρωτοχρονιά.

Κι' έτσι αυτός είχαν έρθει κατ' εύθειαν στο σπίτι, ενώ ο Στήβεν που είχε κάποια δουλειά θα επέστρεφε σε λίγο.

«Ο Μπίτιγκερ έλαμπε κυριολεκτικώς από χαρά, και η άπώλεια τών είκοσι λιρών του εισιτηρίου του για τήν Νέα 'Υόρκη δέ φαινόταν να τόν ένοχλή πολύ.

«Ο 'Αμερικάνος κάθισε κοντά στη Βέρα. Κι' αυτή παρατήρησε ξαφνικά ότι έκάθηντο στο ίδιο εκείνο ντιβάνι του όνειρου. Τώρα μάλιστα της φαινόταν πως άναγνώριζε και τόν δωμάτιο...

—Ξέρετε, αγαπητή κυρία, είπεν ο Μπίτιγκερ, είμαι κατενθουσιασμένος που έχασα το βαπόρι μου. Έτσι μου δίνεται η εύκαιρία να περάσω τήν Πρωτοχρονιά στην 'Αγγλία και με τήν γοητευτική σας συντροφιά...

Τήν κοίταζε τώρα κατάματα. Ήταν, τέλος πάντων, ή δέν ήταν αυτό μια έρωτική εξομολόγηση;

«Ήταν φανερό πως ο Μπίτιγκερ είχε φροντίσει να χάσει το τραίνο, και έπομένως το βαπόρι. Η Βέρα δέν άμφέβαλλε καθόλου γι' αυτό. Κι' όσο αν νόμιζε πως δέν πίστευε στα όνειρα, δέν μπορούσε να μην άνησυχή...

«Έτσι, παρά τήν πρώτη επίσημη δήλωση της Βέρας, ήταν τώρα υποχρεωμένη να έορτάσει, και με μεγαλοπρέπεια μάλιστα, τήν Πρωτοχρονιά στο σπίτι της. Ήταν αδύνατο ν' άρνηθεί κάτι στον Μπίτιγκερ, άφου κι' αυτός άκόμα ο καιρός έγινε ωραίος, μόνο και μόνο για να μείνει εύχαριστημένος ο 'Αμερικάνος.

Κατά το σούρουπο, τήν παραμονή άκριβώς της Πρωτοχρονιάς, άρχισε σιγά-σιγά να χιονίζει, και το τοπίο πήρε μια γλυκειά και ήρεμη γιορτινή όψη. Η καρδιά του Μπίτιγκερ έπλεε στην εύδαιμονία.

«Όσο για τήν καρδούλα της Βέρας, κανείς δέν μπορούσε να ξέρη τί συνέβαινε εκεί μέσα. Ο Μπίτιγκερ της φερνόταν όλο και με περισσότερη οικειότητα, και τήν άφηνε να ένοηση πως τα χρόνια που είχε ζήσει προτού τήν γνωρίσει, είχαν πάει χαμένα. Και σ' όλα αυτά ο Στήβ δέν έδινε καμιά σημασία.

«Όταν το βράδυ χωρίστηκαν, άλληλοευχήθηκαν χρόνια πολλά. Στο συζυγικό, όμως δωμάτιο ο Στήβεν κράτησε το στόμα του κλειστό. Μα κι' η Βέρα έκανε το ίδιο, μη θέλοντας να νικηθεί στο διαγωνισμό του πείσματος.

«Εξ άλλου ο Στήβεν έφταιγε για όλα. Δεν ήταν υποχρέωσή του να πει τήν γυναικούλα του στην 'Ελβετία; Εκεί κάτω, η Βέρα δέν θα έβλεπε όνειρα, κι' ούτε θα υπήρχε κάποιος κ. Μπίτιγκερ. Αντιθέτως, αν τα πράγματα εξακολουθούσαν έτσι όπως τα είχε κανονίσει ο άντρας της, ο Στήβεν θα πέθανε μέσα σε είκοσι τέσσαρες ώρες.

Το γεύμα της Πρωτοχρονιάς υπήρξεν υπέροχο. Η μέρα πλησίαζε προς το τέλος της, κι' όμως κανένας πρόωρος θάνατος δέν είχεν άκόμα συμβη. Κι' έτσι άταν οι δύο άνδρες εδήλωσαν πως θα πηγαιναν να καπνίσουν ένα ποθρο, η Βέρα απέφασισε να έγκαταλείψη τούς ανόητους φόβους της. Μπήκε πρώτη αυτή στο καπνιστήριο, και τήν άκολούθησαν ο Μπίτιγκερ και ο Στήβεν. Τη στιγμή όμως εκείνη φάνηκε ο κηπουρός,

(Το τέλος στη σελίδα 80)

JOHN GALSWORTHY
Βραβείον Νόμπελ 1932]

4
 Να μεγάλο καράβι φεύγει...

Ένα μεγάλο τετρακάταρτο καράβι
 αφήνει αγάλια τὸ λιμάνι -πρὸς τὸ βρῶδυ.

Ἡ νηνερία τῶν νερῶν, καθὼς τὴ σχίζει,
 μ' ἀντιφεγγίσματα λευκῶν πανιῶν γεμίζει.

Εἶν' ἓνα ξενικὸ καράβι· στὰ πλευρὰ του
 μέ κόπο συλλαβίζει ὁ κόσμος τὸνομά του.

Ἀπὸ κοιὰ μακρυνὰ νὰ ἦρθε μέρη
 καὶ τὸ ποῦ πᾶει -κανένας δὲν τὸ ξέρει.

Οὐτ' ἓνα ἄσπρο μαντήλι δὲν τὸ χαιρετᾷ
 καθὼς ἀπ' τ' ἀκρολίμανο σιγὰ περνᾷ.

Μόνο οἱ γυναῖκες τὸ κυττᾶν ἀπ' τὰ μπαλκόνια
 σὰ ν' ἀπολησμονήθηκαν ἐκεῖ ἀπὸ χρόνια.

Ὡς τόσο ἀφήνοντας γιὰ πάντα τὸ λιμάνι
 ἓνα τεράστιο ψυχρὸ κενὸ ἔχει κάνει.

Καὶ τώρα ποῦ στὸ πέλαο ἀρμενίζει
 κι' ὁ δειλινὸς ὁ ἥλιος τὸ φωτίζει,

-λάμπουν ἀπὸ χρυσάφι τὰ κατάρτια,
 κορפוὶ ἀνεμίζονται στὰ ξάρτια,-

οἱ ἄνθρωποι ποῦ κυττᾶν στήν παραλία
 νιώθουν κιὸ ἄδεια, κιὸ στενὴ τὴν πολιτεία

καὶ κιὸ γυμνὴ ὁ καθένας τὴ ζωὴ του
 -σὰν κάτι νὰ τοὺς ἔφυγε μαζὶ του...

(Ἀνέκδοτο)

Κυρία Αἰράνη

ΦΡΟΥΤΑ
 ΠΑΤΕΡΙΣΤΗΜΟΥ ΓΑΛΟΥ ΖΩΤΡΑΒΟΥ ΟΖΑΝΝΕ (ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ)

ΑΘΗΝΑΙ
 ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΤΑΝΤΩΝ

Η Α.Μ. Ο
ΠΑΙΓΝΙΔΟΚΟΣΜΟΣ

#ΧΑΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἡ εβδομάδα αὐτὴ ποὺ ἀρχίζει τὰ Χριστούγεννα καὶ τελειώνει τὴν Πρωτοχρονιά ἔχει ἐντελῶς ἰδιαίτερα θέλημα γιὰ ἓνα ὀρισμένο κόσμο: τὸν ἀπέραντο κόσμον τῶν παιδιῶν. Ἡ βασιλεία τῶν μικρῶν ἀπλώνεται σ' ὅλη τὴ γῆ. Παντοῦ, μπροστὰ στὰ παμπάλαια τζάκια ἢ στὰ ὑπερμοντέρνα καλοριφέρ βλέπει κανένας τὰ κουκλίστικα παπουτσάκια ποῦ, τὰ μεσάνυχτα ἀκριβῶς θὰ κατέβῃ ὁ Χριστοῦλης ἢ ὁ "Αἰ-Βασίλης νὰ βάλῃ ὁμορφα δῶρα ἀν τὸ παιδάκι εἶναι καλὸ, ἢ κανένα καμτσίκι ἀν εἶναι διαβολόπαιδο καὶ ζιζάνιο. Ἄλλου πάλι, θὰ στηθῇ τὸ χριστουγεννιάτικο ἔλατο, φωτισμένο μὲ ἑκατοντάδες πολυχρώμα κεράκια, πασπατισμένο μὲ τεχνικὸ χιόνι, γεμάτο λαμπρὲς φουσκες καὶ παιχνίδια, ποῦ γύρω ἀπ' αὐτὸ θὰ ἀνοίγουν μὲ θαυμασμὸ τὰ ματάκια τῶν μικρῶν προσκαλεσμένων. Καὶ στὰ πιδ φτωχικά ἀκόμα σπῖτια, κάτι θὰ ὑπάρχῃ γιὰ τὰ μικρά: ἓνας τιποτένιος καραγκιόζης, μιὰ πάνινη κουκλίτσα, ἓνα ξύλινο αὐτοκινητάκι. Κι' ὅμως τὰ ἀσήμαντα αὐτὰ μικροπράματα τί ἐνθουσιασμὸ προκαλοῦν, τί φωνές, τί χαρὰ, τί στοργή! Τὸ παιχνίδι! Νὰ ὁ πραγματικὸς βασιλεὺς τῆς εβδομάδος τῆς χαρᾶς! Κι' ὁ βασιλεὺς αὐτὸς — παιχνίδι — σὰν σύμβολο μιᾶς ἀδολῆς χαρᾶς, δὲν ἔχει ἀξία. Ὑπάρχουν παιδάκια, χαϊδεμένα τῆς τύχης, ποῦ τώρα τίς γιορτὲς συσσωρεύονται μπροστὰ τοὺς περιουσίες ὁλόκληρες σὲ πανάκριβα παιχνίδια. Κουκλὲς πανέμορφες, βουτηγμένες μέσα στὶς ἀκριβὲς στόφες, ἀληθινὰ αὐτοκινητάκια, λαμπρὲς καὶ φανταχτερὲς πανοπλίες, χίλια παιχνίδια ποῦ ἡ ἀξία τοῦ καθενὸς τοῦ θὰ μποροῦσε νὰ χάριση χαρὰ σὲ μιὰν ὁλόκληρη φτωχὴ οἰκογένεια, παιχνίδια διαλεγμένα ἀπὸ τοὺς στοργικοὺς γονεῖς γιὰ τὸ μονάκριβό τους παιδάκι, καὶ ποῦ ὅμως δὲν κατορθώνουν νὰ τραβήξουν οὔτε καὶ τὴν προσοχὴ του. Καὶ δὲν εἶναι παράξενο νὰ δῇ κανένας ξαφνικά τὰ ματάκια τοῦ χαϊδεμένου νὰ γυαλίζουν παράξενα, κι' ἓνα περίεργο παράπονο νὰ τὸ πιάνη, γιατί θὰ δῇ ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ θὰ ζηλέψῃ τὸν ἀπαίσιο χάρτινο καραγκιόζη ποὺ προσφέρει τὴν χαρὰ στὸ μικρὸν ἀλήτη τῆς γειτονιάς...

Μὰ κρύβουν κι' ἄλλες ἀκόμα χαρὲς τὰ παιχνίδια, χαρὲς ὅχι μονάχα γιὰ τὰ παιδιά. Οἱ σοβαροὶ κύριοι καὶ ἡ πεταχτὲς κυρίες ποῦ πλημμυρίζουν τὰ καταστήματα γιὰ νὰ ψωνίσουν γιὰ τὰ μικρά τοὺς δὲν μένουν ἀδιάφοροι μπροστὰ στὶς λαμπροστολισμένες βιτρίνες ὅπου ὁ ἀρεϊμάνιος σολίσ κάνει κόρτε στὴν ὁλόξανθη Γερμανίδα «Γκρέτχεν» κάτω ἀπὸ τὰ ἀθέατα, μὰ τόσο ὑπαρκτὰ βλέμματα τῶν ἄλλων παιγνιδιῶν. Ὁ σοβαρὸς κύριος καὶ ἡ πεταχτὴ κυρία θὰ διασκεδάσουν ψωνίζοντας παιγνιδάκια κι' ὕστερα θὰ τρέξουν στὸ σπῖτι τους, θὰ φωνάξουν τὰ μικρά, θὰ ἀνοίξουν τὰ πακέτα καὶ θ' ἀρχίσουν νὰ παίξουν μὲ τὰ παιδιά τους, ὅχι πιά σὰν πατέρας καὶ γιός, σὰν μάνα καὶ κόρη, ἀλλὰ σὰν δυὸ ἀγνά κι' ἀθῶα παιδάκια. Καὶ τὸ παιδάκι θ' ἀναρωτιέται μὲ περιέργεια: μὰ παίξουν λοιπὸν καὶ οἱ μεγάλοι;

Κι' ὅμως, ναι! Παίξουν καὶ οἱ μεγάλοι. Ὅλοι μας, γέροι, νέοι, παιδιά, ὅλοι κυνηγοῦμε τὴν ἀδολῆ χαρὰ τοῦ παιγνιδιοῦ. Γιατὶ ὅλοι μας γυρνοῦμε μὲ νοσταλγία πρὸς τὰ περασμένα, πρὸς τὰ περασμένα ἐκεῖνα ὅπου τὴν εὐτυχία ἀρκοῦσε νὰ μᾶς τὴν δώσῃ μιὰ κοῦκλα, ἓνας καραγκιόζης, ἓνα τόσο δά, ἓνα τιποτένιο παιγνιδάκι.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΓΕΝΕΑ

Μεταπολεμικώς ὅλη σχεδὸν τὴν ὀψήλιο κατέλαβεν ἕνας πρωτοφανὲς ἀθλητικὸς ὀργασμὸς. Ὅλα τὰ Κράτη ἔπειτα ἀπὸ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον ἐννοίωσαν ὅτι ἡ νεολαία ἔπρεπε κάπου νὰ στραφῇ, νὰ εὕρῃ μιὰν ἀπασχόλησιν, διὰ νὰ ἐπουλώσῃ τὴς πληγὰς τοῦ πολέμου, νὰ ἀναβαπτισθῇ σὲ νέα ἰδανικά καὶ νὰ δεχθῇ μιὰ καινούργια ἐπιρροή πού θὰ τὴν ἐξύψωνε διανοητικῶς καὶ σωματικῶς. Ὅλοι ἐννοίωσαν τὴν ἀνάγκην τοῦ Ἀθλητισμοῦ, σὰν ἕνα μεγάλο παράγοντα τῆς μεταπολεμικῆς ζωῆς, σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα.

Αὐθρομήτως ἡ νεολαία, διεθνῶς, τὰ πρῶτα μεταπολεμικά χρόνια, ἐτράπη πρὸς τὸν ἀθλητισμὸ καὶ τὸν ἐπίστευσε σὰν μιὰ νέα θρησκεία. Τὰ κράτη ἐννοίωσαν εὐτυχῶς τὴν ἀξία τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ τὸ τί θὰ τοῦς ἀπέδιδε ὁ ἀθλητικὸς ὀργασμὸς, πού ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἐνεκολλώθη. Καὶ οἱ κυβερνήσεις ὅλων τῶν Κρατῶν ἐπροπαγάνδισαν μὲ κάθε τρόπο τὴν διάδοσιν καὶ ἐξάπλωσιν τοῦ Ἀθλητισμοῦ καὶ τὸν κατοχύρωσαν νομοθετικῶς.

Καὶ πρῶτος ὁ Μουσολίνι θυσιάζοντας δεκάδας ἑκατομμυρίων ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χώρας του, ἐνίσχυσε τὸν ἀθλητισμὸν παντοιοτρόπως. Σχετικῶς μὲ τὴν ἀντίληψιν περὶ ἀθλητισμοῦ τοῦ Ἰταλοῦ πρωθυπουργοῦ ὑπάρχει ἡ μνημειώδης φράσις του:

«Σ' ἕνα κράτος καλὰ πειθαρχημένο ἡ φυσικὴ ἀγωγή τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ κατέχῃ τὴν πρώτη θέσιν».

Ἡ ἴδιος ἔδωσε τὴν ἐντολὴν καὶ εἰς τὴν αἰθούσαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἑθνικοῦ Σταδίου τῆς Ρώμης, ἔχει χαραχθῇ ἡ ἐπιγραμματικὴ περὶ ἀθλητισμοῦ φράσις τοῦ Ἀριστοτέλους:

«Ἀσκήσις σώματι ποίαιτε, ποίω συμφέρει καὶ τίς ἀρίστη καὶ τίς πλείστοις, μία πᾶσιν. Καὶ γὰρ τοῦτο τῆς γυμναστικῆς ἔστιν».

Τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ Κράτη ἐψήφισαν καὶ ψηφίζουν νόμους προστασίας, καθοδηγήσεως καὶ διαδόσεως τοῦ ἀθλητισμοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ ἰδέα, μετὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον, ἔδωσε τὴν εὐκαιρία εἰς τοὺς νέους νὰ γνωρίσουν μιὰ ἀπὸ τὴς μεγάλες χαρὰς τῆς ζωῆς. Ἐτράβηξε τὴν νεολαία ἀπὸ τὴν προπολεμικὴ τῆς ἀπασχόλησι τοῦ καφενείου καὶ τῶν λοιπῶν κέντρων καὶ τὴν ἔρριξε σὲ μιὰ καινούργια ζωὴ. Παρέλαβε τὸν καφενοβόλιον διὰ νὰ τὸν μεταβάλλῃ σὲ ἐνθέρμο φυσιολάτρη, φίλον τοῦ ὑπαίθρου, πραγματικὸ «σπόρτσμαν», νὰ τοῦ δώσῃ μιὰ νέα ἀπασχόλησιν ἡ ὁποία τοῦ χαρίζῃ τὴν ὑγείαν καὶ τὸν ξεκουράζει σωματικῶς καὶ διανοητικῶς ἀπὸ τὴν καθημερινὴν βιοπάλη.

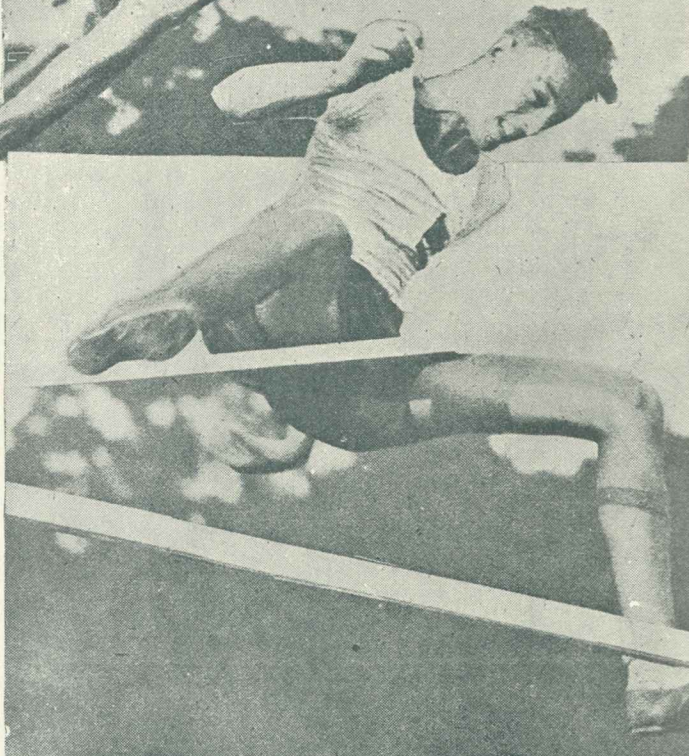
Οἱ μεταπολεμικὲς γενεὲς γαλουχημέναι στὸν ἀθλητισμὸ, θὰ ἀποδώσουν μιὰ καινούργια κοινωνία, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ σχολαστικὰς ἰδέας προπολεμικῆς, σωματικῶς γερῆ καὶ ἠθικῶς ἐξυψωμένη.

Γενικῶς τὰ σπόρ καὶ ἐιδικώτερον ὁ κλασσικὸς ἀθλητισμὸς καὶ τὸ ποδόσφαιρον ἐσημείωσαν μεταπολεμικῶς τεράστια ἐξάπλωσι. Καὶ ὡς ἤτο ἐπόμενο ἄρχισε μετὰ τῶν Κρατῶν ἡ εὐγενὴς ἀμίλλα. Κάθε κράτος ἀπέκτησε τοὺς πρωταθλητάς του μὲ ἐιδικούς προπονητάς. Στάδια καὶ λαϊκὰ γυμναστήρια κατὰ χιλιάδας ἐδημιουργήθησαν καὶ ἡ νεολαία ἐπεδόθη μὲ φανατισμὸ στὴ φυσικὴ ἀγωγή. Ἀποτέλεσμα: εὐρυτάτη ἐξάπλωσις τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ ἐπίτευξις ἐπιδόσεων πού φθάνουν τὰ φανταστικὰ ρεκόρ πού μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐθεωροῦντο ὄνειρα.

Οἱ τελευταῖες Ὀλυμπιάδες μαρτυροῦν διὰ τὰ ρεκόρ τοῦ διεθνούς μεταπολεμικοῦ ἀθλητισμοῦ. Εἰς τὰ 100 μέτρα οἱ Ἀμερικανοὶ Βίλιαμς καὶ Τόλαν σημειοῦν τὸν ὑπέροχον χρόνον 10¹/₁₀. Εἰς τὸν δρόμον 200 μέτρων ὁ συμπατριώτης τους Λόκε καλύπτει τὴν ἀπόστασιν σὲ 2⁸/₁₀. Εἰς τὸν δρόμον 400 μέτρων ὁ Κάρ δημιουργεῖ τὸ θαυμαστόν ρεκόρ 45¹/₁₀. Ὁ Ἀγγλὸς Χάμσον τρέχει τὰ 800 μέτρα εἰς 1'49¹/₁₀ καὶ ὁ Γάλλος Λαντουμέρκ καλύπτει τὴν ἀπόστασιν τῶν 1500 μέτρων σὲ 3'49¹/₁₀. Εἰς τὸν δρόμον 5 χιλιομέτρων ὁ Φινλανδὸς Λεχτίνεν ἀποδίδει 14'16¹/₁₀, καὶ ὁ μοναδικὸς συμπατριώτης του δρομεὺς Νοῦρμι τρέχει τὰ 10 χιλιόμετρα στὸ ἐξαιρετικὸν χρόνον 30'6¹/₁₀. Οἱ Ζόστεντ (Φινλανδός), Σάλιγκ (Ἀμερικανός) καὶ Βέστρομ (Σουηδός) τρέχουν τὰ 110 μέτρα μετ' ἐμποδίων εἰς 14¹/₁₀.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐμποδιστὰὶ Χάρτιγκ καὶ Τέυλορ καλύπτουν τὴν ἀπόστασιν 400 μέτρων μετ' ἐμποδίων σὲ 52". Ὁ πολὺς Ἀμερικανὸς Ὅσμπορν ὑπερπηδᾷ τὰ 2.03 μέτρα εἰς τὸ ὕψος, ὁ δὲ Ἰάπων ἄλτης Νάμπου ἀποδίδει εἰς τὸ ἀπλοῦν 7.98. Ὁ ἴδιος εἰς τὸ τριπλοῦν ἐπιτυγχάνει τὴν θαυμασίαν ἐπίδοσιν 15.72 μέτρα. Εἰς τὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῷ ὁ Ἀμερικανὸς ἄλτης Μύλερ ὑπερπηδᾷ τὸ 4.31 μέτρα. Εἰς τὴν σφαιροβολίαν ὁ Πολωνὸς Χέλιαξ ἀποδίδει 16.05. Ὁ Ἀμερικανὸς Ζεζούμπ ρίπτει τὸν δίσκον εἰς 51.73 μέτρα. Ὁ Φινλανδὸς Γιαρβίνεν εἰς τὸ ἀκόντιον ἐπιτυγχάνει βολὴν 72.02 μέτρα. Ὁ Ἀμερικανὸς Ρυάν εἰς τὴν σφυροβολίαν ἀποδίδει 57.77 μέτρα.

Εἰς τὸν διεθνῆ αὐτὸν ἀθλητικὸν ὀργασμὸν ἡ Ἑλλάς δὲν ἔμεινε ἀμέτοχος. Παρὰ τὴν στοιχειώδη καὶ πρωτόγονο κρατικὴ ἐνί-

σχουσι, παρὰ τὴν ἑλλειψιν τεχνικῶν μέσων ἐπέτυχε ὥστε τὰ ὀνόματα τῶν πρωταθλητῶν μας καὶ ὁ κλασσικὸς ἀθλητισμὸς τῆς χώρας νὰ γίνουν γνωστά εἰς τὴν διεθνή φίλαθλον κοινὴν γνώμην. Καὶ νὰ μὲν δὲν ἤξιώθῃ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὴ Ὀλυμπιονίκας, ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρουσίασε ἀξιόλογο κίνησι καὶ ἐπιδόσεις κατ' ἐλάχιστον μικροτέρας τῶν διεθνῶν. Καὶ διὰ νὰ γίνῃ πλέον ἀντιληπτὴ ἡ διαφορὰ παραθέτομεν τὰς Πανελληνίους ἐπιδόσεις εἰς τὰ διάφορα ἀγωνίσματα τοῦ κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ: Δρόμος 100 μέτρων Φραγκοῦδης 10¹/₁₀. Δρόμος 200 μέτρων Φραγκοῦδης 21⁸/₁₀. Δρόμος 400 μέτρων Τσακαλῆνης 50²/₁₀. Δρόμος 800 μέτρων Γεωργακόπουλος 1'57". Δρόμος 1500 μέτρων Γεωργακόπουλος 4'10¹/₁₀. Δρόμος 5000 μέτρων Νάνος 15'38¹/₁₀. Δρόμος 10.000 μέτρων Α. Κράνης 33'21²/₁₀. Δρόμος 110 μέτρων μετ' ἐμποδίων Μαντικας 14¹/₁₀. Δρόμος 400 μέτρων μετ' ἐμποδίων Μαντικας 55". Ὑψος Παπανικολάου 1.89 μέτρα. Μήκος Παπαμιχαήλ 7.02 μ. Τριπλοῦν Παπανικολάου 14.31 μ. Ἐπὶ κοντῷ Ἀνδρεόπουλος 3.81 μ. Ἀκόντιον Ζαχαρόπουλος 63.41 μέτρα. Σφαῖρα Βεργίνης 14.605. Δίσκος Σύλλας 48.54. Σφῆρα Πετρόπουλος 44 μέτρα.

Οἱ πρωταθληταὶ μας τὰ τελευταῖα χρόνια ἔλαβον μέρος εἰς Πανερωπαϊκοὺς ἀγῶνας ἀντιπροσωπεύσαντες ἐπαξίως τὸν ἑλληνικὸν ἀθλητισμὸ. Ὅλα τὰνωτέρω ὀφείλονται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ μόνον.

Εἰς τὴν θαυμασίαν αὐτὴ ἐξέλιξι τοῦ ἀθλητισμοῦ μας κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια συνετέλεσε καὶ ἡ μετὰ κλησι ξένων ὁμάδων ὡς καὶ ἡ συστηματικὴ προπόνησι τῶν ἀθλητῶν μας ἀπὸ τὸν Οὔγγρον προπονητὴν Σίμπεκ.

Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς προόδου ὀφείλεται ἀναμφισβήτητα εἰς τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ τῶν Βαλκανικῶν ἀγῶνων. Οἱ Βαλκανιᾶδες ἀποτελοῦσι τὸ σπουδαιότερον ἀθλητικὸν γεγονός ἐκάστης αἰζὶν εἰς τὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον, ἐπέτυχαν τὴν ἀμίλλα τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν καὶ ἔδωσαν τὴν τόσον θαυμασίαν ἐξέλιξι εἰς τοὺς ἀθλητάς μας.

Ὁ μεταπολεμικὸς ἀθλητισμὸς σὺν τοῖς ἄλλοις ἐσημείωσε καὶ μιαν ἄλλη ἐπιτυχία, ἴσως-ἴσως τὴν σπουδαιότερα ὅλων. Ἐτράβηξε τὴν γυναῖκα εἰς τὰ σπόρ. Τῆς ἔδωσε τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τὸν ἄντρα, τῆς ἐνέπνευσε τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν φυσικὴ ἀγωγή. Καὶ σήμερον ὑπάρχει διεθνῶς μιὰ θαυμασία κίνησις γυναικείου ἀθλητισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν μετέχει καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἀσφαλῶς ἡ προπολεμικὴ γυναῖκα διαφέρει εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν σημερινή. Μεταπολεμικῶς ἡ γυναῖκα ἐκέρδισε πολλὰ ἐξισωθεῖσα πρὸς τὸν ἄντρα. Καὶ μέσα σ' ὅλα αὐτὰ καὶ τὴν ἰσοπολιτεία εἰς τὸν ἀθλητισμὸ. Ὁ πόλεμος τὴν εἰσέγαγε εἰς τὴν ἐνεργὸν ζωὴν. Ἡ μεταπολεμικὴ ὁμως ἐποχὴ ὑπῆρξε περίοδος κατακτήσεων γιὰ τὴν γυναῖκα μέχρις καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀθλητισμοῦ. Κατέκτησε τὸν διεθνῆ στίβον, ἐδημιούργησε διεθνεῖς ἐπιδόσεις, κίνησι, Ὀλυμπιονίκας ἀκόμη. Ἐπεδόθη μὲ φανατισμὸ εἰς τὸ αὐτοκίνητο, τὸ κολύμπι, τὴν φυσιολατρεία, τὸ τέννις καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἀεροπλάνον.

Ἐπίσης ἱκανοποιητικὴ πρόοδος ἐσημειώθη μεταπολεμικῶς

καὶ εἰς τὸ ποδόσφαιρον. Ἐφτάσε στιγμή πού ὁλόκληρος ὁ κόσμος ἔπαθε ἕνα εἶδος ποδοσφαιρομανίας. Καὶ τὸ τελευταῖον χωριοδάκι, ἡ πιὸ μικρὴ συνοικία εἶχε μιὰ καὶ πολλὰς φορές δύο καὶ περισσότερες ποδοσφαιρικὰς ὁμάδες. Ἡ τεχνικὴ τοῦ ποδοσφαίρου ἀπέκτησε συστήματα, εἰδικὰς προπονήσεις καὶ ἡ σημειωθείσα ἐξέλιξι τοῦ εἶναι ἀρκετὰ σημαντικὴ. Ἐδημιουργήθησαν διεθνῇ καὶ παγκόσμια πρωταθλήματα ποδοσφαίρου ἀσποπάσαντα τὴν προσοχὴν ὅλων.

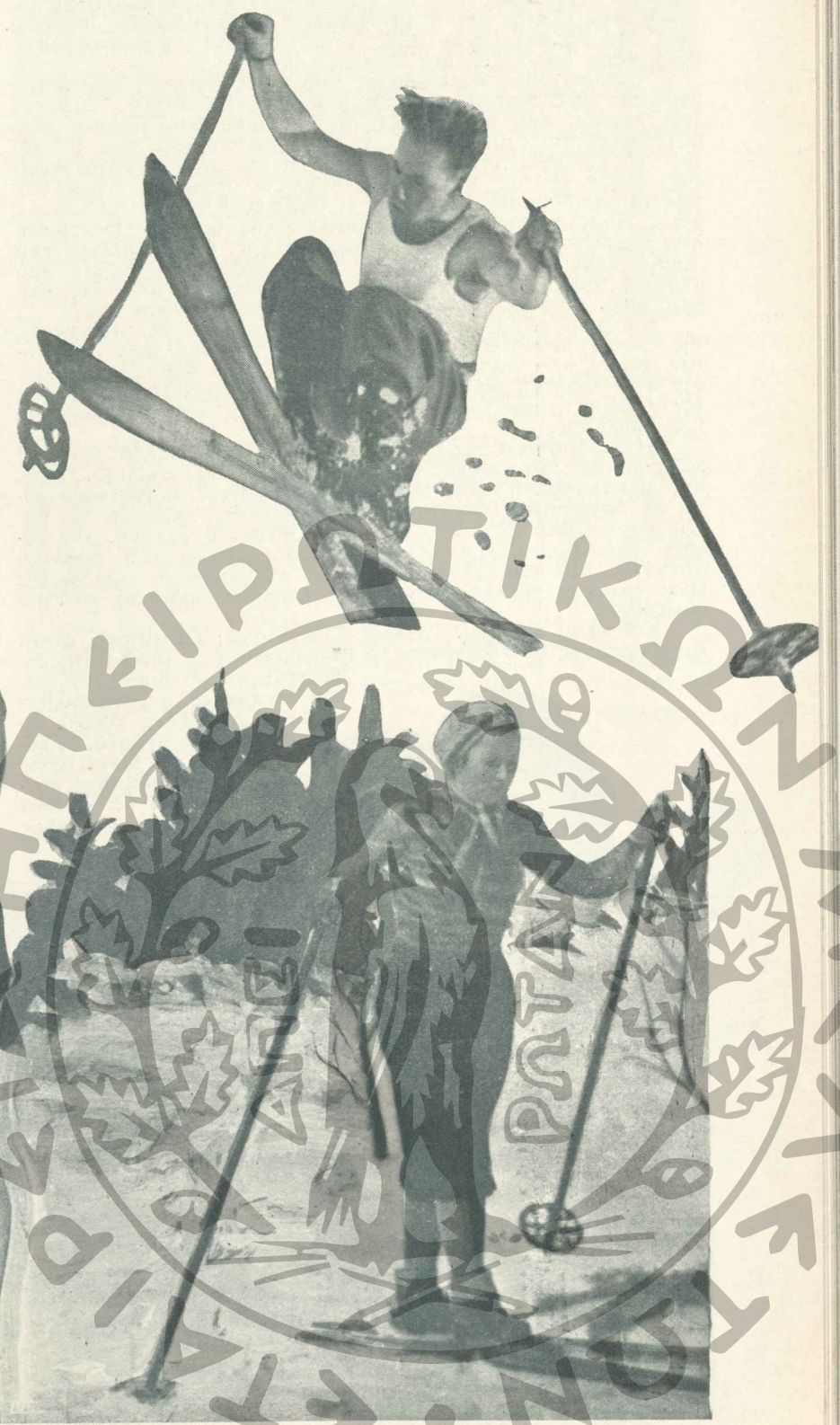
Ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν ὅλην αὐτὴ ποδοσφαιρικὴ κίνησιν δὲν ἔμεινε ἀμέτοχος. Μετέχει ἐνεργῶς μετακαλέσασα πολλὰς εὐρωπαϊκὰς ποδοσφαιρικὰς ὁμάδες τὰς ὁποίας συνήντησε μὲ αὐτοπεποίθησιν καὶ πολλὰς φορές νικηφόρως. Μετέσχε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῶν διεθνῶν πρωταθλημάτων τοῦ παγκοσμίου πρωταθλήματος καὶ τοῦ Βαλκανικοῦ κυπέλλου. Πάνω ἀπὸ πέντε χιλιάδες Ἑλληνόπαιδες σήμερτι ἀσχολοῦνται ἐνεργῶς εἰς τὸ ποδόσφαιρον εἰς ὅλην τὴν χώρα.

Ἐκ παραλλήλου καὶ τὰ ὑπόλοιπα σπόρ, ἐξαιρουμένων τῶν ἀπαιτούμενων οικονομικῶν θυσίας, ἐσημείωσαν ἐξαιρετικὰς προόδους. Τὸ κολύμπι ἀσφαλῶς κατέχει τὴν πρώτη θέσιν. Ὁ ὁγρὸς στίβος ἀπέκτησε μεταπολεμικῶς ἑκατομμύρια φανατικούς θιασάτας. Χάρις εἰς τὸ τοπικὰ καὶ διεθνῆ πρωταθλήματα ἐπετεύχθησαν ἐξαιρετικὰς ἐπιδόσεις.

Τὸ κρίκετ, τὸ πατινάξ, τὸ τέννις ἀπασχολοῦν ἐπίσης καθημερινῶς ἑκατομμύρια φίλαθλων.

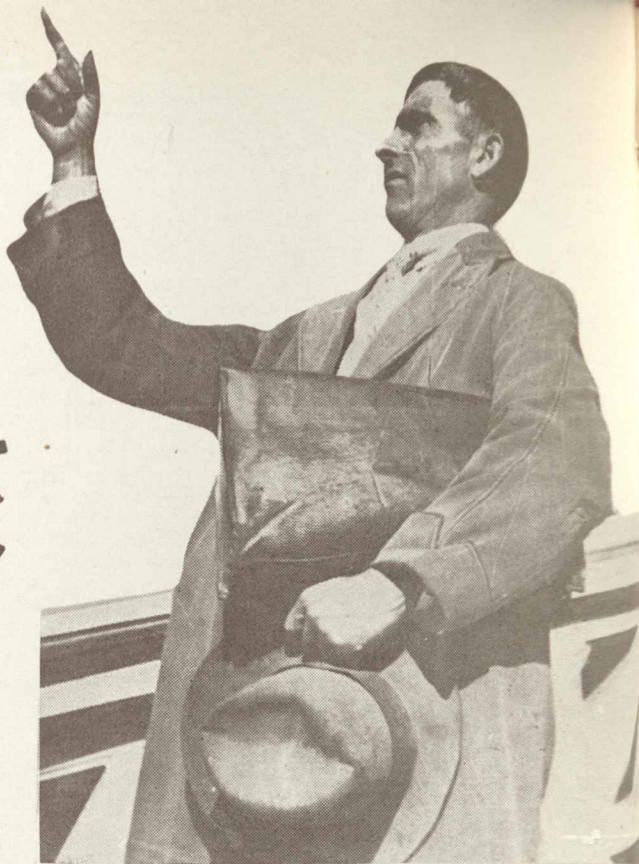
Πάντως μέσα σ' αὐτὸν τὸν πρόχειρον ἀπολογισμὸ τοῦ μεταπολεμικοῦ ἀθλητισμοῦ διακρίνεται κανεὶς τὴν τάσιν τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὴν φυσιολογικὴν ζωὴ καὶ τὰ μεγάλα ὠφελήματα πού προσέφερε ὁ ἀθλητισμός.

Γ. Σ. ΤΣΙΜΠΟΥΡΑΚΗΣ

ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

ΠΡΟΤΟΧΡΟΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΡΕΛΛΟΥΣ

Ήταν παραμονή της πρωτοχρονιάς. Οί δρόμοι της Αθήνας είχαν προσλάβει την εύθυμη εκείνη γιορταστική νότα, πού αν την εξέτασες κανείς λιγάκι βαθύτερα, δεν στερείται και κάποιου τραγικού στοιχείου. Βέβαια, ο κόσμος κυκλοφορούσε τώρα πιο ζωηρά, πιο κεφάτα. Ποιός λίγο, ποιός πολύ δλοι περίμεναν να ξεσκάσουν λιγάκι από την καθημερινή αγωνία, κι' ή λίγες ώρες της νύχτας της πρωτοχρονιάς έπαιρναν για όλους την ιδιαίτερη σημασία. Λίγες ώρες πού τις γλεντούσανε προκαταβολικώς, με την αμυδρή έλπίδα ότι ή εύτυχισμένες, ή ξέγνοιαστες εκείνες ώρες δεν θα τελειωναν ποτέ, ή τουλάχιστον θα διαρκούσανε πολύ, πέρα πολύ, όσο μια δλόκληρη ζωή.

Υπάρχει όμως ένας κόσμος δλόκληρος όπου το καμωμένο από χαρά μαζί και θλίψη αίσθημα τούτο δεν υπάρχει. Υπάρχει ένας κόσμος πού δεν μοιάζει το δικό μας, ένας κόσμος πού οί κάτοικοί του ζούν έξω από την πραγματικότητα, πού γι' αυτούς το κύλισμα του χρόνου δεν έχει καμιά σημασία, αφού ζούν δίχως μέλλον και δίχως έλπίδες, κι' αφού τ' παρελθόν τους τ' δημιουργούν μόνοι τους κι' όπως τους άρσει. Ο κόσμος αυτός είναι τ' μυστηριώδες βασίλειο της τρέλλας, ένα βασίλειο άπεραντο χωρίς αρχή και χωρίς τέλος, ένα βασίλειο πού —ποιός ξέρει;— μπορεί να μάς περιλαβάνη όλους, μά πού μπροστά του τ' μυαλό των ανθρώπων σταματά με δέος, αντί-κανο όπως είναι να εξερευνήση τ' τραγικό μεγαλείο του.

Και σ'τόν κόσμο αυτόν θέλησα να περάσω την παραμονή της πρωτοχρονιάς. Θέλησα να δώ τις αντιδράσεις των άλλων των αυτών πλασμάτων πού έπαψαν να είναι άνθρωποι, μπροστά στην τραγική εκείνη στιγμή πού έναρσκώνε τ'όσον έκδηλα την άδυσωπήτη ροή του χρόνου. Θέλησα να ζήσω λίγες ώρες με τους τρελλούς.

Η άτμόσφαιρα της γιορτινής ημέρας εξαφανίζεται άμέσως μόλις διασκελίση κανένας τ' κατώφλι τ'όδρου κασιτίου. Έξω, στην μεγαλοπρεπή «ώτοστράντ» της Έλευσίνος, πηγαίνονταν με άστραπιαία ταχύτητα τ' αυτοκίνητα, περνούν τ' βαρεία φορτωμένα κάρρα, κυλά ή ζωή. Μέσα, ή γαλήνη, μια γαλήνη υπερκόσμια, πού δεν την ταραίζει παρά μια ξαφνική στριγγιλιά, μια στριγγιλιά έπίσης ξένη σ'τόν κόσμο αυτόν. Θά είναι κανένας τρελλός, πού ποιός ξέρει τί όράματα τόν βασανίζουν...

Και ν' οί τρελλοί. Τρελλοί; Γιατί τάχα; Οί άντρες αυτοί και ή γυναίκες δεν φαίνονται να ξεχωρίζουν από την λοιπήν ανθρωπότητα. Μερικοί μαζεμένοι σε παρέες, σιγανοκουβεντιάσουν. Δεν λένε τίποτε τ'εξαιρετικό ή τ' άνόητο. Η πολιτική παίρνει και δίνει, όπως άκριβώς σε όποιοδήποτε συν-οικιακό καφεείο. Τά σχέδια π'όρος σωτηρίαν της πατρίδος

πού ακούονται εκεί μέσα δεν φαίνονται καθόλου πιο τρελλά από τ' ίδια σχέδια των λογικών ανθρώπων, κι' ακόμα από τις σοβαροφανεές άρλουμπες πολλών τρανών πολιτικών... Η γυναικούλες κουτσομπολεύουν, χαχαρίζουν, ρίχνουν κάπου-κάπου και καμμία σταγόνα δηλητήριο... άπαραλλάκτα σαν να βρίσκονται στην αύλη της μαμμής της γειτονιάς!

Αυτοί είναι οί «ήσυχτοι». Είναι οί άνθρωποι με κάποιαν ώρισμένη «λόξα», πού σε όποιοδήποτε άλλο ζήτημα άσχετο με την λόξα τους είναι καθ' όλα λογικοί και μετρημένοι. Πολλοί άπ' αυτούς θά μπορούσαν να βρίσκονται στα σπίτια τους, κι' άν δλοι οί τέτοιοι τρελλοί εκκλίνοντο στο φρενοκομείο, άσφαλώς ή μισή Έλλάς θά φορούσε ζουρλομανδύα.

Η λόξες των «ήσυχων» αυτών τρελλών είναι λογιών-λογιών. Ο ένας πιστεύει πως είναι ο Μέγας Άλέξανδρος ή ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, και περιμένει την μεγάλη ώρα για να ξεμαρμαρώση. Έν τ'ω μεταξύ περιορίζεται στο να κεραυνοβολή τόν Λουδοβίκο Μπαρτού για τόν τρόπο με τόν όποίο χειρίσθηκε τ'ό ζήτημα τ'ό άφοπλισμού... Έκείνη ή χλωμή κοπελίτσα θά μπορούσε κάλλιστα να συνάξη σ'τους κινηματογράφους και να ξετρελλανήν λεγεώνες νεαρών άνδρων της κολλούσεν ή ιδέα πως είναι ή Γκρέτα Γκάρμπο. Άνάμεσα σ'τους τρελλούς τ'ό Δαφνίου θά υπάρχουν άσφαλώς πολλοί θαυμαστές τ'ό Άλεξάνδρου Δουμά, γιατί άλλοιώς δεν έξηγείται τ'ό πως τρεις τρελλοί—ένας παλιός έμπορος, ένας μονάβης και ένας άπότακτος άνθυπασι-στής—διαμφισβητούν μεταξύ τους τ'η μεγάλη τιμή να είναι ο κα-θένας τους δ... ντ' Άρτανιάν!

Άλλοι πάλι ξέρουν την πραγματική τους προσωπικότητα, αλλά σκοντάφτουν σε άλλο ζήτημα: Ένας άπ' αυτούς στέκεται άπόμερα, δλομόναχος, μ' ένα γλυκό και θλιμμένο ύψος. Δεν φαίνεται επικίνδυνος. Τόν πλησιάζω. Προτού όμως βρεθώ σε άπό-σταση τριών βημάτων, με σταματά:

—Μην πλησιάζετε, κύριε, γιατί μπορώ να σπάσω.

Κι' ο συνοδός μου με πληροφορεί πως ο δυστυχισμένος εκείνος νομίζει πως είναι από γυαλί...

Μιά έκπληξη με περιμένει τώρα. Νά ένας νέος πού τόν

είχα γνωρίσει άλλοτε, γεμάτο κέφι και χαρά. Φαίνεται σκεφτι-κός. Με άναγνωρίζει και με χαϊρετά. Κουβεντιάζουμε λιγάκι, κι' είμαι έτοιμος να πιστέψω πως κάποιον τραγικό λάθος έχει γίνει, τόσο λογικός είναι ο συνομιλητής μου, όταν σε μια στιγμή μου λέει:

—Θά ήμουν έντελώς καλά άν δεν είχα αυτό τ'ό παληστό-μαχό μου... Ξέρεις, είναι από λάστιχο, και μόλις πιω λίγο νερό, φουσκώνει και άνεβαίνει στο λάρυγγά μου...

Νά και μια γρηά πού ή εμφάνισή μου δεν φαίνεται να την ικανοποιή. Με περιεργάζεται καλά-καλά, κι' ύστερα γυρνά και λέει έμπιστευτικά σε μια συντρόφισσά της:

—Τέλος πάντων, αυτοί οί σημερινοί άνδρες δεν έχουν φι-λότιμο! Άκούς εκεί να μην έξη μουστάκι! Δεν παίρνει παρά-δειγμα από μάς τις γυναίκες πού κι' έμεις άφήσαμε μουστάκι!

Και στρίβει άρειμανίως ένα άνυπαρκτο μουστάκι! Η συν-τρόφισσά της γελά, και μου λέει:

—Μην την άκούτε, κύριε, είναι θεότρελλη!

Τά πράματα αρχίζουν να χαλνούν. Η δυο γρηές πιάνονται μεταξύ τους, για ν' αποδείξουν ή μια την άλλη τρελλή. Άποτέ-λεσμα: ξεμάλλασμα και άμεσος έπέμβασις δύο νοσοκόμων. Η γρηά με τ'ό υποτιθέμενο μουστάκι δεν ήσυχάζει παρά μόνον όταν της υποσχέθηκαν ότι θά της δώσουν... μαντέκα!

Ξαφνικά, ένα έπιφώνημα χαράς! Νά ο κ. Άρμάνδος Δελ-λαπατρίδης, ο πολυθρόνητος άρχηγός των Κυανολεύκων! Με τόν άπαραίτητο χαρτοφύλακα υπό μάλης κόβει βόλτες. Στο βλέμμα του λάμπει μια φλόγα, ειρωνική μάλλον. Σαν να μου φαίνεται πως ο διαπρεπής πολιτικός και ποιητής έλυσε τ'ό πρό-βλημα της οικονομικής κρίσεως!

—Τά σέβη μου, κ. Πρόεδρε. Τί γίνεσθε;

—Άναπαύομαι! Όπήρξεν ή υπέρηφανος άπάντησις τ'ό ήγέτου.

—Άναγκαστικώς όμως.

—Κάθε άλλο. Θά μάθατε ότι έδραπέτευσαν δυο φορές. Αυτή τη φορά όμως βρίσκομαι έδω γιατί έτσι τ'ό θέλω. Κάθε άνθρω-πος πού ποθεί να κυβερνήση κάποτε, πρέπει να κλείνεται άρκετό καιρό με τους τρελλούς για να συνηθίση στην έξουσία.

Νά είναι τάχα έπίγραμμα αυτό;

—Δεν θά θέλατε κ. Πρόεδρε, να είσασταν έξω σήμερα, παραμονή Πρωτοχρονιάς.

—Α, μπά, μπά! Έδω έχουμε ζεστασιά και πρώτης τάξεως φαί! Άξέ άλλο, άπόψε πρέπει να μείνω μόνος με τις σκέψεις μου. Πέρασεν ένας άκόμη χρόνος, κι' ή στιγμή της έπικρατή-σεώς μου πλησιάζει!

Και άπομακρύνεται, παίρνοντας μαζί του τις τύχες της Έλ-λάδος, προτού προφθάσω να τόν έρωτήσω για την πρόοδο τ'ό μεγαλοφυούς έπους του, ή «Κοινωνία γελά»...

Τί περιέργος σύνδεσμος σκέψων! Ο πονηρός και όχι και τόσο τρελλός Δελαπατρίδης μου θυμίζει τόν μεγάλο ποιητή: τόν Ρώμο Φιλλύρα πού ή τρομερή άρρώστεια τόν έκλεψε από τόν κόσμο των γραμμάτων. Ρωτά γι' αυτόν και πληροφορούμαι πως είναι πολύ καλά, πως κατεβαίνει τακτικά στην Αθήνα και πως σε λίγο θά φύγη από τ'ό Δαφνί, έντελώς θεραπευμένος. Η άρρώστεια φάνηκε ευμενής γι' αυτόν.

Και μια πού είμεθα σ'τόν κόσμο της καλλιτεχνίας, άς θυ-μηθούμε κάποιον εξαιρετόν άρτίστα πού δεν πέρασε τρεις μήνες πού πέθανε, άνάμεσα σ' αυτούς τούς τ'όχους. Πρόκειται για τόν Λουκόβργο Καλαποθάκη, τόν εξαιρετό πρωταγωνιστήν της έλλη-νικής όπερέττας, τόν αλησμόνητο «Πρόγκηπα» των «Άπαχη-δων»... Η άτεγκτη σπειροειδή τόν ώδήγησε πρώτα στην τρέλλα και ύστερα σ'τόν θάνατο όπως τόν Νίτσε, τόν Μωπασάν, τόν Μπωντλαίρ, τόν Μυσσέ και τόσους, τόσους άλλους...

Οι περισσότεροι άπ' αυτούς είναι θύματα τ'ό άγοραίου έρωτος. Αυτοί όμως είναι οί εύτυχισμένοι γιατί ή άρρώστεια τους άσφαλώς θά τους λυτρώση σε λίγο. Θά τους χαρίση την μεγάλη γαλήνη τ'ό θανάτου. Οί άλλοι, εκείνοι για τούς όποιους ή έπιστήμη δεν κατώρθωσε να εξηγήση τούς λόγους της παρα-φροσύνης τους, θά ζήσουν πολλά χρόνια ώσπου να κουρασθή ή καρδιά να τροφοδοτή ένα νεκρό πνεύμα.

Σαν τούς πιάση ή κρίσις, οί τρελλοί αυτοί μπορούν να κά-νουν πράγματα άπίστευτα. Τότε μια μ'άχα λύσις υπάρχει: ο ζουρλομανδύας, τ'ό φρικιαστικό εκείνο φόρεμα πού παρεμποδίζει κάθε κίνηση τ'ό τρελλού, ο ζουρλομανδύας πού μόνο να τόν ακούσουν άρκει οί δυστυχισμένοι άρρωστοί για να τ'ομοκρατη-θούν και να παραλύσουν.

Άς περάσουμε τώρα σ' ένα άλλο βασίλειο. Ός τώρα εί-δαμε τούς «ήσυχους» και τούς «επικίνδυνους». Όλοι αυτοί, με τ'άσχετα φρένα, είναι ζωντανοί. Μά υπάρχουν και τρελλοί νεκροί... Είναι τ'ό τμήμα των άπαθών.

Αυτοί δεν είναι άνθρωποι, ούτε και ζωά. Θά νόμιζε κανέ-νας πως είναι κάτι άγνωστα, άλλόκοτα φυτά, τόσο άνεπαίσθητη είναι ή ζωή τους. Δεν αισθάνονται άπολύτως τίποτα. Βυθισμένοι σ' έναν βαθύτατο λήθαργο περνούν από ή μια κατάσταση στην άλλη, από ή ζωή στο θάνατο, χωρίς να τ'ό καταλαβαίνουν. Τους τρέφουν όπως ποτίζει κανένας μια γλάστρα. Και μόνον ο ήσυχος ρυθμός τ'ό σφυγμού των μάς λέει πως στα άκίνητα εκείνα κορμιά υπάρχει ακόμα ο σπινθήρας της ζωής, μιας ζωής σχεδόν πρωτόγονης, σχεδόν νεκρωμένης...

Αυτού τ'ό είδους την τρέλλα, την πιο φρικιαστική άσα-λώς άπ' όλες, αφού γελοιοποιεί κι' αυτό τ'ό υπέρτατο αγαθό πού λέγεται ζωή, την προκαλούν συνήθως διάφορα φυτικά δηλη-τήρια. Τέτοια είναι ή περίφημη Σκοπαλίνη με την όποια πό-τισαν τόν έμπρηστή τ'ό Γερμανικού Βουλευτηρίου Βάν ντερ Λούμπε, και τέτοιο ήταν τ'ό θρυλικό «δηλητήριο τ'όν Μπόρτζια».

Πόσες τραγωδίες να κρύβονται έδω μέσα! Κάθε στριγγιλιά, κάθε κραυγή, κάθε λυγμός, κάθε χάχανο, κάθε χαμόγελο ακόμα, κι' ή θανατερή άκίνησις των νεκρομένων τρελλών, κρύβουν μίαν ιστορία. Αυτός τρελλάθηκε από την τρομερή άρρώστεια, συνη-θισμένη έξαγορά τ'ό πρόστυχο έρωτος. Έκείνου ή δουλειές πήγαν στραβά, και σάλεψαν τ'ό φρένα του. Έκείνη ή κοπέλα με τ'ά μεγάλα, γεμάτα άγωνία μάτια, αγάπησε και γελάσθηκε. Ο άξιοπρεπής εκείνος γέρος τρελλάθηκε προσπαθώντας να λύση κάποιο σπουδαίο φιλοσοφικό πρόβλημα. Κι' ο άναμαλλιασμένος ποιητής, κυνηγώντας μια χίμαιρα προσγειωμένη στο βασίλειο της φαντασίας. Αυτός τρελλάθηκε για μικρά πράγματα, εκείνος για μεγάλα, και ο άλλος για τ'ό τίποτα. Η παραφροσύνη στήνει τ'ό λάβαρό της στα κρανία δίχως να διαλέγη τ'ά θύματά της.

Μά μέσα σ' όλες αυτές τις φρικιαστικές, μπορεί να υπάρ-χουν—άσφαλώς υπάρχουν—τραγωδίες ακόμα πιο φριχτές. Πρό-κειται για τούς τρελλούς πού δεν είναι τρελλοί. Πρόκειται για τούς ανθρώπους εκείνους πού βρέθηκαν πίσω από τ'ά κάγκελλα τ'ό φρενοκομείου χωρίς να ξέρουν τ'ό γιατί. Πρόκειται για τούς ανθρώπους πού δίχως να είναι τρελλοί νοιώθουν να τρελλανών-ται εκεί μέσα από την άπελπισία. Και μεγαλύτερο βασανιστή-ριο δεν μπορεί να υπάρξη από τ'ό να νοιώδη κανένας να τ'ό φεύγη σιγά-σιγά τ'ό μυαλό του...

Οί τραγικοί αυτοί άνθρωποι πέφτουν θύματα της ανθρωπι-νης άτιμίας. Είναι συνήθως άνθρωποι πλούσιοι πού τους κλεί-νουν οί συγγενείς τους για να σφετερισθούν την περιουσία τους ή πάλι άνθρωποι πού γνωρίζουν κάποιο τρομερό κι' επικίνδυνο μυστικό, πού μόνο πίσω από τις γρίλλες ενός φρενοκομείου μπορεί να θαφθή. Άλλοτε τούς ανθρώπους αυτούς τούς κλείνουν σε ανήλικες φυλακές ή τούς εξαφάνιζαν. Τώρα τούς θανατώνουν με την βοήθεια τ'ό νόμου. Γιατί ο έγκραταλειμένος τρελλός είναι νεκρός. Γιατί κι' ένας Άϊνστάιν ακόμα ή ένας Μπέρζον δεν μπορεί ν' αποδείξη πως δεν είναι τρελλός, όταν μια φορά λεχθή πως τρελλάθηκε...

Ο περίπατός μας σ'τόν όγδοο κύκλο της Κολάσεως τε-λείωσε. Πέρασεν ή Πρωτοχρονιά με τούς τρελλούς, ή γιορτή με τούς ανθρώπους τούς βυθισμένους στο αιώνιο πένθος. Από τ'ό ύψωμα τ'ό Δαφνίου ξεχωρίζει κανείς τ'ά φωτά της Αθήνας να λαμπυρίζουν, σαν άπειράριθμες πυγολαμπίδες. Κάποιο πράγμα με τραβά π'ός τ'ό εκεί, έξω από τούς ζοφερούς τοίχους, κάτι μεγάλο και δυνατό, πού λείπει από δώ μέσα. Η Ζωή...

Δ. ΠΗΝΙΑΤΟΓΛΟΥ

Η ΖΩΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Συγκέντρωσα στο γραφείο μου τὰ βιβλία που ἐκδόθη-
καν φέτος. Θέλω ν' αναπληρώσω ἡ μορφή, ἡ προσωπικότητα
τοῦ λογοτεχνικοῦ 1934. Δὲν εἶνε δυστυχῶς καθόλου ἐντονή.
Πέροι ἡ χρονιά εἶχε χαρακτηριθεῖ ἀπὸ μιὰ ζωηρὴ ὁμαδική
τάση πρὸς τὴν καλλιέργεια τοῦ μυθιστορήματος. Ξεκινού-
σαμε... Φέτος ἡ προσπάθεια αὐτὴ πού μπορούσε ν' ἀποβῇ
πολύ γόνιμη, ἔχει αἰσθητὰ ἀνακοπεῖ, ἴσως γιατί δὲν ὑπο-
στηρίχθηκε ἀρκετὰ θερμὰ ἀπὸ τὸ ἀναγνωστικὸ κοινόν, καὶ
σύγχρονα δὲν παρατηροῦνται παρὰ ἐλάχιστες κάπως ἐξαι-
ρετικές ἀτομικές ἀνατάσεις στὰ διάφορα εἶδη τοῦ λόγου.

Συλλογές ποιημάτων ἔχουν ἐκδοθεῖ ἀρκετές ποσοτικά
δὲν ὑστεροῦν κ' ἐπειδὴ οἱ περισσότερες μοιάζουν καταπλη-
κτικὰ ἀναμεταξύ τους φαίνονται πολλές, ὑπερβολικὰ πολ-
λές. Ἀπὸ τὴ σωρεία αὐτὴ τῶν στίχων δὲν ἀναδίνεται
κανένα μήνυμα, καμμιὰ λυρική κραυγὴ. Χρησιμοποιοῦν
γνωστὰ, πολὺ ἐκμεταλλευμένα μοτίβα, κ' οὔτε κόν ζητοῦν
ν' ἀνανεώσουν τὰ κοινότυπα κ' ἀνισὰρ θέματα μὲ μιὰ ἰδιόρ-
ρυθμὴ καὶ λαμπρὴ ἔκφραση, μὲ ἕνα πρωτότυπο παιγνίδι
μέτρων, ρυθμῶν καὶ λέξεων. Οἱ κατασκευασταὶ αὐτῶν τῶν
συλλογῶν ἀγνοοῦν μακάρια ὅτι ὅταν δὲν ἔχει κανεὶς τὴν
ικανότητα, τὴ δύναμη ἢ τὴ διάθεση νὰ δημιουργήσῃ, ἐπι-
βάλλεται ἡ σωπὴ. Κανείς, οὔτε ὁ δῆθεν ποιητὴς, οὔτε οἱ
ἀναγνώστες του ἔχουν τίποτε νὰ κερδίσουν ἀπὸ τὸ χαρτί
τὸ ἄσκοπα τυπωμένο μὲ ἄτονες ἐπαναλήψεις.

Οἱ περιττές συλλογές μποροῦν νὰ χωρισθοῦν σὲ δυὸ
κατηγορίες: σὲ κείνες πού ἀπηχοῦν συγκινήσεις καὶ σκέ-
ψεις ἐξαντλημένες συχνὰ ἀπὸ τὴν περασμένη κ' ἄλλας γε-
νεές, καὶ σὲ κείνες πού ἔχουν τὴν ἀξίωση νὰ εἶνε προδευ-
τικές, γιατί πλέκουν στίχους γύρω ἀπὸ ἕνα ἐπίκαιρο θέμα:
τὸ ἐπαναστατικὸ κήρυγμα. Οὐσιαστικὰ οἱ δεύτερες ὅσο
κ' ἂν εἶνε πῶς συγχρονισμένες, ὅταν εἶνε φανερό ὅτι ὁ
κατασκευαστὴς τους δὲν δονίσθηκε ἐσωτερικὰ, ἢ ἔστω κ'
ἂν δονίσθηκε ἀμυδρὰ δὲν κατάρθωσε νὰ μετουσιώσῃ τὴ
συγκίνησή του, κ' ἀπλὰ ρητορεύει κ' ἀραδιάζει φράσεις
ἡχερὲς καὶ κοψίδες γύρω ἀπὸ ἰδέες πρωτοειπωμένες ἀπὸ
ἄλλους, στέκουν στὸ ἴδιο χαμηλὸ καὶ ψυχρὸ ἐπίπεδο μὲ τίς
πρώτες· παραμένουν πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν Τέχνη. Τί ση-
μαίνει ἂν οἱ στίχοι εἶνε τὸ πῶς συχνὰ κανονικοὶ κ' ὀρθοί;
Δὲν εἶνε κανένα κατάρθωμα. Ἐχουν γράφει τόσο πολλοὶ
στίχοι ἀπὸ ποιητὰς, ὥστε ἡ ποιητικὴ τεχνικὴ ἔχει πιά
γίνει ἕνα πολὺ εὐκολομεταχειρίστο καλοῦπι. Ἡ τεχνικὴ
δὲν ἀρκεῖ· πρέπει νὰ χύσῃ κανεὶς μέσα τὴ πνοή.

Θυμάμαι· κάποιοι νεαρὸς γνωστὸς μου μοῦ ἔστειλε
κάποτε μιὰ χειρόγραφη συλλογὴ ποιημάτων του. Ἀναζη-
τήσα ἀνόμελα ἔστω καὶ μόνον μιὰ εἰκόνα, ἔστω καὶ μόνον
ἕνα ἐπίθετο πού νὰ φανέρωνε ἕνα προσωπικὸ δράμα. Κάτω
ἀπὸ κάθε ποίημα μπορούσε κανεὶς χωρὶς μεγάλο κόπο νὰ βάλλῃ
τὴν ὑπογραφή ἐνὸς γνωστοῦ ποιητοῦ· κάτω ἀπὸ κάθε ποίημα μιὰ
ἄλλη ὑπογραφή. Ὁ νεαρὸς γνωστὸς μου ἀδυνατίζει μόνον καὶ
παραμόρφωνε τὰ πρόσωπά του.

Τὸν κάλεσα.

— Γιατί γράφεις; τὸν ρώτησα, κ' ἀφοῦ γράφεις, γιατί γρά-
φεις ποιήματα;

Εἶταν ἐλικρινής... κ' ἀφελής.

— Δὲν ἔχω φαντασίη, μοῦ ἐξηγήσε. Δὲν αἰσθάνομαι ὅτι
ἔχω κάτι νὰ πῶ. Ἀλλὰ μέσον τοῦ στίχου μπορεῖ κάτι νὰ ἐκ-
φράζω. Ὑπάρχουν πολλοὶ δάσκαλοι· τοὺς ἀκολουθῶ.

— Ἀκούσε, τοῦ εἶπα ἂν δὲν ἔχεις τίποτε νὰ πῆς δὲν κατα-
λαβαίνω πιά ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ γράφεις καὶ προπάντων νὰ δει-
χνεῖς τὰ χειρόγραφα σου. Ἄν ἔχεις ὄρες γιὰ χάσιμο καὶ σ' εὐ-
χαριστεῖ νὰ τίς περνᾷς γράφοντας, γράφει, ἀλλὰ κρήνησε τὰ
ποιήματά σου γιὰ σένα. Δὲν ἐνδιαφέρουν κανέναν ἄλλον. Θέλεις
μιὰ συμβουλὴ; Ἡ ποίηση εἶναι μόνον φαινομενικὰ κ' ἀπατηλὰ
τὸ εὐκολώτερο εἶδος λόγου. Πραγματικὰ εἶναι τὸ δυσκολώτερο.
Ἀπαιτεῖ μιὰ ἐκστατικὴ διάθεσις στὴν ὁποία ἀκόμα καὶ οἱ ἐκλε-
κτοὶ φθάνουν σὲ πολὺ λίγες στιγμές· ἀπαιτεῖ ἀκριβῶς γιατί
ὁπάρχουν πολλοὶ δάσκαλοι κ' ὁ κόσμος τῆς δὲν εἶνε τόσο εὐ-
νοητὴ δὲν ἔχει καὶ πῶς τοῦ λόγου, νὰ ἔχει κανεὶς τὴν δύ-
ναμη ὅχι μόνον νὰ πλάσῃ ἀλλὰ καὶ ν' ἀνανεώσει καὶ νὰ δημι-
ουργήσῃ. Δοκίμασε τὸν ἑαυτὸ σου στὸν πεζὸ λόγο πού εἶναι
πολύ πῶς παρθένης· ἐκεῖ θ' ἀντιληφθεῖς ἂν ἔχεις κάτι νὰ προ-
βάλλεις ἀπὸ μέσα σου ὁπότε μόνον ἀξίζει νὰ ἐξακολουθήσεις
νὰ γράφεις.

Ὁ νεαρὸς γνωστὸς μου μοῦ ὑποσχέθηκε νὰ σκεφθεῖ. Τὸ
ἀποτέλεσμα τῆς σκέψεως τοῦ εἶταν ὅταν λίγες ἑβδομάδες ὑστερὰ
τύπως καὶ κυκλοφόρησε τὴ συλλογὴ του. Πῶς ν' ἀντισταθεῖ
στὸν πειρασμὸ νὰ κάνει ἐντύπωσι μ' ἕνα βιβλίο στὸς συγγе-
νεῖς καὶ φίλους; Ὡ! οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι πόσα ἀχρηστὰ βι-
βλία ἔχουν χάρισε στὴ λογοτεχνικὴ κίνησι.

Οἱ περισσότερες συλλογές πού συγκέντρωσα ἀπάνω στὸ
γραφεῖο μου εἶνε συλλογές γιὰ συγγενεῖς καὶ φίλους. Ξεχωρί-
ζουν σχετικὰ ἐλάχιστες. Εἶχα διαβάσει ὅλα τὰ βιβλία μὲ προ-
σοχή ἅμα τὰ πρωτόελα· ἐλάχιστα εἶνε κείνα πού ἐνανθύνουν
καὶ ἐξανοίγουν μὲ κάποια χαρὰ, πού μὲ κάνουν νὰ εὐγνωμονῶ
τὴν εὐκαιρία πού μοῦ δίνει τὴν ἀφορμὴ νὰ τὰ ἐξανθιάσω.

Ὁ κ. Φράγκος (Στηγμὴς τῆς ἀπορίας) καὶ τὰ ἐξανθιάσω. (Ἀπειρη
Στηγμὴ) κ' ὁ κ. Στάλας (Πρωτόελα)—τὶ φρικτὰ κακόηχος τίτλοι!—
δὲν εἶνε ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ ἐπιπορὲς, δὲν ἔχουν διαμορφώσει ἕνα
ἐντελὸς δικό τους ἐσωτερικὸ κόσμον, κ' οὔτε μεταφέρουν στὶς
ἀγνές λυρικές σφαίρες· ἐντούτοις μερικὲς νότες ἀναδίνουν ἕνα

γόνιμο ἦχο πού δὲν ἔχει κ' ἄλλας ἀκουσθεῖ, μερικὲς λεπτο-
μέρειες φανερώουν μιὰ ἐξελπτυσμένη εὐαισθησία καὶ μιὰ κά-
ποια πνευματικὴ ἀνάπτυξη. Οἱ στίχοι τοὺς ἔχουν εὐγένεια, κάποτε
κ' ἔναν παλμό, ἀπλώνουν γύρω τους, ἔστω καὶ σ' ἕνα στενὸ κύ-
κλο, ἀτμόσφαιρα. Οἱ συλλογές τους εἶνε συμπληρωτικές. Ὁ κ. Ἀγας
τύπως φέτος μιὰ συλλογὴ νεανικῶν του ποιημάτων· Βουκοιμικά
καὶ Ἑγκώμια. Ὁ κ. Ἀγας ἔχει πιά ἐπιβληθεῖ καὶ σὰν ποιητῆς
καὶ σὰν πεζογράφου καὶ δὲν πρόκειται νὰ κριθεῖ ἀπὸ ἕνα ἔργο
πού δὲν ἀντιπροσώπευε τὸ σημερινὸ ἑαυτὸ του, οὔτε τὸ καλύτε-
ρο μέρος τοῦ ἑαυτοῦ. Πρωτίμω πολὺ τίς μελέτες του πού
δείχνουν καὶ μελετηρότητα καὶ φιλοσοφικὸν νοῦ, πού προσφέ-
ρουν ἀθρόονες συχνὰ δευτέρες παρατηρήσεις κ' ἀντιλήψεις, ἀπὸ
τὰ ποιήματά του. Ἐχουν κ' αὐτὰ ἕνα ἀρκετὰ λογιζόμενον ὑποκει-
μενικὸν τόνο, στέκουν σ' ἕνα ψηλὸ λογοτεχνικὸ ἐπίπεδο, ἡ ποίηση
ὅμως γιὰ τὸν κ. Ἀγας δὲν φαίνεται νὰ εἶνε τόσο μέσο ἐκφρά-
σεως ὅσο ἕνα πνευματικὸ παιγνίδι. Ὁ κ. τὸν ἐνδιαφέρει περισ-
σότερο εἶναι νὰ σμιλεῖσῃ στὴν ἐντέλεια τῆς φόρμας, τὸν κάθε
στίχο, τὴν κάθε φράση. Μερικὲς ἐπιτυχίες του εἶνε σ' αὐτὸ τὸ εἶ-
δος πραγματικὰ κατωρθώματα. Τὸ σύνολο ὅμως διατηρεῖ μιὰ
ψυχρότητα. Τὰ «Βουκοιμικά» καὶ Ἑγκώμια» δὲν φανερὰ τὴν κατεύ-
θυνσή του, δὲν περιέχουν ὅμως τὰ πῶς ὅρτια του κατωρθώματα.

Ἡ ἐκδοσις τῆς πρώτης συλλογῆς ποιημάτων τοῦ κ. Παπα-
τσῶνη «Ἐκλογὴ» ἀναμενόμενα μὲ ἐξαιρετικὴ ἀνυπομονή. Εἶχα
τὴν πεποίθησι πῶς θὰ μοῦ χάριξε μιὰ σπάνια πνευματικὴ χαρὰ.
Τὰ πρῶτα ποιήματα τοῦ κ. Παπατσῶνη, τὰ πολὺ ἄμεσα ἐμπνευ-
σμένα ἀπὸ τὴν καθολικὴν λειτουργίαν δὲν μὲ εἶχαν ἐνθουσιάζει,
τὰ ποιήματά του ὅμως τὸν τελευταῖον χρόνον πού δημοσίευσε
σὲ ἀραιὰ διαστήματα σὲ διάφορα περιοδικὰ μοῦ εἶχαν δώσει
συνθὰ μιὰ διανοητικὴ διέγερσις καθὼς πρόβλεψαν μιὰ σειρά ἀπὸ
ἀπρόοπτες κ' ἰδιόρρυθμες εἰκόνας μαζὶ παραστατικές καὶ ἐπι-
βλητικές, παράδοξους συνδυασμοὺς λέξεων, ἕνα περίεργον κρῆμα
ρεαλισμοῦ καὶ μουσικισμοῦ, πρωτόγονης ἀφέλειας καὶ ἠθοκευ-
τικῆς ἐκστάσεως. Περιμένα ἡ συγκέντρωσις τῆς ποιήσεως ἀδυνα-
τοῦ εἶναι ἀποκαλυπτικὴ γιὰ τίς δυνατότητες τῆς ποιήσεως. Δυστυχῶς
ἡ συγκέντρωσις μᾶλλον μὲ ἀπογοήτευσε, ἀφῆρεσε πολὺ ἀπὸ τὴν
γοητεία πού εἶχε τὸ κάθε ποίημα χωριστὰ. Βέβαια μερικὰ, ὀρ-
κετὰ, ποιήματα, διατηροῦν τὴν ὁμορφίαν τους, τὸ ἔργο ὅμως πού
ἔχουν τὴν ἀξίωση ὅλα μαζί ν' ἀποτελέσουν φανερότητα ὡς οὐ-
σία, ὡς νόημα, ἀρκετὰ φτωχά. Δὲν μεταδίδει καμμιὰ πηγαία συγ-
κίνησι, κανένα παλμώδες δράμα τοῦ κόσμου. Οἱ ἰδιότητες εἰ-
κόνας, οἱ παράδοχοι συνδυασμοὶ ἀντιθέσεων, δίνουν τὴν ἐντύπω-
σι δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἀρκετῆς ἐπιτηδεύσεως· ἐπικρατεῖ ἄπειρος
βερμπαλισμός. Παρ' ὅλας ὅμως τίς ἐπιφυλάξεις αὐτῆς ἡ «Ἐκλογὴ»
εἶναι μιὰ συλλογὴ ποιημάτων ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέροντα.

Οὔτε ἡ ἐκδοσις τῶν ποιημάτων τοῦ Πορφύρα πού βρέθηκαν
μετὰ τὸ θάνατό του ἀπετέλεσε ἕνα φιλολογικὸ γεγονός. Οἱ «Μυ-
στικές Φωνές» περιέχουν πολλὰ ἐξαισία ποιήματα, μουσικώτατα
καὶ λυρικώτατα, δὲν προσθέτουν ὅμως τίποτε στὸ κ' ἄλλας γνω-
στὸ ἔργο τοῦ Πορφύρα. Ὁ Πορφύρας ὁπῆρξε ἕνας ποιητὴς ἀπό-
λυτα μονότροπος· οὐδέποτε ἀνανέωσε τὸν ἑαυτοῦ του.

Ἀπ' ὅλες τίς συλλογές ποιημάτων πού ἐκδόθηκαν φέτος
ἐξανοίγω μὲ τὴν περισσότερη χαρὰ τίς «Συνθέσεις» τοῦ κ. Μπάρ-
α. Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἀπεκάλυψε ἕνα νέο ἄγνωστο ποιητὴ. Περιέχει
ἐλάχιστα ποιήματα. Ὁ κ. Μπάρας ἐκλεκτικώτατος δὲν τύπως
εἶναι ἀκόμα πολὺ νέος, δὲν ἔχουν φθάσει στὴν τελειότερη δυνατὴ
ἐκφρασὴ τους ἀλλ' ὅλα μεταδίδουν πολὺ καταθλιπτικὰ καὶ μὲ
ἕνα πολὺ πρωτότυπο τρόπο τὸ συναίσθημα τῆς πλήξεως πού
προπάντων τραγοῦδῃσε ὁ ποιητὴς.

Καὶ τώρα ὁ πεζὸς λόγος.

Ξανακυττάζοντας τίς συλλογές διηγημάτων καὶ τὰ μυθι-
στορήματα πού ἐκδόθηκαν φέτος σύγχρονα ἀναλογίζομαι τὰ
ξένα μυθιστορήματα πού διάβασα ἐπίσης φέτος. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ,
τὰ περισσότερα, δὲν εἶνε ἀριστουργήματα· κάθε ἄλλο· ἐντούτοις
σχεδὸν ὅλα, ἀκόμα καὶ κείνα πού διάβασα εἶνε ἀρκετοὶ μήνες,
τώρα πού τὰ ξανασυλλογίζομαι τὰ θυμάμαι ζωηρότατα. Τὰ πρῶ-
τα τους μοῦ εἶνε γνώριμα σὰν νὰ τ' ἀποχωρίσθηκα χθές, κ' ἂν
μὲ ρωτοῦσε κάποιος θὰ μπορούσα ἀμέσως νὰ τοῦ πῶ ποῖα εἶνε
ἡ διάθεσις πού κυριαρχεῖ στὸ καθένα, νὰ τοῦ καθορίσω τὴν πρό-
θεσι τοῦ συγγραφέως καὶ ποῖα μορφή διάλεξε γιὰ νὰ τὴν ἐκ-
φράσῃ. Τὰ ἐλληνικὰ βιβλία ἀπ' ἐναντίας εἶνε σχεδὸν ὅλα ρυθι-
σμένα σ' ἕνα νεφέλωμα. Ἀναγκάζομαι νὰ καταφύγω στὶς ση-
μειώσεις μου καὶ νὰ καταβάλλω κόπο γιὰ ν' ἀναστηθεῖ κάπως
τὸ περιεχόμενό τους, καὶ πάλι διαγράφεται πολὺ ἀμυδρὰ. Κι' ὅμως
τὰ ἐλληνικὰ βιβλία, ἐπειδὴ πρόκειται νὰ γράψω γι' αὐτὰ, τὰ διά-
βασα συνήθως μὲ πολλὴ περισσότερη προσοχὴ ἀπὸ τὰ ξένα.

Ὁ κ. τὴν εἰπεῖν προπάντων ἀπὸ τοὺς ἑλλήνες συγγραφεῖς πού
ἔλοι—εἶναι εὐκόλο νὰ τ' ἀντιληφθεῖ κανεὶς—ἔχουν κάτι νὰ πῶν
καὶ νὰ μεταδώσουν—οἱ ἄλλες ἑλληνικὲς συνθήκες τῆς κυκλοφο-
ρίας τοῦ βιβλίου ἔχουν τὸ προσόν δὲν ἀποκλείουν τὸ βιομηχα-
νικὸ γράψιμο—εἶναι ἡ δύναμις νὰ πλάσουν ἀνθρώπους δλοκληρω-
μένους καὶ ἐπίσης καὶ ἡ ἰκανότης τῆς ἀνετῆς ἀφηγησεως πού
διαγείρει καὶ συγκρατεῖ τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ διαγραφὴ τῶν χαρα-
κτήρων καὶ ἡ ψυχολογία παραμένουν ἀσφαεῖς καὶ κατὰ συνέπεια
τὰ πρόσωπα δὲν ἀποκτοῦν καμμιὰ ἀναγλυφικότητα, ἡ πλοκή τῆς
ὁπλοσύνης, ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ διήγημα καὶ τὸ μυθιστόρημα
θ' ἀναδυθεῖ τὸ νόημα τοῦ ἔργου ἐξελλίσσεται μὲ σύγχισις κ' ἀστά-
θεια, καὶ συχνὰ χαλαρώνεται ἐντελῶς ἀπὸ περιττολόγια μακρή.
Ἐχει κανεὶς τὴν ἐντύπωσι ὅτι οἱ ἑλλήνες συγγραφεῖς ἀπέχουν
ἀκόμα πολὺ ἀπὸ τὸ νὰ εἶνε κύριοι ἐνὸς ὁργάνου πού οἱ ξένοι
συνάδερφοί τους τὸ ἐξουσιάζουν ἐντελῶς.

Ἰσως σ' αὐτὴ τὴν ἀδεξιότητα νὰ πρέπει ν' ἀναζητηθεῖ ὁ
κυριώτερος λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο τὸ νεοελληνικὸ βιβλίο δὲν δια-
βάσεται καὶ δὲν ἀγοράζεται. Τὸ κοινὸ εἶναι φυσικὰ δικαιολογη-
μένο· τὸ κοινὸ δὲν εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ θυσιάζεται, νὰ διαβάζει
δὲν τὸ διάβασμα δὲν τὸ ἱκανοποιεῖ. Νομίζω ἐντούτοις ὅτι ἔστω
κ' ἂν ἡ ἀπόλαυσις δὲν εἶνε ἄμεση θὰ ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃ
μιὰ προσπάθεια. Ἡ τάση πρὸς τὴν καλλιέργεια τοῦ ἀστικού μυ-
θιστορήματος, κ' ἄς μὴν ἔδωκε ἀκόμα πλούσια κ' ἄρτια ἔργα,
εἶναι μιὰ πρόδοσις κ' ἀξίζει νὰ ὑποστηριχθεῖ. Οἱ συγγραφεῖς μας
δὲν μποροῦν ἀπτόμοι νὰ φθάσουν στὸ ἐπίπεδο τῶν ξένων συνα-
δέφων τους πού ὑποβροχίζονται ἀπὸ μιὰ μακροχρόνια παράδοσι,
ἀπὸ μιὰ γλώσσα διαπλασμένη καὶ εὐλόγησι, ἀπὸ ἕνα περιβάλ-
λον πολιτικόν κ' ἐξελικτικόν, ἀπὸ μιὰ ἀτμόσφαιρα διεγερτικὴ
τὸ ὅτι ὅμως μερικοὶ, οἱ καλύτεροι, ἄρχισαν νὰ κατανοοῦν ὅτι
τὸ μυθιστόρημα εἶναι τὸ λογοτεχνικὸ εἶδος πού ἀνταποκρίνεται
τὸ περισσότερο στὴν ἀξίωσις καὶ στὶς ἀνθρώπινες τῆς ἐποχῆς
μας, καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν χάριν αὐτοῦ τὸν ἑμμετρον λόγο πού
μὲν εἶναι εὐκόλο νὰ μετατραπῇ σὲ ἀπλή στιχοπλοκία, καὶ τὸ
ἠθογραφικόν, φωτογραφικὸν διήγημα, τὰ δυὸ λογοτεχνικὰ εἶδη
πού ἀπασχολοῦν περίπου ὅλες τίς δυνάμεις τῶν συγγρα-
φέων τῆς περσιμένης γενεᾶς εἶναι ἕνα φαίνόμενο εὐχάριστο πού
πρέπει νὰ κινήσῃ τὴν προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον. Ὁ συγγραφεὺς
γιὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ γράφει καὶ νὰ ξεπεράσῃ τὸν ἑαυτοῦ του
ἔχει ἀνάγκη νὰ αἰσθάνεται γύρω του κάποια συμπαράθεσι· ὅταν
ὅλα τὰ βιβλία του μένουν ἀπουλῆτα εἶναι φυσικὸ νὰ ἀπογοητε-
θεῖ. Κι' ὅλας φέτος ἐκδόθηκαν λιγότερα βιβλία πεζοῦ λόγου ἀπὸ
πέρσι καὶ εἶναι κρίμα. Μέσα σ' ὅσα ἐκδόθηκαν ὑπάρχουν πλᾶι
στὰ μεγάλα, βασικὰ ἐλαττώματα, ἀρετὲς πού δίνουν ὑποσχέσεις.

Ὁ κ. Δέλιος «Οἱ ἀνθρώποι πού νοσταλγοῦν» ἀγνοεῖ ἐντελῶς
τὴν τέχνη τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῆς συνθέσεως ἐνὸς ἔργου.
Εἶναι ἀδύνατον νὰ καταποτιθεῖ κανεὶς μέσα στὸ μυθιστόρημά του,
νὰ ἀντιληφθεῖ ἔστω καὶ μόνον πού συμβαίνει, νὰ παρακολουθή-
σῃ τὰ πρόσωπά του, νὰ ξεχωρίσῃ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Τὸ ὅρος
τοῦ ὅμως ἔχει μιὰ γοητεία ἢ φράση του εἶναι πολὺ μουσικὴ, καὶ
συχνὰ προβάλλει λεπτότητες, πολὺ ἀκονισμένες παρατηρήσεις.
Ἡ «Εἴα» τοῦ κ. Ξεφλουδά εἶναι ἀκόμα περισσότερο ἀπὸ τοὺς
«Ἀνθρώπους πού νοσταλγοῦν» ὑπερβολικὰ μουσικὴ. Ὅλα τὰ μυθι-
στορήματα τοῦ κ. Ξεφλουδά πού μοιάζουν ἀπαράλλαχτα ἀναμε-
ταξύ τους—αὐτὴ ἡ ἔλλειψις κάθε ἀνανεώσεως, κάθε ἐξελίξεως
ἐλαττώνει πολὺ τίς ἐλπίδες πού εἶχαν στηριχθεῖ στὴν πρώτη του
ἐμφάνισις—εἶναι ἐσωτερικὸν μονόλογοι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸν
Ρίλκε. Ὁ κ. Ξεφλουδάς δὲν κατορθώνει ὅμως ὅπως ὁ Ρίλκε νὰ
δώσῃ ὑπόστασι καὶ ὑπαρξὴ στὰ πρόσωπά του καὶ περιεχόμενον
καὶ νόημα στοὺς δραματισμούς τους. Πολλὰς τὸν φράσεις δίνουν
τὴν ἐντύπωσι ὅτι εἶναι μόνον διακοσμητικές· ἐπιφανειακὰ ὅμως
παρουσιάζονται πολὺ καλίσθητες.

Τὸ μυθιστόρημα τοῦ κ. Κομὰ Πόλττ «Ἐκὰτῃ» ἀναδίνει μιὰ
ποιητικὴ πνοή. Πολλὰς περιγραφῶς του εἶναι ἐξαισία· δοῖνόν του
τοτεῖο πού τὸ γραφοῦνται μὲ ζωηρότητα χρώματα μὲ τὴν ἐσω-
τερικὴν διάθεσι τοῦ συγγραφέως. Τὸ σύνολο ὅμως τοῦ ἔργου
κουράζει γιατί ὑπερφορτώνεται ἀπὸ ἀσύνδετες ἀναμεταξύ τους

καὶ μὲ τὸ κεντρικὸ θέμα θεωρεῖς γιὰ διάφορα καὶ ποικίλα ζητή-
ματα, καλλιτεχνικά, ἐπιστημονικά, κοινωνιολογικά κ.τ.λ.—ἔχει κα-
νεὶς τὴν ἐντύπωσι ὅτι ὁ συγγραφεὺς φοβήθηκε μήπως δὲν γρά-
ψῃ ἄλλο ἔργο καὶ θέλῃς ἀμέσως νὰ διατυπώσῃ ὅτι ἔχει σκε-
φθεῖ—καὶ ἐπίσης καὶ μ' ἕνα ἐνοχλητικώτατο ναρκισσισμό. Ὁ
ἥρωας τοῦ μυθιστορήματος ἐμπνέει ἔρωτα σὲ ὅλες τίς γυναῖκες
πού τὸν συναντοῦν, ἕνα ἔρωτα συχνὰ τόσο παράφορος ὥστε δη-
γεῖ στὴν αὐτοκτονία. Ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς δὲν κατορθώνει νὰ
ζωτανεῖται καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ γόητρο τοῦ ἥρωα του ὁ
ἀναγνώστης δὲν αἰσθάνεται τίποτε ἄλλο παρὰ στὸ τέλος ἀπορία
καὶ ἀρκετὴ ἀνία.

Ὁ κ. Φλώρος «Οἱ Ἀποικοὶ» ἔπλασε μερικὰ πρόσωπα πού γί-
νονται γνώριμα στὸν ἀναγνώστη. Παρακολουθοῦνται ἐνδόμυχα.
Ἀρκετὲς σκηνές τοῦ μυθιστορήματός του ἐπειδὴ εἶναι λεπτὰ καὶ
μὲ δέξτητα ψυχολογημένες συναρπάζουν τὸν ἀναγνώστην καὶ
ἔχει καὶ δραματικὴτητα. Κυριαρχεῖ ὅμως ἐπάνω στὸ ὅλο ἔργο
μιὰ κεντρικὴ ἰδέα γιὰ τὸν εὐγονισμό πού ὁ συγγραφεὺς δὲν ὑπό-
ρεσε νὰ τὴν ἐμφυσηθῇ ὀργανικὰ μέσα στὴν ὑπόθεσι καὶ μέσα
στὴν πάλιν τῶν προσώπων του, πού παραμένει ἔτσι σὰν ἐκρε-
μαστὴ καὶ σὰν αὐθαίρετα προσκολλημένη, πού δὲν ὑποστηρίζεται
καὶ μὲ ἀρκετὰ πειστικὰ ἐπιχειρήματα, καὶ πού καταστρέφει τὴν
ἰσορροπία τοῦ μυθιστορήματος.

Ὁ κ. Πετσάλης διαφέρει αἰσθητὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους συνα-
δέφους του. Τὸ «Σταυροῦσμι» εἶναι ἕνα ἔργο διαυγέστατο. Τόσο
ἡ κεντρικὴ ἰδέα τοῦ συγγραφέως ὅσον καὶ ὁ χαρακτήρας τοῦ
κάθε προσώπου τοῦ διαγράφονται ἀναγλυφικώτατα. Παρ' ὅλο
ὅμως αὐτὸ τὸ προσόν ὁ κ. Πετσάλης δὲν φθάνει σ' ἕνα ἐπίπεδο
ἀνώτερο. Ὁ κ. Πετσάλης συλλαμβάνει τὴν διαγύγεια γιὰ τὴν ἀπου-
στεύει ὑπερβολικὰ. Παρουσιάζει δογματικὰ, χωρὶς καθόλου νὰ
τὴν συζητήσῃ τὴν πολὺ συζητήσιμη κεντρικὴ του ἰδέα, ὅτι ὁ ὑπέρ-
τερος προορισμὸς ἐνὸς ἀνθρώπου εἶναι νὰ γίνῃ πρῶτος ὑπουργὸς
κ' ὕστερα δικτάτωρ, καὶ οἱ χαρακτήρες τῶν προσώπων του
εἶναι πολὺ σχηματοποιημένοι. Τὸ βιβλίο του στερεῖται κ' ἀπὸ
ποίησι. Διαβάσεται ὅμως μὲ περισσότερη ἀνεσι καὶ πῶς εὐχά-
ριστα ἀπὸ τὰ ἄλλα μυθιστορήματα.

Κι' ὁ κ. Ἀρκάδιο «Κρίσις» ἔχει διαύγεια. Μερικὲς ψυχολογικές
του παρατηρήσεις ἔχουν ἐπίσης κ' ἐξυπνάδα, ἀλλὰ δὲν ἔχει ν'
ἀναπτύξῃ τὸ θέμα του. Ἐπαναλαμβάνεται ἀδιάκοπα τὸ μυθιστό-
ρημα πού δίνει τὴν ἐντύπωσι ὅτι μένει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἴσαμε τὸ
τέλος στάσιμο στὸ ἴδιο σημεῖο. Τὸ ἀδυνατίζει πολὺ καὶ τὸ ἐντε-
λῶς παραμελημένο του ὅρος πού συχνὰ ἔχει ἕνα χαρακτηριστὶκὸ
πολὺ περισσότερο πρόχειρα δημοσιογραφικὸ παρὰ λογοτεχνικόν.

Ξεχωρίζει τὸ μυθιστόρημα τοῦ κ. Τερζάκη «Ἡ παρὰ τῶν
Σκλήρων». Ὑπάρχουν στὸ ἔργο του πλούσια κ' ἀθρόνα ψυχολο-
γικὰ εὐρήματα, συλλήψεις ἰδιόρρυθμων καὶ δυνατῶν χαρακτήρων,
μὲ δραματικὴτητα πνοή. Ἀλλὰ κ' ὁ κ. Τερζάκης δὲν ξεπερνᾷ
ἀκόμα τὸ στάδιο τῆς προσπάθειας. Διακρίνεται ἀπὸ τοὺς «Δεσμιώ-
τες» τὸ περσινὸ του μυθιστόρημα, μιὰ αἰσθητότατη πρόδοι, χωρὶς
καὶ τὰ πρόσωπά τους νὰ ἐπιβάλλονται ἀπόλυτα σὰν δλοκληρω-
μένα, ἀσθόπαρκτα, ἄρτια ὄντα. Τὰ περιβάλλει ἀκόμα μιὰ διήγη-
σι, ἡ ἀσάφεια τῆς πρώτης ὕλης πού δὲν ἔχει τέλεια διαπλασθεῖ. Τὰ
περισσότερα κεφάλαια περιέχουν ἐξαιρετικές δυνατότητες· λίγα
σημεῖα δίνουν τὴν ἐντύπωσι ὅτι οἱ δυνατότητες αὐτὲς ἔχουν
πραγματοποιηθεῖ. Πάντως ἔχει προχωρήσει περισσότερο ἀπὸ τὸ
ποῖον ἄλλο στὴν ἀπόστασι πού χωρίζει τὴν δημοσίωσι ἀπὸ τὸ χάος.

Συλλογές διηγημάτων ἐκδόθηκαν ἐφέτος πολὺ λίγες καὶ γιὰ
καμμιὰ δὲν ἀξίζει νὰ γίνῃ ἰδιαίτερος λόγος. Τὰ μέτρια διήγηματά
δὲν προσφέρουν οὔτε καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μυθιστορημάτων,
μιὰ προσπάθεια συνθέσεως.

Παράλληλα μὲ τὸ μυθιστόρημα ἡ ἐποχὴ μας ἔξω ἀπὸ τὴν
Ἑλλάδα προβάλλει ὡς ἐκφραστικὸ ὄργανο ἐναντιοτακτικὸν μὲ τὴν
ψυχοσυνθεσὴ τῆς τὸ essai. Δυστυχῶς τὸ εἶδος αὐτὸ πού δὲν ἀπέ-
κτησε ἀκόμα ἐλληνικὴ οὔτε τὸν ὄρο τοῦ καλλιέργειαι ἐλάχιστα
στὴν Ἑλλάδα. Οἱ λογοτεχνικὲς μελέτες πού ἐκδόθηκαν φέτος
(Σπανδωνίδης· Ἡ πεζογραφία τῶν νέων, Γιωτόπου· Γ. Βιζυηνός,
Βουτιερδῆ· Ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, Μαρ. Μι-
νιόπου· Τ.Ζ. Λεοτάρι καὶ μερικὲς ἄλλες ἀκόμα) εἶναι πληροφ-
ρητικὰ περισσότερο παρὰ κριτικές· Ἐκδηλώνουν τὴν μελετηρι-
τητα καὶ τὴν ἐυσυνειδησία, κάποτε, τὸν συγγραφέα του, προ-
φέρουν πολὺ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα δὲν προβάλλουν ὅμως πρῶ-
τόττες ἀποφύεις, κ' οὔτε ἐξαιρετικὰ προσόντα ὅπως.

Ξεχωριστὰ πρέπει ν' ἀναφέρω τὴν πραγματικὰ πολυτιμώ-
τατη ἐ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ "ΣΤΑΡ"

Πώς γιορτάζουν η πρωτοχρονιά τους!

Στην εποχή που ζούμε, οι άστρες του κινηματογράφου αποτελούν ασφαλώς τα πιο ξεχωριστά πρόσωπα της κοινωνίας μας. Ούτε οι μεγάλοι καλλιτέχνες, ούτε οι επισημοί, ούτε οι λοιπές εξέχουσες προσωπικότητες σε όλα τα πεδία της ανθρώπινης δράσεως, δεν μπορούν να διεκδικήσουν την αγωγή μιας Γκρέτας Γκάρμπο ή ενός Ραμόν Νοβάρο. Κι' έτσι κάθε πράγμα που έχει σχέση με τη ζωή των χαϊδεμένων αυτών παιδιών της τύχης, παίρνει μίαν ιδιαίτερη σημασία. Η πρωτοχρονιάτικες τους ιδιως αναμνήσεις είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσες, γιατί φανερώνουν τον αληθινό άνθρωπο που κρύβεται κάτω από την μάσκα του ηθοποιού. Η καλύτερη πρωτοχρονιάτικη ανάμνηση της Ζανέτ Μακντόναλντ, της γλυκειάς Αμερικανοπούλας, με την αργυρόχρη φωνή, ανάγεται στην εποχή που ήταν μόλις δέκα τεσσάρων χρονών. Εκείνη την εποχή η Ζανέτ μάθαινε φωνητική μουσική και χορό, στα οποία έδειχνε από τότε κλίση. Ένα μόνο πράγμα την στενοχωρούσε πολύ: το ότι δεν είχε δικό της πιάνο. Φυσικά είχε βάλει όλη της την τσαμπινιά για να πείσει τους γονείς της να της αγοράσουν ένα πιάνο, όλες όμως ή παρακλήσεις της πήγαν χαμένες. Η Ζανέτ έπειτα από τα άκαρπα παρακάλια της το πήρε απόφασι πως δεν θα αποκοτούσε πιάνο, και την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, κάνοντας την καθημερινή της προσευχή, δεν ανέφερε την απόκτησι του πιάνου ανάμεσα στα άλλα πράγματα που ζητούσε από τον θεό. Φαντασθήτε λοιπόν την χαρά της, όταν την επομένη, τη στιγμή που ολόκληρη η οικογένεια καθόταν στο τραπέζι, τραβήχθηκαν ή κουρτίνες του σαλονιού και φανερώθηκε ένα γαλιστερό, υπέροχο πιάνο, πάνω στο οποίο υπήρχε μία κάρτα που έφερε το όνομα της Ζανέτ!

Αυτή είναι η καλύτερη πρωτοχρονιάτικη ανάμνησί της. Η κακώς, όμως, γλώσσες λένε ότι η Ζανέτ είχε και μίαν άλλη πρωτοχρονιάτικη ανάμνησι, αρκετά σκανδαλώδη. Πρόκειται δηλαδή για το γλέντι που έκανε την παραμονή της πρωτοχρονιάς του 1932 με τον διάδοχο της 'Ιτα-

λίας Ουμβέρτο σε μία πόλη της Κιανής Άκτις, όποτε εκυκλοφόρη-
σαν ευρύτατα η φήμη ότι ο Πρίγκηψ ήταν τρελλά ερωτευμένος με την
πρωτογωνίστρια και ότι επρόκειτο να την απαγάγει! Η καλύτερη
πάλι πρωτοχρονιάτικη ανάμνησι του Ραμόν Νοβάρο είναι κάπως
διαφορετική. Ο Νοβάρο είχε παλέψει πολλά χρόνια για να επιτύχη
κάτι στη θεατρική καριέρα προτού γνωρίσει την αφάνταστη επιτυχία
χάρis στον κινηματογράφο. Έγκατέλειψε την οικογένειά του και ταξί-
δεψε εδώ και εκεί αναζητώντας την τύχη. Κι' όταν μετά πολλά κατάρθω-
σε να αναδειχθί σ' έναν άστέρα πρώτου μεγέθους, κάλεσε τους δικούς
του να έλθουν να εγκατασταθούν μαζί του στο Χόλλυγουντ. Και η
πιο ευτυχισμένη πρωτοχρονιάτικη του ανάμνησι υπήρξε η ίδια εκείνη
η πρωτοχρονιά που την πέρασε μαζί με τους δικούς του ύστερα από
τόσα χρόνια αγωνίας, σκληρής πάλης και χωρισμού.

Η Νόρμα Σήρερ πάλι εδήλωσε ότι η πιο ευχάριστή της Πρωτο-
χρονιά υπήρξε η πρώτη που πέρασε στο Χόλλυγουντ. Η Νόρμα
Σήρερ εξήγησε ως εξής την προτίμησί της για κείνη την Πρωτο-
χρονιά: «Αν και η κατοπινές Πρωτοχρονιές υπήρξαν επίσης πολύ
ευχάριστες και ευτυχισμένες, εκείνη η Πρωτοχρονιά ξεχωρίζει στις
αναμνήσεις, κυρίως γιατί την συγκρίνω με τα σκληρά χρόνια της
βιοπάλης που είχα περάσει».

Η Γκρέτα Γκάρμπο, ως γνωστόν, αποφεύγει τις ερωτήσεις των
δημοσιογράφων και τα «ιντερβιού» σαν το διάβολο. Αυτή όμως τη
φορά απεκάλυψε κάτι από την «αίνιγματική» ψυχή της. «Η Πρωτοχρο-
νιά που θα μου μείνη αλησμόνητη, είπε, είναι η Πρωτοχρονιά του
1920. Την παραμονή ακριβώς εκείνης της ημέρας μπήκε στο καπνο-
πωλείο που εργαζόμουνα ως πωλήτρια ένας κύριος και αγόρασε ένα
πούρο. Την επομένη, ανήμερα Πρωτοχρονιάς, την πέρασα χαμένη σε
μια περιέργη ονειροπόλῃ. «Ήμουνα βεβαία, χωρίς όμως να ξέρω
ούτε και γώ γιατί, ότι ο κύριος εκείνος πού-
ρο αγόρασε ένα πούρο θα έπαιζε σπουδαίο ρόλο στη
ζωή μου. Και δεν βγήκα γελασμένη. Γιατί ο κύριος
έκεινος δεν ήταν άλλος από τον περίφημο σκηνο-
θέτη Μόρις Στόλλερ».

Ο Λαϊόνελ Μπάρρυμोर είναι άνθρωπος πολύ
πεζός. Κι' έτσι η ανάμνησίς του δεν παίρνουν
την μορφή εκμυστηρεύσεως. «Όπως εδήλωσε μόνος
του η καλύτερή του Πρωτοχρονιά υπήρξε εκείνη
κατά την οποία εκέρισε περισσότερα στα χαρτιά!
«Η Τζίν Χάρλου, η βεντέτα με τα «πλατίνε»
μαλλιά απήντησε κάπως φιλοσοφικά. «Η περασμέ-
νες Πρωτοχρονιές δεν έχουν καμιά σημασία αφού
πέρασαν και μόνον το μέλλον με ενδιαφέρει».

Ο μεγαλύτερος ηθοποιός που ανέδειξε ο κι-
νηματογράφος, ο Τσάρλι Τσάπλιν, ο περισσότερο τραγικός παρά
κωμικός, στην ίδια ερώτηση που του έτεθη απάντησε μ' ένα πι-
κρό χαμόγελο: «Γιατί θέλετε να έχω ευχάριστες εντυπώσεις από
τις πρωτοχρονιές που πέρασα; Στην επιμονή όμως του δημοσιο-
γράφου που συνεκέντρωσε όλες αυτές τις αναμνήσεις της
ζωής του, κάτι που του συνέβη εδώ και αρκετά χρόνια. Ήταν
παραμονή της Πρωτοχρονιάς και πυκνό χιόνι είχε σκεπάσει την
Νέα Υόρκη. Ο διάσημος καλλιτέχνης περπατούσε στο Μπρόντ-
γουάι, όταν ξαφνικά μπροστά σε μια βιτρίνα γεμάτη από τα
πλουσιώτερα παιχνίδια, είδε να στέκονται δυο παιδάκια, ξεπα-
γιασμένα από το κρύο. Τα δυο μικρά φτωχάκια, κοιτάζαν με
θαυμασμό τα παιχνίδια. Η καρδιά του ράγισε μπροστά σ' αυτό
το θέαμα και τήρωσε τι παιχνίδι ήθελε να τους αγοράσει. Η
βιτρίνα είχε τα πιο πλούσια σε λούσο παιχνίδια: κουκλές, αλ-
τοκίνητα, σιδηροδρόμους, καραγκιόζηδες και άλλα. Τα παιδάκια
τόν κοιτάζαν χωρίς να του απαντήσουν καθόλου κι' έδειξαν ένα
μικρό κομμάκι που παρίστανε τον ίδιο τον Τσάρλι Τσάπλιν με
τη μνημειώδη αλητική εμφάνισί του, με το μικρό μουστάκι, τα
τεράστια παπούτσια και το καλαμένιο μπαστούνι του...
«Ήταν μία από τις λίγες φορές, είπε, ο πρωταγωνιστής
του «Χρυσόθρα» που έννοιωσα τα μάτια μου να δακρύζουν».

Τέλος οι δυο εθιμοί συμπαίχται, ο Λιγνός Στάν Λάρσε
και ο Χόντρες Όλβερ Χάρντντ απάντησαν εν χορό: «Η γιορ-
μιμία μας στο σπίτι του σκηνοθέτου «Αλ
Ρόουτ! Γιατί αν δεν γνωρίζαμε κι' αν
δεν σίγαμε οι δρόμοι μας, απλούστατα
δεν θα μας έβριζε για να μας υποβάλει
αυτή την ερώτησι για την καλύτερή μας
πρωτοχρονιάτικη ανάμνησι!».

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Τό σημείωμα αυτό έπρεπε νά είναι άφιερωμένο δολόκληρο σ' ένα θάνατο. Άλλά περισσότερο από τίς συγκινήσεις μας, έχουμε την ύποχρέωση νά δίνουμε στους αναγνώστες τών «Άθηνών» πληροφορίες γιά όλα τά θεατρικά γεγονότα. Κι' άν θρηνούσαμε μόνο τόν Φώτο Πολίτη, πού πέθανε ξαφνικά τίς πρώτες ημέρες του Δεκεμβρίου, θά μέναμε όφειλέτες. Τό μήνα πού έπέρασε παίχτηκε ό «Δόν Κάρλος» του Σίλλερ, άνοιξε ένα καινούριο θέατρο,—τό χειμερινό θεατράκι τής «Άλίκης»,—κι' έδωσε ένα έλληνικό έργο,—τό «Μπουρίνι» του κ. Δ. Μπόγρη,—έθριάμβευσαν οι «Φοιτητάι» του κ. Γρ. Ξενοπούλου. Όσοσο κι' από τά τρία αυτά γεγονότα, πολύ σπουδαιότερο είναι ό θάνατος του Φώτου Πολίτη. Μιά ζωή άξίζει, φυσικά, περισσότερο από καθετί άλλο, από θεατρικές πρώτες, από έπιτυχίες, από σκηνοθετικά κατορθώματα, από λαμπρές έμφανίσεις ήθοποιών. Άλλά, στην περίπτωσι του Πολίτη, ήταν και ή ζωή ενός μεγάλου πνευματικού δογανισμού. Ξέρω πόσες αντίρρήσεις είχαν διατυπωθή γιά τή «μέθοδό» του, πόσες έκστρατείες είχαν γίνει με σκοπό τήν εξόντωσί του, πόσοι τόν είχαν κατηγορήσει ότι άπεμάκρυνε τήν έθνική μας σκηνή από τόν προορισμό της. Έφτασε όμως ή άναγγελία του θανάτου του γιά νά κυριεύση πανικός ένας κόσμον δολόκληρο, ήθοποιούς, συγγραφείς, ύπαλλήλους, τόσους άλλους άκόμη, πού είχαν παρακολουθήσει από κοντά τή δουλειά του Πολίτη και ήξεραν τί δυνατό στήριγμα ήταν γιά ένα νέο ίδρυμα πού τό κυτιούν από παντού όλες οι φιλοδοξίες και όλα τά συμφέροντα, δηλαδή οι χειρότεροι, οι πιο όρμητικοί, οι πιο επικίνδυνοι άνεμοι. Ή πρώτη ταραχή έπέρασε. Κι' αυτή τή στιγμή τό Έθνικό θέατρο συνεχίζει τίς παραστάσεις του κανονικάτατα. Όλοι όμως έχουμε άνησυχίες γιά τό μέλλον του και περισσότερο άπ' όλους οι άσπονδοι φίλοι του Πολίτη, πού δέν άρνήθηκαν ποτέ ότι ήταν άνθρωπος με θέλησι, με δύναμι, με σταθερές πεποιθήσεις.

Άλλ' ό Πολίτης δέν ήταν μόνο ό καλλιτεχνικός διευθυντής ενός μεγάλου όργανισμού. Ό μαχητικός κριτικός κι' ό συγκροτημένος διανοούμενος δέ θά ξεχαστή γρήγορα. Κι' άν τόν κλαίνε οι ήθοποιοί κι' οι άιθρωποι του θεάτρου, δέν αισθάνονται λιγώτερο τήν έλλειψί του όλ' οι άλλοι, κι' εκείνοι πού έπαίνεσε, κι' εκείνοι πού έλύπησε, κι' εκείνοι πού άγνόησε, κι' εκείνοι πού είχαν μεγάλες ιδεολογικές και αισθητικές διαφωνίες μαζί του. Ό θάνατός του ήταν πραγματικά ένα γεγονός. Και μόνο όσοι είναι εύχαριστημένοι από τήν περιωρισμένη πνευματική μας ζωή δέ θά μωρδέσουν νά τό έκτιμήσουν.

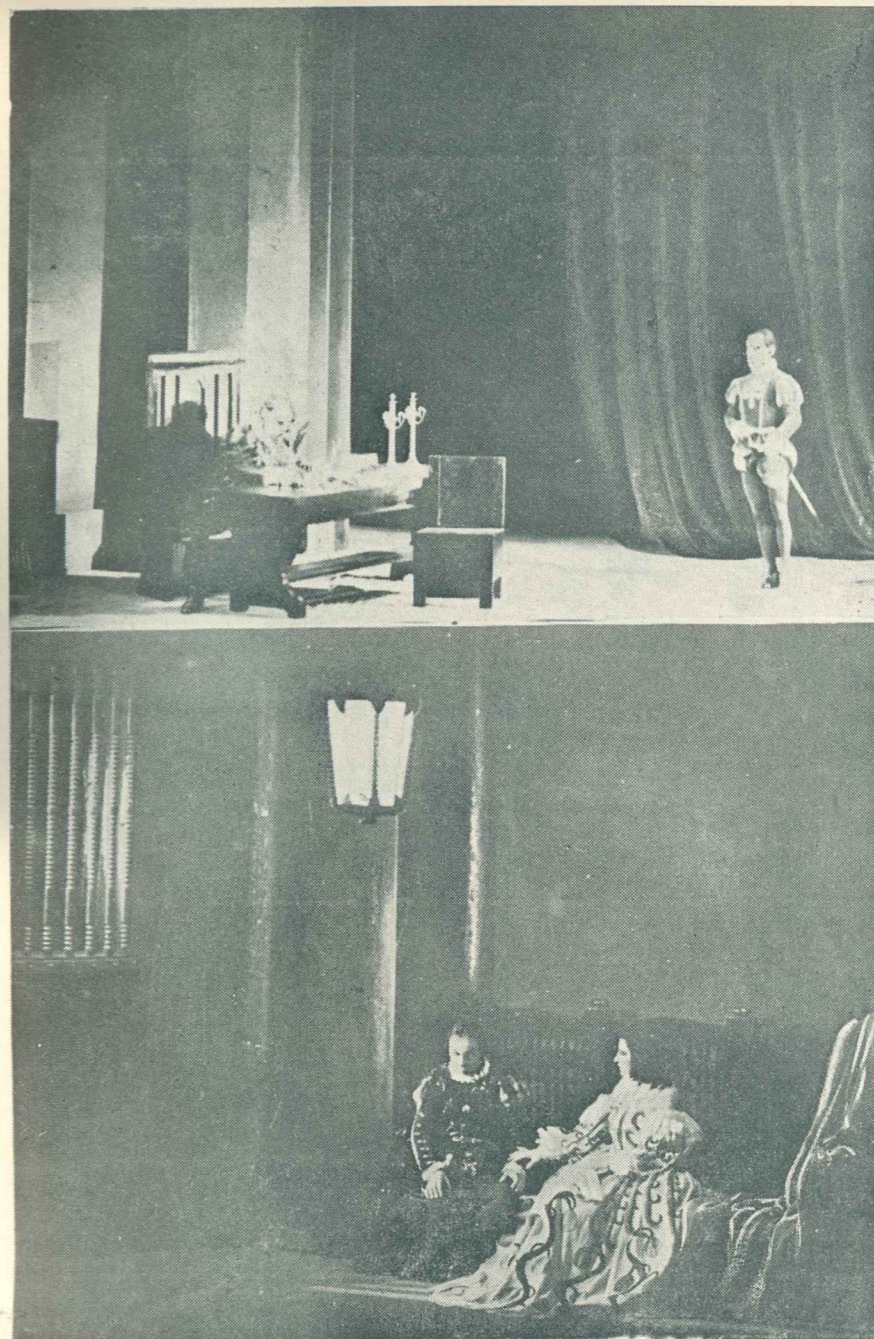
Ό «Δόν Κάρλος» του Σίλλερ έδόθηκε άρκετά ίκανοποιητικά στο Έθνικό θέατρο. Παίχτηκε και σκηνοθετήθηκε με εύσημεινδία και με γούστο. Και ήταν ένα δείγμα,—τό τελευταίο,—τόν προσπαθειών του Πολίτη, πού έπίστευε πάντα στο μεγάλο θέατρο κι' έδινε όλες τίς δυνάμεις του γιά τήν άρτια έμφάνισί του. Άλλά με τόν «Δόν Κάρλος» έγινε και κάτι άλλο, έξίσου άξιοσημείωτο: δέν άπουσιάσαμε από τίς έορτές πού όργανώθηκαν στη Γερμανία και στίς άλλες πολιτισμένες χώρες γιά τόν πανηγυρισμό τής έκταοστής έβδομηκοστής έπετείου από τή γέννησι του ποιητού. Και όχι μόνο δέν άπουσι-

άσαμε, άλλ' έξασφαλίσουμε και μιά άξιοπρεπέστερη συμμετοχή. Έδειξαμε ότι έχουμε άξιόλογες θεατρικές δυνάμεις και τούς ανθρώπους πού ξέρουν νά τίς χρησιμοποιήσουν.

Έωρτάσαμε όμως τήν έπέτειο τής γεννήσεως του Σίλλερ, χωρίς, με τήν εύκαιρία αυτή, νά γνωρίσουμε κάπως πλατύτερα τό έργο του ποιητού και ν' άποκομίσουμε τά πνευματικά κέρδη πού έξασφαλίζει ή γνωριμία με δημιουργούς σαν τόν συγγραφέα του «Δόν Ζουάν», τής «Μαρίας Στούαρτ» και του «Γουλιέλμου Τέλλου», όταν, έννοείται, ή γνωριμία αυτή δέν είναι πρόχειρη και έπιπολαία. Φυσικά, οι κριτικοί τών έφημερίδων έκαμαν τό καθήκον τους. Έγραψαν τίς έντυπώσεις των από τή διδασκαλία του «Δόν Κάρλος». Μερικοί, μάλιστα, δέν περιωρίστηκαν μόνο σε κρίσεις γιά τή σκηνοθεσία και τό παίξιμο τών ήθοποιών αλλά και προσπάθησαν ν' αναλύσουν, στά στενά όρια τών κριτικών σημειωμάτων, τό έργο, νά ξεγηήσουν τήν άξία του, νά δικαιολογήσουν τίς αδύνατες πλευρές του,—τμήν έλλειψι λ.χ., ένόητος πού όφείλεται στο ότι ό «Δόν Κάρλος» γράφτηκε σε διάφορες εποχές,—νά τόν τοποθετήσουν τέλος πάντων στην δλη έργασία του Σίλλερ. Όλ' αυτά όμως δέν έπρεπε νά είναι παρά άφετηρία, άπλη άφορμή γιά νά γίνει εύρύτατη συζήτησις γύρω από ένα έργο κι' από έναν ποιητή, πού είχε βαθύτατες συγκινήσεις κι' άγωνίστηκε, όσο λίγοι, στην περιοχή τής τέχνης, γιά τήν έλευθερία. Οι «Ληοτάι» του, ένα όρμητικό επαναστατικό κήρυγμα, ήταν βόμβα γιά τήν εποχή τους. Και είναι άλήθεια ότι ό Σίλλερ με τό δράμα αυτό,—ένα δράμα γεμάτο από τραγικές συγκρούσεις, από ζωηρότατη θεατρική δράσι και άσυγκράτητο πάθος,—έκέρδισε τήν άγάπη του λαού, έχασε όμως τήν ύποστήριξι των δυνατών, πού τό είχαν δώσει τά μέσα νά μορφωθή. Ό Σίλλερ ήταν ποιητής, αλλά και ήθικός άνθρωπος, πού δέν άπέφευγε τή μάχη, πού δέν δίσταζε ν' άντιμετωπίσει τήν υλική δύναμι και ξεχνούσε τά συμφέροντά του άπάνω στον άγώνα γιά τήν επικράτησι των ιδεών του. Είχε πολλές έκδηλώσεις ή σκέψις κι' ή τέχνη του. Κι' από τήν εποχή πού έδωσε τούς «Ληοτάς» ως τή στιγμή πού έτελειώσε τόν «Γουλιέλμο Τέλλο» κι' άρχισε τόν «Δημήτριο», δηλαδή μέσα σε είκοσι πέντε χρόνια περίπου, πού τά χρησιμοποιήσε γιά νά δοκιμάσει τίς δυνάμεις του σε όλα σχεδόν τά είδη του λόγου,—έγρωψε δράματα, ποιήματα, αισθητικές μελέτες, ιστορικά έργα, σατυρικούς στίχους κλπ.—είχε μία δράσι ποικιλόμορφη. Άλλ' είτε έκανε δράμα, είτε διέτυπωνε τίς άντιλήψεις του γιά τήν τέχνη, είτε έγραφε ιστορία, είτε συζητούσε με τόν Γκαίτε, είτε έπείραζε με άθώους σατυρικούς στίχους τού συναδέλφου του, έμενε ό ήθικός άνθρωπος, ό επαναστάτης και ό αδιάλλακος, ή φλογερή ψυχή πού πολεμούσε γιά τό άραίο και τό καλό.

Αυτά όλα και πολλά άλλα άκόμη, πού ούτε νά τ' άποριθήσουμε μπορούμε στη σύνομη αυτή μηνιαία θεατρική έπιθεώρησι, έπρεπε νά γίνουν γνωστά, νά συζητηθούν και νά προκαλέσουν τό γενικώτερο ένδιαφέρον γιά μιά μεγάλη μορφή σαν του Σίλλερ. Μόνο έτσι θά έπαιρνε πραγματική άξία ό έορτασμός τής έπετείου. Ή διδασκαλία του «Δόν Κάρλος» δέν ύπάρχει άμφιβολία, ότι ήταν ένα γεγονός. Άλλά με τό «Δόν Κάρλος» έκαμε τό καθήκον του ένας μόνο ένας όργανισμός. Όλ' οι άλλοι, άτομα και όργανώσεις, μένουν ύπόλογοι. Πού είναι τά διαφωτιστικά άρθρα και οι σοβαρές μελέτες, οι εύσυνειδητες μεταφράσεις, οι συ-

ζητήσεις γιά τή θέσι του Σίλλερ στη Γερμανική λογοτεχνία και στην κίνησι των ιδεών του περασμένου αιώνα; Δέν άπουσιάσαμε, τό ξαναλέω, από έναν έορτασμό, αλλά και δέν τόν έκαναμε πραγματικό πνευματικό γεγονός με εύεργετική άπήχησι.

Περιορίζομαι νά επαναλάβω ότι οι «Φοιτητάι» είχαν «θριαμβευτική» έπιτυχία, όπως έγραψαν όλοι σχεδόν οι κριτικοί του καθημερινού Τύπου,—έπιτυχία πού έφερε από τά παρασκήνια στη σκηνή τόν νέο σκηνοθέτη του Έθνικού θεάτρου κ. Δ. Ροντήρη και τόν παρουσίασε στο κοινό,—και περνά στο «Μπουρίνι» του κ. Δ. Μπόγρη.

Ή γενική μου έντύπωση είναι ότι ό κ. Μπόγρης έχρησιμοποίησε τόν χρόνο τής σιωπής του,—έλειψε τρία-τέσσερα χρόνια από τό θέατρο,—γιά νά συμπληρώσει τή θεατρική πείρα του, με διαβάσματα ή με δοκιμές πού δέ θέλησε νά τίς έμφάνισι, κι' ν' άποκτήσι ίκανότητες πού δέν είχε, όταν έγραφε τ' «Άρραβωνιάσματα». Έδωσε ένα τρίπρακτο έργο καλοχτισμένο με ζωηρότατο ήθογραφικό χρώμα, με σκηνική οικονομία πού δέν άρνείει κενά, με διάλογο πού δέ σε κάνει νά σκέπτεσαι πώς θά μιλούσαν οι πραγματικοί άνθρωποι γιά τά ζητήματα πού άπασχολούν τούς ήρωες του συγγραφέας, με πλοκή πού δέ δημιουργεί άδικαιολόγητες άντιθέσεις. Άπό τήν αρχή του έργου καταλαβαίνεις ότι ό κ. Μπόγρης στέκεται σ' έδσφος σίγουρο. Προχωρεί με σταθερό βήμα, περνάει από τίς δύσκολες σκηνές χωρίς νά δείξει διασταγμούς, και φτάνει με τό ίδιο βήμα στο τέλος. Βλέπεις ότι ξέρει τί θέλει και, τό σπουδαιότερο, ότι ξέρει πώς νά τό δώσει, πώς νά τό παρουσιάσει θεατρικά, πώς νά τό κάνει κομμάτι ζωής πού νά έχη άπήχησι στο θεατή του. Βέβαια, με τό «Μπουρίνι» δέ μās άποκαλύπτει καμιά νέα άλήθεια. Άλλωστε δέν ήταν αυτός ό σκοπός του. Ήθελε νά μās δείξη

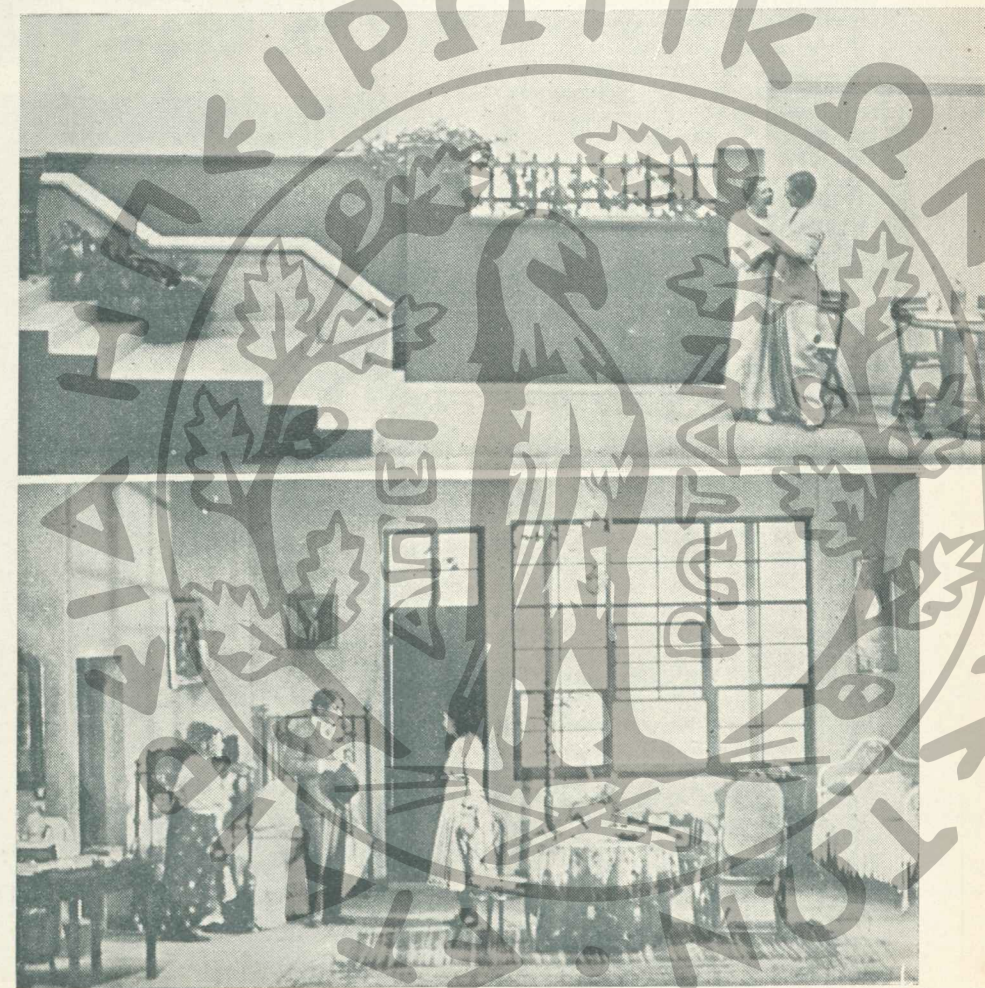
Άριστερά, άνω και κάτω: Δύο σκηνές από τό γαλλικό έργο «Μιγκό» με τήν Άλίκη και τόν λογοθέτιδη. Δεξιά, άνω: Άπό τόν «Δόν Κάρλο» του Σίλλερ. Κάτω: Άπό τούς «Φοιτητάς» του Γρηγ. Ξενοπούλου, άμφότερα άναβιβασμένα από τής σκηνής του Έθνικού θεάτρου.

πόση άναστάτωση μπορεί νά φέρη στίς άνδρικές ψυχές ή παρουσία μιάς όμορφης κοπέλλας,—τό μπουρίνι,—και τό κατώρθωσε με άπλους θεατρικούς τρόπους, χωρίς σκηνικά «εύρήματα», με μέσα λιτά. Ύτάρχουν άσφαλώς και έλλείψεις στο έργο. Και ή κυριώτερη είναι ότι ό κ. Μπόγρης δέν έχει έπιμείνει άρκετά στην ήρωίδα του, πού προκαλεί τήν άναστάτωση. Δέν τήν έχει φέρει κοντά στο θεατή και κάπου-κάπου τήν προσέχει λιγώτερο κι' από τά τρίτα πρόσωπα του δράματος. Έτσι, δέν καθορίζεται τό κύριο πρόσωπο του έργου,—και δέν καθορίζεται, ένω ό συγγραφέας έχει στηρίξει τό δράμα στο «μπουρίνι»—και δέν μπορείς νά πής πού βρίσκεται τό κέντρο του βάρους. Παρανοήσεις από τήν έλλειψι αυτή δέ γίνονται. Μόνο πού ή έντύπωση δέν είναι ζωηρή όσο θά έπρεπε, έπειτ' από τόσες συγκρούσεις και δραματικά γεγονότα. Όπωςδήποτε, τό «Μπουρίνι» είναι καλό έλληνικό έργο, πού δείχνει ότι ένας γνωστός θεατρικός συγγραφέας έχει ίκανοποιητική εξέλιξι.

Και άπορώ γιάτί ό νέος θίασος δέν άρχισε μ' αυτό τίς παραστάσεις του, αλλά με τήν «Μιγκό» του Μαρσέλ Άσάρ. Ή τρίπρακτη αυτή κωμωδία, δέν κουραζει, δέν προκαλεί αντίρρήσεις δέν έχει έλλείψεις πού νά έννοχούν τό θεατή ή νά φέρουν σε δύσκολη θέσι τόν ήθοποιό. Ή Μιγκό, χαριτωμένη χορεύτρια μπαλέτου, δέν μπορεί νά ζήσει χωρίς τόν έρωτα ενός αινιγματικού και ύποπτου συναδέλφου της, πού έτυχε νά περάσει ένα φεγγάρι μαζί της και, χωρίς νά τό καταλάβη, τής έγινε άπαραίτητος. Κάνει, λοιπόν, ό τι μπορεί γιά νά τόν κρατήσει κοντά της, μά βλέποντας πώς ή προσπάθειά της μένει χωρίς άποτέλεσμα, δέ διστάζει νά πάρη τή μεγάλη απόφασι. Παραφυλάει τόν άπιστο και τόν πυροβολεί. Άλλά οι συνέπειες είναι έντελώς άπροσδόκητες: ή έξαλλη χορεύτρια, πού δέν είναι δυνατή στη σκοποβολή, πληγώνει έλαφρά ένα φωτογράφο, έναν άπλοϊκό άνθρωπο, πού στην αρχή τήν άπειλεί, έπειτα τήν έρωτεύεται, και στο τέλος τήν κάνει γυναίκα του. Τί αντίρρήσεις μπορείτε νά έχετε γιά όλ' αυτά; Ύποθέτω, καμμία. Με τήν τόλμη μάλιστα πού τά παρουσιάζει ό Μαρσέλ Άσάρ, τά δέχεστε εύχαρίστως. Μόνο πού δέν τά έλέγχετε, δέν τά συζητείτε, δέν προσπαθείτε νά βρής τήν άλήθεια στα γεγονότα πού άποτελούν τή «Μιγκό». Καταλαβαίνετε, άπλούστατα, ότι θά ματαιοπονούσατε.

Δέ θά έπρεπε νά κλείσουμε τό σημείωμα αυτό πριν δώσουμε τήν έντύπωσί μας κι' από τήν προσπάθεια του θιάσου Άλίκης-Λογοθετίδη Μουσούρη, ιδίως στο «Μπουρίνι». Άνέβασε με πολλή στοργή τό έργο του κ. Μπόγρη και τόπαιξε άρκετά εύπρόσωπα στη μικρή σκηνή του νέου χειμερινού θεάτρου «Άλίκης». Και προπάντων έδωσε μιά υπόσχεσι: ότι στο θεατράκι τής όδοϋ Έδουάρδου Λω πρόκειται νά κάνει πολλά. Ή ύπόσχεσι έχει τήν άξία της, πού περισσότερο μάλιστα αυτή τή στιγμή, πού λείπει τό έλεύθερο θέατρο.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις 2 Δεκεμβρίου του χρόνου που τέλειωσε, η πρωτεύουσα γιόρτασε τα εκατό χρόνια της ίδρυσής της. "Αν για τους πολλούς οι τυπανοκρουσίες κ' οι γιορτές ήτανε αρκετές να γιομίσουν την ψυχή τους με μία δίκαιη περηφάνεια,—έπειδή έλαχεν ο κληρος στη γενιά τους να επανιδρύσουνε τη πρωτεύουσα του μεγαλύτερου πνευματικού κέντρου της μεσογειακής Ευρώπης—για μās τους λίγους οι ήχοι των σαλπικών και των τυμπάνων δεν μπόρεσαν να πληρώσουν αυτό το αίσθημα. Αντίθετα ο θόρυβός τους άνοιξε μία πόρτα στη ψυχή μας, μία πόρτα που είχε χαραγμένο απ' έξω ένα μεγάλο έρωτηματικό. "Αν το έρωτηματικό αυτό μείνη ανέξηγτο, νομίζουμε πως το αίσθημα της περηφάνειας δεν μπορούν να το άφυπνήσουνε ούτε οι Ιαχές ούτε οι λόγοι που βγάλανε οι άγαθοι απόγονοι των ίδρυτών της πρωτεύουσας.

Είναι γεγονός άναμφισβήτητο ότι η πνευματική και η αισθητική διάπλαση των λαών εξαρτάται κύρια από την κοινωνική τους έλευθερία. "Αν ανατρέξουμε στην Ιστορία θα δούμε ότι ποτέ δεν ευδοκίησανε οι Καλές Τέχνες σε καμμία χώρα, κάτω από το πέλμα βάρβαρων επιδρομών ή κούφων διχτατόρων.

"Η Ιστορία της νεοελληνικής κοινωνίας είναι ακόμα πολύ μικρή. "Εκατό χρόνια λευτεριάς φαινομενικώς,—μια λευτεριά που εξαρτιώτανε από τα συμφέροντα των «εκάστοτε κραταίων προστάτων μας»—δεν έδωσαν την ευκαιρία να αναπτυχθούνε οι όριμοι αισθητικοί καρποί που περιμέναμε από το κλίμα της πόλης αυτής, που άλλοτε καλλιεργίανε οι κάτοικοι της, το τελειώτερο αισθητικό ανάπτυγμα.

"Αν εξετάσουμε το ζήτημα Ιστορικά, βλέπουμε από την πρώτη περίοδο του νεοευστάτου "Ελληνικού Βασιλείου την μεταφύτευση των ξενικών αισθητικών προϊόντων, αναπτυγμένων κάτω από τον όχρο οὐρανό του Βορρά.

Είναι αλήθεια, ότι η επίδραση αυτή δεν είχε καμμία αντίδραση από όλο τον έδω κόσμο, έχθρους ή φίλους της κατάστασης. Θεωρήθηκε ένα άσημαντο γεγονός. "Η διάθεση μιας προσωπικής δημιουργίας νεοελληνικής αισθητικής καλλιέργειας, μολύνθηκε και υποχώρησε μπροστά σε μία «τρυφερή βία» της τότε Βαυαρικής Δυναστείας. Δεν ξέρω, αν συμπτωματικά ή από πολιτική ύστεροβουλία στείλανε για Βασιλιά τον γιοιό ένου Έλληνολάτρη ξένου Δυναστή. Το γεγονός είναι, ότι το μόλυσμα το αισθητικό έπιασε και έπιασε πολύ πειό δυνατά απ' το κοινωνικό. Γιατί η Βαυαρική Δυναστεία, έπειτα από μερικά χρόνια καταλύθηκε, αλλά η μεταφύτευση των αισθητικών καρπών είχε γίνει και, παρά το ξεριζωμά της, η καλλιέργεια της αισθητικής παραγωγής, έγινε με πολλή στοργή από όλους τους νεοέλληνες.

Χρησιμοποιήθηκαν άπειρα τεχνικά μέσα για την προαγωγή της. "Ακριβώς, όπως γίνεται από τους κηπουρούς, για την ανάπτυξη ένου άνθους, που δεν ευδοκίμει σ' ένα ξενικό κλίμα.

"Ο "Οθων είχε φύγει, αλλά οι Έλληνες καλλιτέχναι φωτιζόντουσαν από το Μόναχο. "Ο Γκύζης, ο Λύτρας, ο "Ιακωβίδης, ο Χαλεπάς, οι αξιολογότεροι να πούμε,—Ιστορικά—της ελληνικής Τέχνης, φωτιστήκανε από τον αντίαισθητικώτερο λαό της Ευρώπης, από τους Γερμανούς. "Ολόκληρη στρατιά τους άκολούθησε και το όνειρο κάθε νεαρού καλλιτέχνη της εποχής ήτανε το Μόναχο.

"Ο "Οθων είχε φύγει

"Απ' την άλλη τη μεριά, την εποχή εκείνη, οι Γάλλοι είχανε καταληφθή από ένα ούστερικό ρωμαντισμό, για την "Ελλάδα. Λαός φύσει ευαίσθητος, είχε ανάγκη πάντοτε από μια όμαδική συγκίνηση. Το θέαμα, για αυτούς, της "Ελληνικής "Επανάστασης τους έδωσε άπειρη τροφή στη ρωμαντική διάθεση της εποχής τους. "Από το Παρίσι κατόρθωσε να έρεθιστή ο Ντελακρουά με το θλιβερό θέαμα της σφαγής της Χίου και μās έδωσε ένα περίφημο πίνακα, στους ευαίσθητους χρωματικούς τόνους, επάνω σ' αυτό το θέμα.

"Η σαδιστική όρεξη του Ντελακρουά—που ήτανε ανάγκη—για κάθε καλλιτεχνικό του έρεθισμό, και ο ύστερισμός των όχρων ποιητών της εποχής θεωρήθηκε για φιλελληνισμό.

"Επρεπε και κεί να πληρωθή ο φόρος. Οι νεοέλληνες είναι άνθρωποι που αναγνωρίζουνε τις υποχρεώσεις τους. Οι Βαυροί μās στείλανε ένα Έλληνολάτρη Βασιλέα και δεχθήκαμε την αισθητική τους καλλιέργεια από «τάκτ». Οι Γάλλοι κάνανε το γούστο της εποχής τους, παίρνοντας άφορμή το δράμα μας, σόν θέαμα. "Ε! δεν έπρεπε να ύστερήσουμε.

ΑΥΓΡΑΣ

"Άλλο κύμα καλλιτεχνών Έλλήνων ξεχύθηκε στην πόλη του συγχρόνου φωτός. "Απ' την άφορμή αυτή, δόθηκε η ευκαιρία να μās γνωρίσουμε καλά οι Γάλλοι—από κοντά δηλαδή—και συνέπεσε ακριβώς στην εποχή, που πέρασε η ρωμαντική τους διάθεση για την "Ελλάδα. Τα κωμικώτερα πράγματα, συμβήκανε και γίνονται ακόμα με τους ανθρώπους μας, που πάνε να φωτιστούνε στο Παρίσι. "Η καταβάθρα αυτή των μικρών αζίδων μās ξέρασε πίσω κó κύμα αυτό. Και οι άνθρωποι αυτοί γυρίσανε πίσω στην πατρίδα τους, για να μās φέρουν τις μεγαλύτερες παρεξηγήσεις και να γιομίσουν την κοινωνία μας με διάφορα στεριλίζε λουλούδια της Τέχνης.

"Ο Ράλλης έκανε τις Γαλλίδες «Πουλάδες» "Ελληνίδες της "Επανάστασης. "Ολόκληρη σχολή δημιουργείται και διατηρείται μέχρι σήμερα. Είναι ο ζωγράφος των "Αθίδων μας, που την επίζηλη θέση του διεκδικούν πολλοί σύγχρονοι να την αναπληρώσουν. Με τη διαμόρφωση μιας τέτοιας κατάστασης μπορούμε να μιλάμε περί ελληνικής Τέχνης έπειδή μεταχειρίστηκαν θέματα απ' την ελληνική ζωή ή απ' τους αγώνες της "Επανάστασης.

"Αλλά το θέμα δεν έχει καμμία σχέση με την προσωπικότητα και τον φυλετικό χαρακτήρα του καλλιτέχνη. "Ενας κινέζος ζωγράφος μπορεί αξιόλογα να ζωγραφίση ένα θέμα ελληνικό, σύμφωνα με την αισθητική διάπλαση της χώρας του και να παραμείνη κινέζος ζωγράφος. Το ίδιο έκανε και ο Ντελακρουά. Ζωγράφισε θέματα ελληνικά και παρέμεινε, φυσικά, ως το κόκκαλο Γάλλος ζωγράφος, συμπληρώνοντας την παράδοση της Γαλλικής ζωγραφικής.

"Ο Γκύζης ήτανε ένας δεξιότεχνος αξιόλογος, ο όποιος όμως δεν κατόρθωσε να ύπερτερήση τους Γερμανούς συναδέλφους του. "Ισως να είναι αυτός ο λόγος, που δεν άφωμιώθηκε απόλυτα με το Γερμανικό πνεύμα. "Η κατάσταση των ανάγκας να κάμη μερικές μεταφορές. Δηλαδή να φέρη τη Γερμανική ζωγραφική στην "Ελλάδα και να συγκινήση τους φιλοτέχνους Έλληνολάτρες Γερμανούς με θέματα ελληνικά. Οι άμοιβαίες αυτές παραχωρήσεις τον άνωψανε στις δυο αυτές χώρες, αλλά μόνο σ' αυτές.

Πάντως η αισθητική δραστηριότητα του Γκύζη είναι προϊόν Γερμανικής προέλευσης, είναι μια επίκτητη παιδείωση "Ακαδημαϊκή στη βάση του Γερμανικού πνεύματος.

"Ακόμα κι' άλλος ένας, που κολακευόμαστε, διά την δράση του εις το έξωτερικό. "Ο Γαλάνης. Μά πιστεύετε πως ο Γαλάνης είναι χαράκτης Έλληνας; "Ανοίχτε δλα τα λεξικά και θα δите ότι οι Γάλλοι, σάν κολακεύονται να τον άναφέρουν, τον συμπεριλαμβάνουν στη σειρά των «reintres Français». "Ο Γαλάνης συνέχισε, άπλούστατα με πολλή δεξιότητα και χάρη την πλούσια παράδοση της Γαλλικής χαρακτικής. "Από την "Ελλάδα δεν πήρε τίποτα ο καλλιτέχνης, γιατί άπλούστατα δεν είχε να του δώση τίποτα και όχι μόνον αυτό, αλλά ένα αξιόλογο ταλέντο γάν το Γαλάνη δεν μπόρεσε να το συγκρατήση να σπουδάση και να πάρη τουλάχιστο τα πρώτα διδάγματα από το καλλιτεχνικό σχολείο της πατρίδας του και νεώτατος ο καλλιτέχνης, άπογοιτευμένος από την κατάσταση έφυγε.

Μά μή νομίζετε ότι δεν συμβαίνει το ίδιο και σήμερα. "Ολοι οι καλλιτέχναι, που φεύγουν για το έξωτερικό, τι σκοπό έχουνε φανταζώσαστε, να σπουδάσουνε μόνο; "Ολοι πάνε να δοκιμάσουνε την άντοχή τους. Καταβαίνουνε, ότι έδω δεν ύπάρχει τίποτα και δεν έχουνε τη δύναμη ή τη διάθεση να άρχίσουνε από το άλφα, να γείνουνε άσκηται και να περάσουνε ίσως άγνωστοι την σταδιοδρομία τους ένα δρόμο σκληρό, χωρίς προσάντολισμό,—στά στραβά,—μέσα σε κινδύνους και ένέδρες ύπουλεις. Ξέρουνε καλά, πως το μέρος αυτό,—το Παρίσι,—είναι τόπος, που άναγνωρίζονται οι άξίες και όλοι πάνε με το κρυφό πόθο, για να βρουνε μία θεσούλα, που να μπορούνε να προσφέρουνε μία μικρή ύπηρεσία στη καλλιέργεια του τελειότερου αισθητικού κήπου της εποχής μας. "Αν άποτύχουν,—που συμβαίνει στους περισσότερους—γυρίζουν πίσω στη πατρίδα μας, με μία συνείδηση «άποτυχημένου χρυσόθρα».

Αυτή είναι με λίγα λόγια η Ιστορική δράση της καλλιτεχνικής μας προόδου στη εκατονταετία. Διερωτώμαι αν μπορούμε να μιλάμε για "Ελληνική Τέχνη.

"Αν το δράμα της δουλειάς μας έληξε το 1821, έπειτα από ένα μικρό διάλειμμα, άρχισε μία τραγική κωμωδία με θέμα την πνευματική μας και αισθητική μας δουλεία. Θα ήτανε ευτύχημα να τέλειωνε έστω και μετά 100 χρόνια η κωμωδία αυτή, αλλά οι άνθρωποι, που την παίζουν, φαίνεται πως έχουνε όρεξη να την κρατήσουν ακόμα. Λίγη τάλημ χρειάζεται από μερικούς, που θα είνε άποφασισμένοι από την αρχή να δεχτούνε όλη την όμοβροντία και τα φαρμακερά άέρια της αντίδρασης, να γκρεμίσουνε τα χάρτινα σκηνικά και να καταβρέξουνε τους ψιμεθιωμένους καμπωτίνους, να δελούν την πραγματικότητα. "Άραγε ύπάρχουν τέτοιοι "Έλληνες;

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΠΑΧΗΣ

ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

ΓΚΥΖΗΣ

ΡΑΛΛΗΣ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ζωηρωτάτη και πάλιν η μουσική κίνησις κατά τὸν παρελθόντα μῆνα. Συμφωνικαὶ συναυλῖαι, ρεσιτάλ, «ραντρέ» τοῦ ἀθηναϊκοῦ κουαρτέτου, τοῦ τρίο Φαραντάτου-Βολωνίη-Κουρούκλη, ἐμφανίσεις καλλιτεχνῶν τοῦ μελοδράματος.

Ἀπὸ τοὺς ξένους καλλιτέχνας οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα, ἐξαορίζουν κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον ὁ Γερμανὸς βιολονίστας Γκεόργκ Κούλενκαμπ καθὼς καὶ ὁ συμπατριώτης τοῦ πιανίστας Βίλχελμ Κέμπφ.

Ὁ Γκεόργκ Κούλενκαμπ, μὲ τὸ μαγεμένο δοξάρι του, ἀπέδειξε ὅτι ἡ φήμη τὴν ὁποῖαν προσφάτως ἀπέκτησεν ἀνταποκρίνεται πλήρως πρὸς τὸ τεράστιον τάλαντόν του. Μουσικὸς προικισμένος μὲ βαθύτατον αἰσθημα καὶ μὲ καταπληκτικὴν πράγματι διαίσθησιν τῆς μουσικῆς ἀρμοῦνίας ἐκάστον ἔργου ποὺ ἐρμηνεύει, ἐπαρουσίασε τὴν μορφήν αὐτὴν τῆς καλλιτεχνικῆς του προσωπικότητος εἰς τὴν μοναδικὴν ἐκτέλεσιν τῆς «Σακόν» τοῦ Μπάχ. Ἡ γοητευτικὴ συνοδεία τοῦ κ. Φαραντάτου εἰς τὸ πιάνο συνετέλεσεν ἐπίσης σημαντικῶς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν του.

Ὁ Βίλχελμ Κέμπφ δὲν εἶναι ἄγνωστος εἰς τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν. Ἡ ἐρμηνεία του τῆς «Παιονιάδας» τοῦ Μπετόβεν καὶ τοῦ Ἀ' Κοντσέρτου τοῦ ἰδίου συνθέτου ὑπῆρξεν ἀπολύτως συγκλονιστικὴ, ἡ διαύγεια δὲ τοῦ ἤχου του καὶ ἡ ἰδιότυπος τεχνικὴ του ὑπενθυμίζουν εἰς δόσους ἠτύχησαν νὰ ἀκούσουν τὸν Μεγάλον Παντερβόσκυ, τὴν μονιέρα τοῦ μοναχικοῦ τούτου διδασκάλου.

Ἀλλῇ ἐνδιαφέρουσα ἐμφάνισις, γενομένη εἰς τὸ νέον Θεάτρον Ἀλίκης ὑπῆρξεν ἡ τῆς Γαλλίδος καλλιτέχνιδος τοῦ βιολιό Κολέτ Φράντζ ἡ ὁποία βεβαίως διέκασ νὰ ἐξαορίζῃ ἀπὸ τὸν σὸρὸν τῶν καλῶν, ἀλλὰ πάντως μετρίων ἐκτελεστῶν, ἄφηκεν συμπαθητικὰς ἐντυπώσεις μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἀπέδωκεν τὰς συνθέσεις τοῦ Ταρτίνι καὶ τοῦ ντέ Φάλλα.

Εἰς τὰ Ὀλύμπια ἐνεφανίσθη εἰς μερικὰς παραστάσεις μία ἀπὸ τὰς μεγάλας δόξας τοῦ Ἰταλικοῦ Μελοδράματος. Πρόκειται διὰ τὸν ἄλλοτε περιφημον βαρύτονον Στραντσάρι, τὸν ἀνταγωνιστὴν τοῦ Τίτα Ροῦφο, ὁ ὁποῖος ἦδη, ὅπως καὶ ὁ ἀντίζηλός του, εὐρίσκει μὲ τὴν κατιούσαν τοῦ θριαμβευτικοῦ σταδίου του, ἐνεθυμήθη τοὺς ἐν Ἀθήναις θαυμαστάς τοῦ «bel canto» διὰ νὰ ἐξαπολύσῃ μερικὰς ὑψηλεῖς κορῶνες... Ἡ παράστασις αὕτη ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ διαπιστωθῇ διὰ μίαν ἐτι φωνὰ ἡ μαεστρία τῆς κ. Ἀλίκης Ἐπιτροπάκη εἰς τὸν ῥόλον τῆς Ροζίνας. Ἡ Λάουρα Παζίνι, σοπράνο τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου τῆς Βασιλικῆς Ὁπερας τῆς Ρώμης, ἐτραγουδῆσεν εἰς τὸ Ἰταλικὸν Ἰνστιτούτον κατόπιν δὲ ἔλαβεν μέρος εἰς τὴν Β' Συναυλίαν τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας. Ἡ Λάουρα Παζίνι διαθέτει μίαν ἀπὸ τὰς ὥραιότερας φωνὰς τοῦ Θεάτρου, τὴν ὁποῖαν μεταχειρίζεται μὲ καταπληκτικὴν εὐχέριαν. Ἀλλὰ ἡ μαεστρία ἀκριβῶς αὕτη, ἡ πάντοτε ἐκδηλῶς προσπάθεια τῆς ἐντυπώσεως, κἀνουν μίαν ἔξοχον τραγουδίστριαν ὥς ἡ Παζίνι νὰ μειονεκτή ἐνώπιον μιάς Ἐλισάβετ Σοῦμαν ἡ μιάς Λόττε Λέμαν, αἱ ὁποῖαι δὲν διαθέτουν τόσον πλοῦσια φωνητικὰ μέσα.

Αἱ πλεόν ἐνδιαφέρουσαι ἐκ τῶν μουσικῶν ἐκδηλώσεων τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν ὑπῆρξαν αἱ ἐμφανίσεις τοῦ τρίο Φαραντάτου-Βολωνίη-Κουρούκλη καὶ τοῦ κουαρτέτου Νέλλης Ἀσκητοπούλου-Σκαλκώσα-Κούλα-Παπαδημητρίου. Ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ τρίο ἀπέδωκεν τὰς δέκα παραλλαγὰς τοῦ Μπετόβεν καὶ τὸ Τριό opus 87 τοῦ Μπρόμς ὑπῆρξεν πράγματι ἰδεώδης, τὸ ἴδιον δὲ θὰ εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῇ εἰς τὸ μέλλον καὶ διὰ τὸ «Κουαρτέτο Ἀθηνῶν», ὅταν οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὸ λαμπροὶ καλλιτέχναι κατορθώσουν νὰ συγγενεύσουν πνευματικῶς μεταξύ των, πράγμα τὸ ὁποῖον ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς πείρας. Μία ἄλλη ἐξαιρετικὴ ἐνδιαφέροντος καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσις ὑπῆρξεν τὸ ρεσιτάλ τῆς δεσποινίδος Τζίννας Μπαχάουερ. Ἡ πιανίστρια αὕτη ἔχει κατορθώσει νὰ καταλάβῃ μίαν ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὴν μουσικὴν κίνησιν τῆς χώρας μας, κάθε δὲ νέα τῆς ἐμφάνισις ἀποτελεῖ καὶ ἕνα ἐπὶ πλέον βῆμα εἰς τὸν δρόμον τῆς ἐπιτυχίας. Ἡ λεπτοτάτης τῆς αἰσθητικότης, ἡ ἀπόλυτος ψυχικὴ ἐπαρκὴς τῆς μὲ τὰ ἔργα ποὺ ἐρμηνεύει ἐν συνδυασμῷ μὲ μίαν ἀξιοθαύμαστον τεχνικὴν μαεστρίαν, αποτελοῦν στοιχεῖα σημαντικώτατα διὰ τὴν ὅλην ἐξέλιξιν τῆς.

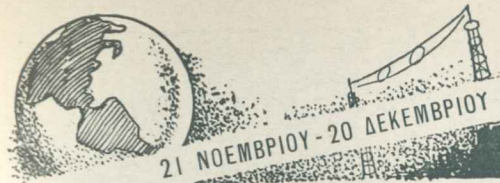
Ὅπως διαπιστῶνται ὁ ἀναγνώστης, ὁ Δεκέμβριος ὑπῆρξε πράγματι πλουσιώτατος καὶ δὲν ἠδυνήθη παρά νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς πολυπληθεῖς φίλους τῆς Μουσικῆς. Εἶθε ὁ γοργὸς οὗτος ρυθμὸς νὰ συνεχισθῇ καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ

ΤΟΥΣ ΜΟΥΣΙΚΟΥΣ

Κατὰ σειράν ἐκ τῶν ἄνω Ὁ Γερμανὸς πιανίστας Βίλχελμ Κέμπφ, ἡ πιανίστρια δις Τζίνα Μπαχάουερ, ἡ Ἰταλίς δις Λάουρα Παζίνι, σοπράνο τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου, ἡ Γαλλίς βιολινίστρια Κολέτ Φράντζ καὶ ὁ Γερμανὸς βιολινίστας Γκεόργκ Κούλενκαμπ.

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΛΑΣ

- 21 **Νοεμβρίου.**—Συλλαληθρίων τῶν Μουσουλμάνων τῶν Φιλιππῶν ἐναντίον τῶν Ἀλβανῶν.
22 **Νοεμβρίου.**—Πρωτοφανὴς νεροποντὴ καὶ πλημμύρα τοῦ Κηφισοῦ προκαλοῦν ἀφανίστους καταστροφὰς καὶ τὸν πνιγμὸν 8 ἀτόμων.
23 **Νοεμβρίου.**—Παραπομπὴ τῆς Ἑλληνοαβανικῆς διαφορᾶς εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κ.Τ.Ε. 24 ὁρος ἀπεργία τροχιοδρομικῶν καὶ ἐργατῶν ἀεριοφωτῶς.
24 **Νοεμβρίου.**—Ἐναρξίς ἐνώπιον τοῦ Κακουροδικεῖου Πειραιῶς τῆς δίκης διὰ τὴν ἀπόπειραν τῆς θῆς Ἰουλίου καὶ ἀναβολὴ τῆς λόγῳ πλαστικότητος τῶν ἐπιδοτηρίων. Ὁ κ. Γ. Πεσματζόγλου ἀναλαμβάνει τὸ ὄπουργεον τῶν Οἰκονομικῶν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ κ. Δ. Λορέντζου.
27 **Νοεμβρίου.**—Ἀποφασίς περὶ δραγματισμοῦ τῶν εἰς ξένον νόμισμα κεραλαίων τῶν ἐταίρων. Μνημόσυον ἐπὶ τῇ 12ῃ ἐπετείῳ τοῦ τυφεκισμοῦ τῶν Ἑξ.
28 **Νοεμβρίου.**—Ναύαγιον παρὰ τὰς Φλέβας τοῦ ἀτμοπλοίου «Πόπη» μὲ 6 θύματα.
29 **Νοεμβρίου.**—Διάβημα τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ Ἑλλήνου Πρεσβευτοῦ διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ράσου. Ἀφίξις εἰς Κομοτινὴν τῶν Βουλγάρων πολιτικῶν φυγάδων Φίλιππου καὶ Πετρώφ. Πανθηναϊκὸς ἔρανος διὰ τὰ θύματα τῶν πλημμυρῶν.
30 **Νοεμβρίου.**—Εἰσβολὴ τριῶν Βουλγάρων στρατιωτῶν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος παρὰ τὴν Δράμαν καὶ θόνος ὅπ' αὐτῶν 5 Πυακῶν.
1 **Δεκεμβρίου.**—Αἰματηρὰ συμπλοκὴ ἀστυνομικῶν καὶ μεταλλορῶχων εἰς τὸ Παγ. γαίον. Ἐορτασμὸς τῆς 103ῆς τοῦ ἀνακτοῦ τῶν Ἀθηνῶν ὡς πρωτεύουσας.
2 **Δεκεμβρίου.**—Ἐναρξίς τοῦ συνεδρίου τῶν ἐπιμελητηρίων.
3 **Δεκεμβρίου.**—Αἰφνίδια θάνατος ἐκ συγκοπῆς τῆς καρδίας τοῦ σκηνοθέτου τοῦ Ἑθνικοῦ θεάτρου Φώτου Πολίτου.
5 **Δεκεμβρίου.**—Ἐναρξίς λειτουργίας τῶν λαϊκῶν συσσιτίων. Αἰματηρὰ παρακαλὶ εἰς τὴν «Συτήριαν» μεταξύ ἀστυνομικῶν καὶ κομμουνιστῶν.
7 **Δεκεμβρίου.**—Κατάσχεσις εἰς Τατοῖ κινήματογραφικῆς μηχανῆς ἐπὶ ὁλλανδικοῦ ἀεροπλάνου τοῦ κ. Φώκκερ.
8 **Δεκεμβρίου.**—Βιαιὰ ἀπαγωγὴ Ἑλλήνων ἐμπόρου ἐν Σόφει. Διαμελισμός ὑπὸ στρατιωτικὸν αὐτοκίνητον γράμματός τῆς Ἰαπωνικῆς Πρεσβείας.
9 **Δεκεμβρίου.**—Ἀποφασίς περὶ ἀπελάσεως τοῦ Ἀρμενίου ἐπισκόπου Μαζμουλιάν ἐπὶ ἐνασχόσει τοῦ κομμουνισμοῦ.
10 **Δεκεμβρίου.**—Σύσκεψις διὰ τὸ ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς ἀμόνης τῆς χώρας.
11 **Δεκεμβρίου.**—Λευκὴ ἀπεργία τῶν ἐπαγγελματιῶν Καβάλλας.
12 **Δεκεμβρίου.**—Εἰσβολὴ Ἀλβανῶν ἀνταρτῶν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος. Ἀνεστάλη ἡ ἀποφασίς περὶ ἀπελάσεως τοῦ Ἀρμενίου ἐπισκόπου Μαζμουλιάν. Ὑπογραφή συμβάσεως μεταξύ τοῦ δήμου Ἀθηναίων καὶ τῆς Ἡλεκτρικῆς ἐταιρείας διὰ τὸν φωτισμὸν τῶν ὁδῶν τῆς πρωτεύουσας.
13 **Δεκεμβρίου.**—Πανθεσσαλικὴ ἀπεργία διὰ τὰ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα.
14 **Δεκεμβρίου.**—Ὁρκωμοσία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Ἀλεξάνδρου Ζαΐτη ἐνώπιον τῆς Ἐθνουγενεῖας. Δέσεις ἐκ Θεσσαλονίκης τοῦ τούρκου ὄπουργου τῶν Ἑξωτερικῶν κ. Τεβφὴκ Ἀράς ἐπιστρέφοντος ἐκ Γενεύης.
15 **Δεκεμβρίου.**—Ἀφίξις εἰς Ἀθήνας τοῦ τούρκου ὄπουργου τῶν Ἑξωτερικῶν κ. Τεβφὴκ Ἀράς καὶ ἐναρξίς συνομιλιῶν ἐπὶ τῶν ἑλληνοτουρκικῶν ζητημάτων.
16 **Δεκεμβρίου.**—Προκήρυξις ἀναπληρωματικῶν ἐκλογῶν Καβάλλας καὶ Σερρών πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν παύσεντων δημάρχων Παρτασιῶν καὶ Μενιχῶν.
17 **Δεκεμβρίου.**—Ἀναχώρησις τοῦ κ. Τεβφὴκ Ἀράς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Κατακλιμαίεται βροχαὶ εἰς τὴν συνομιλίαν τῶν κ. κ. Κυβέλης καὶ Μαρίας.
18 **Δεκεμβρίου.**—Ἀποκλεισμός καὶ ἀπεργία πείνης ἐν Θεσσαλονικίᾳ τῶν κατηργητῶν τῆς ἐταιρείας «Κοιμηρία». Σύλληψις τοῦ ναύτου Βουτσᾶ καὶ τοῦ πολιτοῦ Πετροπούλου κατηγορουμένων ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ καὶ κατασκοπείᾳ.
19 **Δεκεμβρίου.**—Ἐπανάληψις τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Αἰματηρὰ συμπλοκὴ Ἑλλήνων μὲ Ἀλβανὸς ἐπιδρομῆς. Μεγάλῃ πυρκαϊᾷ εἰς Καβάλλαν.
20 **Δεκεμβρίου.**—Διαιρέδουσι τὴν ῥητὴν διὰ τὴν διχοτομήσεως τῶν τραπεζογραμμάτων. Δυναμιστικαὶ ἀποπειραὶ ἐναντίον οἰκίαν ἐνόρκων Κακουροδικεῖου εἰς Πειραιᾶ. Ἀφίξις εἰς Ἀθήνας τῶν κινήματογραφικῶν ἀστέρων Ἰβάν Πετρόβιτς, Γιαμίλια Νοβότνα καὶ Γκέρτα Μάουρους.

ΑΓΓΛΙΑ

- 21 **Νοεμβρίου.**—Ἀφίξις ἐν Λονδίνο τῆς πριγκίπισσας Μαρίας.
29 **Νοεμβρίου.**—Τέλεσις ἐν μέσῳ πρωτοφανοῦς ἐνθουσιασμοῦ, τῶν γάμων τῆς πριγκίπισσας Μαρίας μετὰ τοῦ πρίγκιπος Γεωργίου δούκου τοῦ Κέντ.
7 **Δεκεμβρίου.**—Ἀπονομὴ τοῦ βραβείου Νόμπελ διὰ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Διασκεψῆς τοῦ Ἀρσενίου κ. Χέντερσον.
8 **Δεκεμβρίου.**—Ἀρνησις τῆς Ἀγγλίας θύρας καταβάλλῃ τὴν ἐννὴν πρὸς τὰς ἠνωμένας Πολιτείας δόξαν τῶν Διασυνμαχικῶν χρωδῶν.
10 **Δεκεμβρίου.**—Οριστικὴ μεταίτασις τῆς Προσδιασκεψῆς διὰ τοὺς βαλκανικοὺς ἐξοπλισμούς.
11 **Δεκεμβρίου.**—Ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε. γίνεται δεκτὴ τροπολογία τοῦ Ἀγγλοῦ ἀντιπροσώπου κ. Ἐντεν, τερματίζουσα τὸ ζήτημα τῶν πολιτικῶν ἐθόνων τῆς Οὐγγαρίας εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς Μασσαλίας.
13 **Δεκεμβρίου.**—Ἀναχώρησις τῶν ἀστυνομικῶν στρατῶν διὰ τὴν ἀστυνομίαν τοῦ Σάαρ.
18 **Δεκεμβρίου.**—Ἀνακάλυψις νέου ἀστέρος ὑπὸ ἀστρονόμου τοῦ ἀστεροσκοπεῖου τοῦ Καίμπριτζ.

ΑΛΒΑΝΙΑ

- 21 **Νοεμβρίου-10 Δεκεμβρίου.**—Ἐντείνονται αἱ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τῆς Βορείου Ἡπειροῦ διώξεις.
11 **Δεκεμβρίου.**—Ἀποστολὴ πρακτόρων πρὸς δημιουργίαν ἐπεισοδίων εἰς τὴν Τσαμουργιάν.
12 **Δεκεμβρίου.**—Εἰσβολὴ Ἀλβανῶν ἀνταρτῶν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος.
19 **Δεκεμβρίου.**—Αἰματηρὰ συμπλοκὴ Ἀλβανῶν καὶ Ἑλλήνων.
20 **Δεκεμβρίου.**—Ἐνέργειαι πρὸς ἐπηρεασμὸν τῶν κύκλων τοῦ Συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε. ἐν σχέσει πρὸς τὴν συζήτησιν τῆς προσφυγῆς τῶν Βορειοηπειρωτῶν.

ΑΥΣΤΡΙΑ

- 4 **Δεκεμβρίου.**—Διορισμός τοῦ διευθυντοῦ τῆς ὁπερας Βιέννης Κλέμης Κράους εἰς Βερολίνον εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ παύσαντος Φουρτβαϊκλερ.
16 **Δεκεμβρίου.**—Δυναμιστικαὶ ἀποπειραὶ ὑπὸ ἐθνικοσοσιαλιστῶν.
17 **Δεκεμβρίου.**—Σοβαρώταται συνομιλίαι τοῦ κ. Σοσνιγκ μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Οὐγγαρίας κ. Γκαίμπες.
20 **Δεκεμβρίου.**—Ἀγγέλεται ἡ μόνιμος ἐγκατάστασις τοῦ Ὁθωνος τῶν Ἀψβούργων ἐν Αὐστρίᾳ.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

- 8 **Δεκεμβρίου.**—Ἀπαγωγὴ ἐν Σόφει ὑπὸ ἀγνώστων τοῦ Ἑλλήνου ἐμπόρου Ἰατρίδη.
10 **Δεκεμβρίου.**—Ἀπαγχονισμός 6 κομμουνιστῶν.
13 **Δεκεμβρίου.**—Λήψις ἐκτάκτων μέτρων ἐναντίον τῶν κομιτατζήδων.

ΓΑΛΛΙΑ

- 23 **Νοεμβρίου.**—Φήμαι περὶ συμπήξεως Γαλλοσοβιετικῆς στρατιωτικῆς συμμαχίας καὶ ἐπίσημος διάψεσις ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως.
24 **Νοεμβρίου.**—Ἀφίξις εἰς Παρίσι τοῦ Σοβιετικοῦ ἐπιτρόπου Λιτβίνοφ.
26 **Νοεμβρίου.**—Ζωρὸν ἐπεισόδιον μεταξύ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Φραγκλὲν-Μπουγιὼν καὶ Γκδὸ. Ὑπογραφή συμφώνου μεταξύ Γαλλίας καὶ Τουρκίας.
30 **Νοεμβρίου.**—Ἐναρξίς τῆς πολυκρότου δίκης Μποννὸ-Γκρεγκουάρ.
1 **Δεκεμβρίου.**—Ψήφος ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν κυβέρνησιν διὰ 457 ἐναντί 123. Σύλληψις τοῦ ἀστυνομικοῦ Μποννὸ ὡς ἐνεχομένου εἰς τὸ σκάνδαλον Σταβίσκου.
4 **Δεκεμβρίου.**—Ἀπειλὴ περὶ ἐκπομπῆς 3500 Ἑλλήνων ἐπαγγελματιῶν λόγῳ τῆς προημένης ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος οἰκονομικῆς πολιτικῆς.
5 **Δεκεμβρίου.**—Δημοσίευσις εἰς τὴν «Ζουρνάλ» ἐνοπογράφου ἐξομολογήσεως τοῦ Κάρλ Ἔρνστ διὰ τὸν ἐμπρησμὸν τοῦ Ράιχσταγ.
12 **Δεκεμβρίου.**—Θάνατος τοῦ ζωγράφου καὶ ἀκαδημαϊκοῦ Ἀμπέρ Μπενάρ.
15 **Δεκεμβρίου.**—Ἀποφυλάκισις ἐπὶ ἐγγυήσει τοῦ κατηγορουμένου ὡς ἐνεχομένου εἰς τὸ σκάνδαλον Σταβίσκου ἀστυνομικοῦ Μποννὸ.
17 **Δεκεμβρίου.**—Παραίτησις τοῦ Μποννὸ ἀπὸ τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος.
20 **Δεκεμβρίου.**—Ἀνακάλυψις εἰς τὸ Σάαρ ἀποθήκης πλήρους ἐκρηκτικῶν ὠλῶν. Πτώχευσις τῆς ἐταιρείας αὐτοκινήτων Σιτρών.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

- 17 **Νοεμβρίου.**—Λιθοβολισμός τοῦ ἐν Κολωνίᾳ Τσεχοσλοβακικοῦ Προξενείου ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐπεισοδίου τῆς Πράγας.
3 **Δεκεμβρίου.**—Ἀπέκασις τοῦ διασώμου μουσικοῦ Φουρτβαϊγκλερ ὡς ἀντιτιθεμένου εἰς τὸ χιτλερικὸν καθεστὸς.
7 **Δεκεμβρίου.**—Διάψεσις ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς κυβερνήσεως τῆς αὐθεντικότητος τῆς ἐξομολογήσεως τοῦ Ἔρνστ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἐμπρησμοῦ τοῦ Ράιχσταγ.
14 **Δεκεμβρίου.**—Σύγκρουσις τῆς φεροῦσης τὸν καγκελάριον Χίτλερ ἀμαρσοῦ-χίας μὲ Λεωφορεῖον αὐτοκινήτων: 20 θύματα.

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

- 22 **Νοεμβρίου.**—Ἐπίδοσις ὑπὸ τοῦ κ. Γιέρτις τῆς Νοτιοσλαβικῆς διακοινώσεως πρὸς τὴν Κ.Τ.Ε. περὶ τῶν πολιτικῶν ἐθόνων τῆς ἀποπειρας τῆς Μασσαλίας.
25 **Νοεμβρίου.**—Συλλαληθρίων ἐν Βελιγραδίᾳ τῶν Παλαιῶν Πολεμιστῶν ἐναντίον τῆς Ἰταλίας καὶ Οὐγγαρίας.
30 **Νοεμβρίου.**—Τοῦρκοι σεισμικῆς δόνησις μὲ ἀρκετὰ θύματα.
6 **Δεκεμβρίου.**—Ἀθροαὶ ἀπελάσεις Οὐγγρων ἐκ Νοτιοσλαβίας.
11 **Δεκεμβρίου.**—Ζωρὰ ἀγανάκτησις ἐν Νοτιοσλαβίᾳ ἐξ ἀφορμῆς τῆς λήξεως τοῦ Γιουγκοσλαβοσυγκυρικοῦ ἐπεισοδίου.
16 **Δεκεμβρίου.**—Διαφάνια ὡς πρὸς τὴν ἐπάνοδοις τῆς ἐπὶ τὴν ὁμαλοῦτητα μεταξύ τῶν ἀντιβασιλέων Παύλου καὶ τοῦ στρατηγοῦ Ζίφκοβιτς.
17 **Δεκεμβρίου.**—Παραίτησις τῶν ὄπουργων τῶν Ἑξωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν κ. κ. Γιέρτις καὶ Κόβιτς.
18 **Δεκεμβρίου.**—Παραίτησις τῆς Κυβερνήσεως Οὐζούνοβιτς. Ζωρὰ ζυμώσεως διὰ τὴν λύσιν τῆς πολιτικῆς κρίσεως καὶ τὴν διαμόρφωσιν νέας πολιτικῆς.
19 **Δεκεμβρίου.**—Ἀνάθεσις τῆς ἐντολῆς σχηματισμοῦ Κυβερνήσεως εἰς τὸν τῶς ὁπιοῦν τῶν Ἑξωτερικῶν κ. Γιέρτις.
20 **Δεκεμβρίου.**—Σχηματισμός τῆς Κυβερνήσεως Γιέρτις.

ΕΛΒΕΤΙΑ

- 23 **Νοεμβρίου.**—Παραπομπὴ τῆς Ἑλληνοαβανικῆς διαφορᾶς διὰ τὴν Βόρειον Ἡπειρὸν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.
1 **Δεκεμβρίου.**—Γακτικὴ σύνοδος τοῦ Συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε. ἀσχοληθεῖσα μὲ τὸ ζήτημα τοῦ Γκράν-Σάκο.
7-10 **Δεκεμβρίου.**—Συζήτησις ἐπὶ τῆς διακοινώσεως τῆς Νοτιοσλαβίας διὰ τὴν ὁρσάν τῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐγκατεστημένων τρομοκρατῶν καὶ τῆς ἀπατησεως τῆς ἐντολῆς σχηματισμοῦ Κυβερνήσεως εἰς τὸν τῶς ὁπιοῦν τῶν Ἑξωτερικῶν κ. Γιέρτις.
12 **Δεκεμβρίου.**—Ἐκλογὴ τοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Σοβιέτ Ρόζεμπεργκ ὡς εἰδικοῦ γραμματέως τῆς Κ.Τ.Ε.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ

- 23 **Νοεμβρίου.**—Πανηγυρικὴ ἀθώωσις ἐν Σικάγῳ τοῦ τραπέζιτου Ἰνσουλ.

ΙΣΠΑΝΙΑ

- 17 **Δεκεμβρίου.**—Ἀθώωσις ὑπὸ τοῦ στρατοδικεῖου τῶν δεκανέως Θαιμόρα, υἱοῦ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀλκάλια Θαμόρα.
ΙΤΑΛΙΑ
23 **Νοεμβρίου.**—Διακοινώσις τῆς Ἰταλίας πρὸς τὴν Γιουγκοσλαβίαν διὰ τὰ ἐνδεχόμενα ἀποτελέσματα μιᾶς ἐισβολῆς εἰς Οὐγγαρίαν.
26 **Νοεμβρίου.**—Ἀπόρριψις τῆς Γαλλικῆς αἰτήσεως περὶ ἐκδόσεως τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Κροατῶν τρομοκρατῶν Πάβελιτς.
30 **Νοεμβρίου.**—Καταστροφὰ ἐξ ἰσχυρᾶς σεισμικῆς δόνησεως.
7 **Δεκεμβρίου.**—Σοβαρώτατον ἐπεισόδιον μεταξύ Ἰταλικῶν καὶ Ἀβρσσονικῶν ἐπὶ τῇ ἐντολῇ σχηματισμοῦ Κυβερνήσεως.
15 **Δεκεμβρίου.**—Ἀποστολὴ τμημάτων Ἰταλικοῦ στρατοῦ εἰς Σάαρ διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως κατὰ τὸ δημοφίλημα.
16 **Δεκεμβρίου.**—Διαμαρτυρία πρὸς τὴν Κ.Τ.Ε. διὰ τὸ ἐπεισόδιον τῆς Ἐρυθροῦρας.
18 **Δεκεμβρίου.**—Ἐναρξίς τῶν ἐργῶν ἀποξηράσεως τῶν Ποντικῶν ἐλῶν καὶ ἀνεγέρσεως τῆς πόλεως Λιττόρια.

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

- 6 **Δεκεμβρίου.**—Ζωρὸς ἀναβρασμός καθ' ἅπασαν τὴν χώραν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπελάσεως τῶν Οὐγγρων ἐκ Νοτιοσλαβίας.
14 **Δεκεμβρίου.**—Ἐπὶ ἀφίξις τοῦ ἀστρονομικοῦ καγκελλάρου κ. φὸν Σοσνιγκ εἰς Βουδαπέστην.
16 **Δεκεμβρίου.**—Ἀποστολὴ ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Γκαίμπες βουλευτῶν τοῦ τηλεγραφήματος πρὸς τὸν κ. Μουσολίνι.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

- 13 **Δεκεμβρίου.**—Νέα τρομακτικὴ δρᾶσις ἐκ μέρους ἐθνικιστικῶν ὁργάνσεων.
15 **Δεκεμβρίου.**—Ὑπογραφή Ρουμανοσοβιετικοῦ συμφωνίου μὴ ἐπιβέσεως καὶ ὁδε-τερότητος.
18 **Δεκεμβρίου.**—Ἀναχώρησις τοῦ κ. Τιτολέσκο ἐκ Παρισιῶν διὰ Βουκουρεστίου.

ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΡΩΣΙΑ

- 1 **Δεκεμβρίου.**—Δολοφονία ἐν Λένινγκραντ τοῦ Σεργίου Κόρφ, γραμματέως τῶν Σοβιέτ τῆς πόλεως. Ἀμεσὸς σύλληψις τοῦ δολοφόνου, ὀνομαζομένου Λεονίδα Νικολάεβ καὶ ἀνήκοντος εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν τοῦ Τζηνόβιεφ.
4 **Δεκεμβρίου.**—Διάδωσις ἐργατῶν ἐνώπιον τῆς σωρῶ τοῦ Κόρφ.
5 **Δεκεμβρίου.**—Ἀφίξις ἐ

ΜΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 16)

Και μου έδειξε ένα κουτάκι με άσπρα χαπάκια.

Τό ήξερα από καιρό το φοβερό της βίτσι. Άλλά ποτέ δεν έτόλμησα να της κάνω καμιά παρατήρηση. Άλλωστε τί τ'όφελος; Ο γιατρός, μου τό είπε, μεταχειρίσθηκε όλα τ'ά μέσα, χωρίς αποτέλεσμα. Τή στιγμή όμως εκείνη ανέβηκε τό αίμα στο κεφάλι μου. Νά γίνω συνέννοχος της και συνέννοχος αὐτουνού τοῦ παλιανθρώπου, πού ποιός ξέρει πόσα λεφτά έχει φάει ὡς τ'ά τώρα κι' αὐτηνής και τ'όσων άλλων δυστυχισμένων πλασμάτων σάν αὐτήν...

— Μπλάνς, τής είπα, ἄν θέλῃς νά εξακολουθήσουμε τή φιλία μας, θά μου τό δώκῃς ἑμένα αὐτό τό κουτί.

— Τό ξέρεις πώς ἡ φιλία σου μου εἶνε πολύτιμη. Άλλ' αὐτό πού μου γυρεύεις εἶν' ἀνώτερο τῶν δυνάμεών μου.

Τότε τής τό ἄρπαξα και πήγα νά τό πετάξω ἀπό τό παράθυρο τής ἄμαξας, ἀλλά ἡ Μπλάνς, σάν ἀγρίμι, χύμηξε ἑπάνω μου, ἔχωσε τ'ά νύχια της βαθεία στο λαιμό μου και μ' αἰμάτωσε. Άναγκάστηκα νά τής τό δώσω. Στο πρώτο ὅμως βουλεβάρτο πού φτάσαμε είπα τοῦ ἄμαξᾶ νά σταματήσῃ. Έβγαλα τήν πίπα πού μου χάρισε, τήν ἔβαλα στά γόνατά της, πήδησα βιαστικά και χάθηκα μέσα στο πλήθος. Ἀπό τότε πέρασαν τόσοι μήνες. Έγώ ἔκοψα ἀπ' τό καφενεῖο πού συναντιόμασταν κι' αὐτή, εἴμουν βέβαιος, πώς δεν ἔξερε τήν ἀντρέσσα μου. Όλο αὐτό τόν καιρό μάλιστα ἀπέφυγα νά συναντήσω και τό γιατρό γιά νά μὴν ἀναγκασθῶ νά τοῦ ζητήσω νέα της. Άλλωστε τί; Μήπως εἶχα κανέναν ἔρωτα μαζί της; Ἀς ἔβγαζε τ'ά μάτια της. Οὔτε ἡ πρώτη, οὔτε ἡ τελευταία εἶνε. Τί θά γίνω ἐγώ; Λυτρωτής ψυχῶν;

Όσοτόσο γιατί τή νύχτα ἐκείνη τής πρωτοχρονιας στο χαρούμενο κοσμικό κέντρο ἦρθε ἡ εἰκόνα της και με βρήκε με τόση ὑπομονή; Τί ἤθελε ἀπό μένα; Πῶς εἶταν δυνατόν νά τή θυμάμαι ὅστερα ἀπό τόσους μήνες χωρισμοῦ; Μιά ὑπαρξή καταδικασμένη; Μιά γυναίκα μισόνεκρη πού μυρίζει πτωμαῖα; Ἀξαφνα χτύπησαν μεσάνυχτα κι' ὅλοι οἱ πελάτες κι' οἱ πελάτισσες τοῦ κοσμικοῦ κέντρου, με τ'α ποτήρια της σαμπάνιας στά χέρια, σηκώθηκαν και μέσ' ἀπό ἀγκαλιάσματα, φιλιά, ζητωκραυγές, εὐχήθηκαν ὁ ἕνας στόν ἄλλο, εὐτυχισμένο τόν καινούργιο χρόνο. Ἡ χαρά τους ὅμως μου ἔδινε στά νεύρα. Ἐπλήρωσα τό σερβιτόρο, φόρεσα τό παλτό μου και τό καπέλλο μου και βγήκα στο βουλεβάρτο μελαγχολικός, πένθιμος, με τίς πιό σκοτεινές ιδέες γιά τή ζωή, γιά τό μέλλον, γιά τήν οἰκουμένη ὁλόκληρη. Κι' ὅταν ἔμπηκα στο ξενοδοχεῖο μου κι' ἄρχισα ν' ἀνεβαίνω τίς σκάλες του γιά νά φτάσω στο τρίτο του πάτωμα πού εἶτανε τό δωμάτιό μου ἄρχισα νά παίρνω τήν πιό φοβερή ἀπόφαση πού μπορεῖ νά πάρῃ ἄνθρωπος γιά τόν ἑαυτό του. Ἐκεῖ ἔπάνω στο συρτάρι τοῦ τραπεζιοῦ μου... Νά!... Ξέρω τί θά μ' ἀπαλλάξῃ ἀπ' ὅλο αὐτό τό ἀπαίσιο ἄδειο πού κλείνω στήν ψυχή μου. Έβαλα τό κλειδί στήν πόρτα, ἄνοιξα και γύρισα τό ἡλεκτρικό κουμπί.

— Τί εἶνε; ἔκανε μία γυναικεία φωνή ἀπό τό κρεβάτι μου. Εἴμουν τόσο ζαλισμένος, πού γιά μία στιγμή ἐνόμισα πώς κατά λάθος ἔμπηκα σέ ἄλλο δωμάτιο κι' ἐτοιμαζόμουν νά φύγω.

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμη, κυρία!.. ἐπρόφτασα νά πῶ.

— Μάλλον ἐγώ, κύριε, πού σᾶς πήρα τό κρεβάτι σας...

Ἐκοίταξα κατάπληκτος.

— Πῶς! Ἐσύ, Μπλάνς;

— Ὁλόκληρη.

— Πῶς εὐρέθηκες ἐδῶ;

— Ξέρω κι' ἐγώ πῶς;

— Ποιός σοῦ είπε τήν ἀντρέσσα μου;

— Πολλά μου γυρεύεις τώρα.

— Καί τί θέλεις ἀπό μένα;

— Νά σοῦ εὐχηθῶ εὐτυχισμένο τόν καινούργιο χρόνο!

— Στο κρεβάτι μου;

— Καί πού θάθελες τοῦ λόγου σου; Στο δρόμο; Κάνει πολὺ κρύο ἔξω. Ἐλα νά πέσης μαζί μου.

Ἐπλησίασα στο κρεβάτι. Δεν εἶταν ὄνειρο. Ἡ Μπλάνς ντυμένη μόνο μ' ἕνα ρῶζ μεταξωτό νυχτικό, εἶταν ξαπλωμένη σά στο σπίτι της. Τήν ἄρπαξα νά τήν φιλήσω, ἀλλά μου ἔφευγε.

— Όχι ἔτσι! μου είπε. Βγάλε αὐτό τό μαῦρο κοστούμι σου πού σέ κάνει ἀπαίσιο!.. Γδύσου!.. Ἄν ντρέπεσαι γυρίζω ἀπό τό ἄλλο πλευρό...

Ἐγδύθηκα στο λεφτό και ἔαπλωσα στο κρεβάτι, πλάι της.

— Με συγχωρεῖς γιά ὅλα; μου είπε, πιάνοντας τ'ά μπράτσα μου με τ'α χεράκια της τ'ά δύο.

— Τόπαφες ἐκεῖνο;

— Ἀπό τό ἴδιο τό βράδυ στο ἄμαξι, θυμάσαι; Εἴμουν τόσο κακιά μαζί σου!.. Σέ πίκρανα τόσο πολὺ!..

— Εὐτυχισμένο λοιπόν τό νέον ἔτος!.. Μαζί μου!..

— Μαζί σου!.. Ὁλόψυχα!.. Γιά πάντα!..

ΟΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ:

ΓΕΩΡΓ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΙΣΤ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ:

JOHN GALSWORTHY
(βραβεῖον Νόμπελ 1932)

THOMAS MANN
(βραβεῖον Νόμπελ 1929)

HENRI ROBERT
(τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας)

CAMILLE MAUCLAIR
PAUL MORAND

ΚΑΙ ΟΙ Κ.Κ.:

ΔΗΜ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ, ΗΛ. ΒΕΝΕΖΗΣ,
ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ, Θ. ΔΡΑΚΟΣ, Ν. Π. ΕΥ-
ΣΤΡΑΤΙΟΥ, ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ, Α. ΜΑΚΕΔΟΝΙ-
ΚΟΣ, ΣΠ. ΜΕΤΑΞΑΣ, ΒΑΣ. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΗΣ,
ΔΗΜ. ΜΠΟΓΡΗΣ, ΝΤΟΛΗΣ ΝΙΚΒΑΣ, ΚΩ-
ΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ, ΗΛ. ΠΕΤΡΟΥ, Α. ΠΕΤΡΟ-
ΜΑΝΙΑΤΗΣ, ΛΑΖ. ΠΗΝΙΑΤΟΓΛΟΥ, ΣΠΥΡΟΣ
ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ, Δ. Ν. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ, ΣΩΤ.
ΣΚΙΠΗΣ, ΑΓΓ. ΣΠΑΧΗΣ, ΘΕΟΔ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ,
Γ. ΤΣΙΜΠΟΥΡΑΚΗΣ, Μ. ΧΑΝΟΥΣΗΣ, Π. ΧΑΡΗΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΒΕΡΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 63)

πού κρατοῦσε ἕνα πακέτο, και ζήτησε νά μιλήσῃ τοῦ ἀφεντικοῦ του. Ὁ Στήβεν πήρε τότε τόν Μπίτιγκερ και βγήκαν. Ἡ Βέρα ἔμεινε ὀλομόναχη. Περίμενε ἐκεῖ πέρα ἄρκετό καιρό, πού τής φάνηκε ἀτέλειωτος. Ὑστερα ἀκούοντας μακριά της διάφορους περιεργούς και δυνατούς κρότους, δεν μπόρεσε νά κρατηθῇ και φώναξε τή καμαριέρα της.

— Λουῖζα, τήν ἐρώτησε, πού εἶναι ὁ κύριος;

— Ὡ, κυρία, ἀπάντησε αὐτή γελῶντας πνιχτά, πού νά ξέρατε τί συμβαίνει! Ὁ κηπουρός ἔφερε γάντια πυγμαχίας, κι' ὁ κύριος με τόν κ. Μπίτιγκερ βγάλανε τ'α σακκάκια τους στήν τραπεζαρία. Κόλλησαν ἀκόμα τό τραπέζι στήν πόρτα, γιά νά μὴ μπῇ κανείς!

Νά το λοιπόν, τό ὄνειρο! Ἐπρόκειτο νά παίξουν μπόξ. Ὁ Μπίτιγκερ θά ἦταν ἀσφαλῶς πρώτης τάξεως μποξέρ, ἐνῶ ὁ Στήβ δεν εἶχε ιδέα ἀπ' αὐτό τό σπόρ. Μ' ἕνα χτύπημα δοσμένο κατά τύχη ὁ Στήβεν μποροῦσε νά πάῃ στόν ἄλλο κόσμο,

κι' αὐτό στή μέση ἀκριβῶς τής τραπεζαρίας! Ὡστε ἐπρόκειτο πιά γιά τήν ἴδια τή ζωή τοῦ τέρατος! Κρατοῦσε ἡ Βεροῦλα στά χεράκια της τήν ζωή ἡ τόν θάνατο τοῦ κτήνους τοῦ ἀντρός της! Τό ὄνειρό της ἔβγαине ἀληθινό μέχρι τοῦ σημείου νά γίνῃ τραγωδία!

Μ' ἕνα πήδημα βρέθηκε στήν πόρτα τής τραπεζαρίας, πού δεν ἄνοιξε. Πάλι τό ὄνειρο!

— Ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος! φώναξεν ὁ Στήβεν γελῶντας. Περίμενε λιγάκι!

Ἡ Βέρα ὥρμησε σάν τρελλή στήν κουζίνα.

— Λουῖζα, διέταξε, πήγαινε στόν κήπο νά χτυπήσῃς τό παράθυρο τής τραπεζαρίας και νά πῇς τοῦ κυρίου πῶς πρέπει νά τοῦ μιλήσω ἀμέσως στο σαλόνι!

Ἡ Βέρα βρέθηκε στο σαλόνι σέ ἀξιολύπητη κατάσταση. Ὑστερα ἀπό ἀναμονή πού τής φάνηκε κι' αὐτή ἀτέλειωτη ἀκούστηκε μία πόρτα πού ἄνοιγε και φάνηκε ὁ Στήβεν. Τί θέαμα! Ἦταν με τό ποικάμισο, ὅπως τῶχε πει ἡ Λουῖζα και στήν ἄκρη τῶν μακριῶν χεριῶν ὑπῆρχαν κάτι τεράστια γάντια πυγμαχίας χρώματος κρέμ.

Ὁρμησε πρὸς τό μέρος του και τόν ἀγκάλιασε:

— Στήβ, τοῦ είπε, θέλεις νά συμφιλιωθοῦμε και νά μὴ μαλώνουμε πιά;

— Καί ρωτᾶς;

Κι' ὁ Στήβ τή φίλησε με πολλή χαρά. Τό πείσμα του εἶχε νικήσει.

— Τί κάνετε ἐκεῖ μέσα; ρώτησε κατόπιν ἡ Βέρα.

— Ὁ Μπίτιγκερ κι' ἐγώ πρόκειται νά παίξουμε μπόξ. Μου είπε πῶς τό ἄθλημα αὐτό εἶναι ἕνα κι' ἕνα γιά τήν ὑπερκόπωση. Ζωντανεῖ τόν ἄνθρωπο. Μόλις τώρα κατάρθωσα νά προμηθευθῶ γάντια τοῦ μπόξ, και λέμε ν' ἀρχίσουμε ἀμέσως.

— Στήβεν, ἐξελιπάρησε ἡ Βέρα με τήν πιό ἱκετευτική της φωνή: Θέλεις νά μου κάνῃς ἕνα μεγάλο χατήρι;

— Φυσικά.

— Τότε, μὴ παίξῃς μπόξ ἀπόψε!

Ὁ κ. Μπίτιγκερ μάρκαρε μόνος του γιά τή Νέα Ὑόρκη. Ἄν ὅμως δεν εἶχεν ἐπέμβει ἡ Βέρα, ποδοπατώντας τό φιλότιμό της και τό πείσμα της, τί θά εἶχε συμβῇ; Νά τό ἄλυτο πρόβλημα πού βασανίζει τό χαριτωμένο μυαλουδάκι της, τό γεμάτο δεισιδαιμονίες.

JOHN GALSWORTHY
(βραβεῖον Νόμπελ 1932)

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

(Ἀριστεῖον Γραμμάτων και Τεχνῶν)

Copyright περιοδικοῦ «Ἀθῆναι»

ΤΥΠΟΙΣ «ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ» ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ «ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»
ΑΘΗΝΑΙ (ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ 44)